

TYÖRYHMÄMIETINTÖ 2007:16

*Oikeushallinnon valtakunnallisia
tietojärjestelmiä koskevan
lainsäädännön kehittäminen*

TYÖRYHMÄMIETINTÖ 2007:16

*Oikeushallinnon valtakunnallisia
tietojärjestelmiä koskevan
lainsäädännön kehittäminen*

OIKEUSMINISTERIÖ
HELSINKI 2007

ISSN 1458-6452
978-952-466-651-0 (nid.)
978-952-466-652-7 (PDF)
Oikeusministeriö
Helsinki

KUVAILULEHTI

OIKEUSMINISTERIÖ

Julkaisun päivämäärä
20.11.2007

Tekijät (toimielimestä: toimielimen nimi, puheenjohtaja, sihteeri)		Julkaisun laji Työryhmämietintö	
Oikeushallinnon valtakunnalliset tietojärjestelmät Sakari Laukkanen (puheenjohtaja) Anna-Riitta Wallin (sihteeri)		Toimeksiantaja Oikeusministeriö	
		Toimielimen asettamispäivä 23.5.2007	
Julkaisun nimi Oikeushallinnon valtakunnallisia tietojärjestelmiä koskevan lainsäädännön kehittäminen			
Julkaisun osat			
Tiivistelmä			
<p>Valtakunnallisia lainkäyttöasioiden täytäntöönpanoon liittyviä tietojärjestelmiä sekä diaari- ja asianhallintajärjestelmän valtakunnallisista käsittelyjärjestelmää ja raportointi-, tilasto- ja arkistojärjestelmää koskeva lainsäädäntö on hajanaista ja niiden oikeudellinen perusta osin epäselvä. Tietojärjestelmiin talletetaan tuomioistuinten ja syyttäjäviranomaisten sekä oikeusaputoimistojen käsittelemistä asioista ilmeneviä arkaluonteisia tietoja. Tuomioistuinten velvollisuudesta liittyä oikeushallinnon valtakunnalliseen tietojärjestelmään ja oikeudesta käyttää sitä ei ole säännöksiä.</p> <p>Työryhmä ehdottaa säädettäväksi lain oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä. Rekisterinpitöön liittyvät vastuut ehdotetaan jaettavaksi siten, että Oikeusrekisterikeskus olisi oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän rekisterinpitäjä. Tuomioistuimet ja syyttäjäviranomaiset olisivat vastuussa rekisteriin tallettamistaan tiedoista ja ne voisivat käyttää oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän tietoja omien tehtäviensä hoitamiseksi. Laissa säänneltäisiin tietojen käyttötarkoitus ja käyttötarkoitusta vastaavat tietojenkäsittelyoikeudet.</p> <p>Laadittuun luonnokseen hallituksen esitykseksi sisältyy ehdotus laiksi viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain muuttamiseksi. Esitykseen sisältyy lisäksi ehdotukset yhdeksäntoista muun lain muuttamiseksi. Ehdotetuilla säännöksillä selkeytettäisiin oikeushallinnon tietojärjestelmään talletettavien tietojen julkisuuden määrääytymistä, niiden luovuttamista muille viranomaisille sekä tuomioistuimen velvollisuutta ilmoittaa ja tallettaa tietoja tietojärjestelmään.</p> <p>Ehdotetut lait on tarkoitus saattaa voimaan noin puolen vuoden kuluessa siitä, kun ehdotetut lait on hyväksytty ja vahvistettu. Ehdotettuun lakiin oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä sisältyisi siirtymäsäännös, jonka mukaan tietojärjestelmä olisi saatettava laissa edellytettyn kuntoon kolmen vuoden kuluessa lain voimaantulosta.</p>			
Avainsanat: (asiasanat) tietojärjestelmä, oikeushallinto, tietosuoja, julkisuus, arkaluonteiset tiedot			
Muut tiedot (Oskari- ja HARE-numero, muu viitenumero) OM 2/30/2003, OM019:00/2003			
Sarjan nimi ja numero Oikeusministeriön työryhmämietintöjä 2007:16		ISSN 1458-6452	ISBN 978-952-466-651-0 (nid.) 978-952-466-652-7 (PDF)
Kokonaissivumäärä 106	Kieli suomi	Hinta 25,00 €	Luottamuksellisuus julkinen
Jakaja Edita Prima Oy		Kustantaja Oikeusministeriö	

PRESENTATIONSBLAD

JUSTITIEMINISTERIET

Utgivningsdatum
20.11.2007

Författare (uppgifter om organet: organets namn, ordförande, sekreterare) De riksomfattande datasystemen för justitieförvaltningen Sakari Laukkanen (ordförande) Anna-Riitta Wallin (sekreterare)		Typ av publikation Arbetsgruppsbetänkande	
		Justitieministeriet	
		Datum då organet tillsattes 23.5.2007	
Publikation (även den finska titeln) Utveckling av lagstiftningen om de riksomfattande datasystemen för justitieförvaltningen (Oikeushallinnon valtakunnallisia tietojärjestelmiä koskevan lainsäädännön kehittäminen)			
Publikationens delar			
Referat			
<p>Lagstiftningen om de riksomfattande datasystemen i anslutning till verkställandet av rättsskipningsärenden samt det riksomfattande diarie- och ärendehanteringssystemet och dessutom rapporterings-, statistikförings- och arkiveringssystemet är osammanhängande och den rättsliga grunden för systemen är till en del oklar. I datasystemen lagras känsliga personuppgifter om de ärenden som behandlas av domstolarna och åklagarmyndigheterna samt rättshjälpsbyråerna. Det saknas bestämmelser om domstolarnas skyldighet att ansluta sig till justitieförvaltningens riksomfattande datasystem och om rätten att använda det.</p> <p>Arbetsgruppen föreslår att det stiftas en lag om ett riksomfattande datasystem för justitieförvaltningen. Ansvaret för registerföringen föreslås bli fördelat på ett sådant sätt att Rättsregistercentralen är registeransvarig för det riksomfattande datasystemet för justitieförvaltningen. Domstolarna och åklagarmyndigheterna ska vara ansvariga för de uppgifter som registreras i registret och de ska kunna använda uppgifterna från det riksomfattande datasystemet för justitieförvaltningen för skötseln av sina egna ärenden. I lagen regleras uppgifternas användningsändamål och rättigheterna i enlighet med användningsändamålet att hantera uppgifterna.</p> <p>I det utkast till regeringsproposition som sammanställts ingår ett förslag till lag om ändring av lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Propositionen innehåller dessutom förslag till ändring av nitton andra lagar. Genom de föreslagna bestämmelserna skapas det klarhet i hur offentligheten definieras för de uppgifter som registreras i justitieförvaltningens dataregister, om utlämnande av uppgifter till andra myndigheter samt om domstolarnas skyldighet att meddela eller registrera uppgifter i datasystemet.</p> <p>De föreslagna lagarna avses träda i kraft inom ca ett halvt år efter att de antagits och stadfästs. I den föreslagna lagen om ett riksomfattande datasystem för justitieförvaltningen ingår en övergångsbestämmelse enligt vilken datasystemet ska överensstämma med lagen inom tre år efter det att lagen trätt i kraft.</p>			
Nyckelord datasystem, justitieförvaltning, dataskydd, offentlighet, känsliga uppgifter			
Övriga uppgifter (Oskari- och HARE-nummer, andra referensnummer) JM 2/30/2003, JM019:00/2003			
Seriens namn och nummer Justitieministeriets arbetsgruppsbetänkanden 2007:16		ISSN 1458-6452	ISBN 978-952-466-651-0 (häft.) 978-952-466-652-7 (PDF)
Sidoantal 106	Språk finska	Pris 25,00 €	Sekretessgrad Offentligt
Distribution Edita Prima Ab		Förlag Justitieministeriet	

Oikeusministeriölle

Oikeusministeriö asetti 23.5.2007 työryhmän, jonka tehtävänä oli laatia ehdotus hallituksen esitykseksi henkilötietojen käsittelyä ja rekisterinpitoa oikeushallinnossa koskevaksi laiksi sekä muiksi siihen liittyviksi laeiksi. Tässä tarkoituksessa työryhmän oli:

- 1) selvitettävä, millaisista osatiedoista tai tietovarastoista säädettävä oikeushallinnon valtakunnallinen järjestelmäkokonaisuus muodostuu;
- 2) selvitettävä, mitä ja mihin tarkoituksiin tietoja tällä hetkellä tosiasiallisesti kerätään ja luovutetaan;
- 3) selvitettävä, onko valtakunnallisiin rekistereihin liittyviä tietovirtoja koskeva sääntely ajan tasalla;
- 4) laadittava edellä tarkoitettujen selvitysten perusteella hallituksen esityksen muotoon kirjoitettu ehdotus, jossa säädetään kokonaisvaltaisesti henkilötietojen käsittelystä oikeushallinnossa siltä osin kuin henkilötietolaki (22.4.1999/523) tai erityislainsäädäntö ei sitä kata.

Ehdotettavassa sääntelyssä tuli ottaa huomioon vireillä olevat uudistukset ja mahdollisuuksien mukaan pyrkiä välineneutraaliin lainsäädäntöön niin, että tietojärjestelmän tekniset tai vähäiset muutokset eivät aiheuttaisi lainsäädännön muutostarvetta.

Ehdotusta laatiessaan työryhmän oli otettava huomioon asiaa aikaisemmin valmistelleen työryhmän ehdotus (Oikeusministeriön työryhmämietintöjä 2004:11) ja siitä annetut lausunnot.

Työryhmän puheenjohtajaksi määrättiin kehittämispäällikkö Sakari Laukkanen oikeusministeriöstä sekä jäseniksi apulaisjohtaja Tauno Aalto Oikeusrekisterikeskuksesta, tietosuojavaltuutettu Reijo Aarnio tietosuojavaltuutetun toimistosta, erityisasiantuntija Helena Hynynen oikeusministeriöstä, neuvotteleva virkamies Virpi Jalkanen Valtakunnansyyttäjänvirastosta, kehittämispäällikkö Tapani Kilpelä Oikeushallinnon tietotekniikkakeskuksesta sekä hallitussihteeri Leena Rantalankila ja lainsäädäntöneuvos Anna-Riitta Wallin oikeusministeriöstä. Työryhmän sihteeriksi määrättiin lainsäädäntöneuvos Anna-Riitta Wallin. Työryhmän tuli saada ehdotuksensa valmiiksi 31.10.2007 mennessä.

Työryhmä on toimeksiantonsa mukaisesti laatinut luonnoksen hallituksen esitykseksi laiksi oikeushallinnon tietojärjestelmästä ja siihen liittyviksi laeiksi. Esitysluonnoksen perustaksi on arvioitu tarvetta säännellä oikeushallinnon alalla pidettäviä tietojärjestelmiä ottaen huomioon tietojenkäsittelyyn sovellettavat yleislait, laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999) sekä henkilötietolaki (523/1999), sekä eräitä rekistereitä koskevat erityislait. Samoin kartoitettiin voimassa oleva ilmoitusvelvollisuutta ja muutoin tietojärjestelmän tietolähteitä koskeva sääntely sekä ne erityissäännökset, jotka koskevat tietojen luovuttamista tietojärjestelmästä.

Työryhmä katsoo, että sääntelytarvetta arvioitaessa on otettava huomioon yleislakeihin ja erityislakeihin jo sisällytetyt säännökset. Sääntely tulisi työryhmän

käsityksen mukaan kohdentaa vain valtakunnalliseen tietojärjestelmään ja siihenkin vain rajoitetusti.

Työryhmä ehdottaa säädettäväksi lain oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä, johon kuuluisivat ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmä, diaari- ja asianhallintajärjestelmän valtakunnallinen käsittelyjärjestelmä sekä raportointi-, tilasto- ja arkistojärjestelmä. Henkilötietojen suojaa koskevien yleisten periaatteiden mukaisesti ehdotetussa sääntelyssä keskeisellä sijassa olisi tietojen käyttötarkoituksen määrittely ja käyttötarkoitusta vastaavat tietojenkäsittelyä koskevat säännökset. Ehdotettuun lakiin ei otettaisi tietojärjestelmien tarkasta tietosisällöstä säännöksiä, koska järjestelmään talletetaan henkilötietolaissa säädetyllä tavalla vain sen käyttötarkoituksen kannalta tarpeellisia tietoja. Työryhmä pitää kuitenkin tärkeänä, että annettavaan lakiin otetaan tulkintaongelmien estämiseksi erityissäännökset arkaluonteisten tietojen tallettamisesta. Työryhmän käsityksen mukaan sen ehdottaman sääntelyjärjestelmän avulla voidaan saavuttaa toimeksiannossa edellytetty teknisistä ratkaisuista riippumaton lainsäädäntö. Työryhmä toteaa, että uusia lainkäyttöasioiden täytäntöönpanoon käytettäviä järjestelmiä suunniteltaessa on kuitenkin aina varmistuttava, ovatko oikeushallinnon viranomaisten ilmoitus- tai tiedontallettamisvelvollisuutta ja tietojen luovuttamista koskevat säännökset riittäviä.

Työryhmä on esitysluonnosta valmistellessaan kuullut Oikeustoimittajat ry:n edustajina toimittaja Susanna Reinbothia ja toimittaja Jarkko Sipilää sekä varannut sisäasianministeriön, liikenne- ja viestintäministeriön, valtiovarainministeriön ja Ilmailuhallinnon asianomaisille virkamiehille tilaisuuden lausua esitysluonnoksesta. Ehdotusten käytännön toteutuksen varmistamiseksi työryhmä piti yhteisen kokouksen oikeusrekisterikeskuksen sekä oikeushallinnon tietotekniikkakeskuksen edustajien kanssa.

Saatuun tehtävänsä suoritetuksi työryhmä jättää muistionsa oikeusministeriölle.

Helsingissä 20 päivänä marraskuuta 2007

Sakari Laukkanen

Tauno Aalto

Tapani Kilpelä

Reijo Aarnio

Leena Rantalankila

Virpi Jalkanen

Anna-Riitta Wallin

Helena Hynynen

TIIVISTELMÄ TYÖRYHMÄN EHDOTUKSISTA

Työryhmän tehtävät

Työryhmän tehtävänä oli laatia ehdotus hallituksen esitykseksi henkilötietojen käsittelyä ja rekisterinpitoa oikeushallinnossa koskevaksi lainsäädännöksi. Tässä tarkoituksessa työryhmän oli:

- 1) selvitettävä, millaisista osatiedoista tai tietovarastoista säädettävä oikeushallinnon valtakunnallinen järjestelmäkokonaisuus muodostuu;
- 2) selvitettävä, mitä ja mihin tarkoituksiin tietoja tällä hetkellä tosiasiallisesti kerätään ja luovutetaan;
- 3) selvitettävä, onko valtakunnallisiin rekistereihin liittyviä tietovirtoja koskeva sääntely ajan tasalla;
- 4) laadittava edellä tarkoitettujen selvitysten perusteella hallituksen esityksen muotoon kirjoitettu ehdotus, jossa säädetään kokonaisvaltaisesti henkilötietojen käsittelystä oikeushallinnossa siltä osin kuin henkilötietolaki (22.4.1999/523) tai erityislainsäädäntö ei sitä kata.

Ehdotettavassa sääntelyssä tuli ottaa huomioon vireillä olevat uudistukset ja mahdollisuuksien mukaan pyrkiä välineneutraaliin lainsäädäntöön niin, että tietojärjestelmän tekniset tai vähäiset muutokset eivät aiheuttaisi lainsäädännön muutostarvetta.

Ehdotusta laatiessaan työryhmän oli otettava huomioon asiaa aikaisemmin valmistelleen työryhmän ehdotus (Oikeusministeriön työryhmämietintöjä 2004:11) ja siitä annetut lausunnot.

Sääntelyn kohdentaminen

Työryhmä katsoo, että oikeushallinnon viranomaisten ylläpitämiin asianhallinta- ja diaarijärjestelmiin ei liity tarvetta erityissääntelyyn, vaan tietojen käsittely niissä on riittävästi säännelty voimassa olevien säännösten perusteella. Valtakunnallisista yleiseen käyttöön tarkoitetuista rekistereistä on rekisterikohtaista erityissääntelyä eikä niihin liity yleisiä kehittämistarpeita. Sama koskee myös ulosoton ja rikosseuraamusviraston tietojärjestelmiä.

Sääntelyn tulisi siten työryhmän käsityksen mukaan kohdentaa vain valtakunnalliseen tietojärjestelmään. Työryhmä ehdottaa säädettäväksi lain oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä, johon kuuluisivat ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmä, diaari- ja asianhallintajärjestelmän valtakunnallinen käsittelyjärjestelmä sekä raportointi-, tilasto- ja arkistojärjestelmä. Oikeus mainittujen osajärjestelmien ylläpitoon jää tulkinnanvaraiseksi henkilötietojen käsittelyä koskevan yleislain, henkilötietolain, mukaan arvioituna. Tämä johtuu ennen muuta siitä, että tietojärjestelmiin talletetaan tuomioistuinten ja syyttäjäviranomaisten sekä oikeusaputoimistojen käsittelemistä asioista ilmeneviä arkaluonteisia tietoja ja että henkilötietolaissa säädetyt poikkeusperusteet eivät ole selkeästi sovellettavissa

tietojenkäsittelyn vastuusuhteita ja tehtäviä koskevia säännösten puutteellisuuden ja hajanaisuuden vuoksi.

Työryhmä pitää myös välttämättömänä, että samassa yhteydessä muuta lainsäädäntöä tarkistetaan asianmukaisesti. Työryhmä ehdottaa hallituksen esitykseen otettaviksi lakiehdotukset, joiden avulla säännellään oikeushallinnon tietojärjestelmän tietolähteet. Samoin on tarkistettava ne erityissäännökset, jotka koskevat muiden viranomaisten oikeutta saada tietoja oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä. Työryhmä ehdottaakin muutoksia yhteensä 20 eri lakiin.

Henkilötietojen suojan varmistaminen

Henkilötietojen suojan varmistamiseksi kaikessa oikeushallinnon tietojenkäsittelyssä ehdotetaan, että erityissäännöksin säänneltyjen rekisterien ulkopuolelle ja oikeusperustaltaan tulkinnanvaraiseksi jäävistä oikeushallinnon valtakunnallista tietojärjestelmistä säädetään erityislaille (lakiehdotus n:o 1). Samaan tavoitteeseen tähtää ehdotettu laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:n muuttamisesta (lakiehdotus n:o 2).

Henkilötietojen suojaa varmistavat erityisesti oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annetun lain säännökset arkaluonteisten tietojen käsittelyn sallittavuuden edellytyksistä, rekisteröidyn tarkastusoikeutta koskevista erityissäännöksistä sekä järjestelmään talletettavien tietojen poistamisajoista. Samaa tavoitetta palvelevat esitykseen sisältyvät lakiehdotukset, joilla täsmennetään säännöksiä oikeushallinnon ulkopuolisten viranomaisten oikeudesta saada tietoja oikeushallinnon tietojärjestelmistä (lakiehdotukset n:o 14 – 20).

Rekisterinpidon vastuusuhteiden selkeyttäminen

Oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän rekisterinpitäjäksi tulisi ehdotuksen mukaan oikeusrekisterikeskus. Tämä olisi omiaan selkeyttämään tilannetta nykyiseen verrattuna.

Tuomioistuinten ja muiden oikeushallintoviranomaisten velvollisuudesta liittyä ja käyttää oikeushallinnon valtakunnallista tietojärjestelmää säädettäisiin laissa. Samoin laissa säädettäisiin oikeushallinnon viranomaisten velvollisuudesta ilmoittaa tietoja tai tallettaa ratkaisujaan tietojärjestelmään sekä annettaisiin asianmukaiset valtuudet säätää ilmoittamiseen ja tallettamiseen liittyvistä teknisistä yksityiskohdista keskitetysti asetuksella.

Tuomioistuimilla ja syyttäväviranomaisilla ja muilla tietojärjestelmään tietoja tallettavilla olisi vastuu tallettamiensa tietojen virheettömyydestä. Oikeusrekisterikeskus toimisi tietojärjestelmän rekisterinpitäjänä. Oikeusministeriöllä olisi valtakunnallista tietojärjestelmää koskeva kehittämisvastuu. Laissa säädettäisiin myös tietojen luovuttamiseen liittyvästä päätösvallasta.

Julkisuussäädösten yhteensovittaminen

Oikeushallinnon tietojärjestelmään sisältyvät tiedot ovat peräisin tuomioistuimilta, syyttäviviranomaisilta ja oikeusaputoimistoilta. Raportointi-, tilasto- ja arkistojärjestelmään voi lisäksi sisältyä muidenkin oikeusministeriön hallinnonalalla toimivien viranomaisten toiminnassa syntyneitä tietoja. Näihin viranomaisiin ja oikeushallinnon valtakunnalliseen tietojärjestelmään sisältyviin tietoihin kohdistuu sisällöltään erilaiset julkisuussäädökset.

Yleisten informaatio-oikeudellisten säädösten mukaan kukin viranomainen päättää itse asiakirjojensa, näihin mukaan luettuina tietojärjestelmiinsä sisältyvät asiakirjat, julkisuudesta ja tietojen luovuttamisesta niistä. Tämän periaatteen varmistamiseksi sekä oikeudenkäyntiasiakirjojen ja hallinnon julkisuussäädösten erilaisten sisällön huomioon ottamiseksi ehdotetaan, että tuomioistuin ja muu oikeushallinnon viranomainen voisi aina tekemällä järjestelmään merkinnän pidättää itsellään oikeuden ratkaista tiettyä asiakirjaa koskevan pyynnön ratkaisemisen. Samoin ehdotetaan, että oikeusrekisterikeskus voisi aina siirtää yksittäistä asiakirjaa koskevan pyynnön sille oikeushallinnon viranomaiselle, jonka laatimaa asiakirjaa tiedonsaantipyynnö koskee.

Tiedotusvälineiden tiedonsaantimahdollisuuksien kehittäminen

Työryhmä ehdottaa, että lakiin oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä otettaisiin säännökset tuomioistuinten diaaritietojen luovuttamisesta oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä tiedotusvälineille. Tiedotusvälineet voisivat saada teknisen käyttöyhteyden avulla nähtäväkseen tuomioistuimissa julkiset diaaritiedot asioista, jotka ovat tulleet vireille kuukautta ennen tiedon antamista ja joissa suullinen käsittely järjestetään tiedonsaantia seuraavan kuukauden aikana. Tarkoituksena on, että tiedotusvälineet voisivat merkitä tietyn asian seurattavakseen, jolloin tiedonsaanti ulottuisi mainittuja ajankohtia pidempäänkin.

Oikeusoloja koskevien tietojen tuottamisen turvaaminen

Oikeushallinnon ohjauksen ja kehittämisen samoin kuin lainvalmistelun ja julkisuuslaissa säädettyjen tiedontuotantovelvoitteiden toteuttamiseksi on tärkeää, että oikeusolojen kehittymistä voidaan seurata asianmukaisen tietopohjan perusteella. Tässä tehtävässä keskeisessä asemassa on oikeusministeriön hallinnonalalla toimiva oikeuspoliittinen tutkimuslaitos ja sen tiedonsaanti tutkimustehtäviään varten. Lakiin oikeushallinnon valtakunnallisista tietojärjestelmistä ehdotetaan otettaviksi säännökset tarvittavien tietoaineistojen säilyttämiseksi mainittuja tarkoituksia varten.

SAMMANDRAG AV ARBETSGRUPPENS FÖRSLAG

Arbetsgruppens uppgifter

Arbetsgruppen hade som uppgift att utarbeta ett förslag till proposition med förslag till lagstiftning gällande hanteringen och registerföringen av personuppgifter inom justitieförvaltningen. För detta ändamål hade arbetsgruppen som uppgift att

- 1) utreda vilka filer eller datalager som ingår i det riksomfattande datasystemet för justitieförvaltningen,
- 2) utreda för vilka ändamål uppgifter i dagens läge de facto samlas in och lämnas ut,
- 3) utreda huruvida regleringen kring dataströmmarna i de riksomfattande registren är tidsenlig,
- 4) utgående från de utredningar som nämns ovan utarbeta ett skriftligt förslag i form av en regeringsproposition, där det på ett övergripande sätt föreskrivs om behandlingen av personuppgifter inom justitieförvaltningen till den del detta inte täcks av personuppgiftslagen (22.4.1999/523) eller av speciallagstiftning.

I den nya regleringen måste man beakta de ändringar som har inletts och om möjligt försöka åstadkomma en lagstiftning som är neutral när det gäller instrument, så att de tekniska eller mindre omfattande ändringarna inte leder till att lagstiftningen behöver ändras.

När arbetsgruppen utarbetade förslaget var den tvungen att beakta det förslag som en tidigare arbetsgrupp berett i ärendet (Justitieministeriets arbetsgruppspromemorior 2004:11) och de utlåtanden som getts om detta förslag.

Regleringen

Arbetsgruppen anser att något behov av specialreglering inte är förenat med de ärendehanterings- och diariesystem som justitieförvaltningsmyndigheterna upprätthåller, utan att behandlingen av uppgifter i dessa har reglerats i tillräcklig utsträckning i och med de gällande bestämmelserna. Det finns specialreglering om de riksomfattande register som är avsedda för allmän användning, och det finns inga allmänna behov av att utveckla dessa. Detsamma gäller också datasystemet för utsökning och brottspåföljdsverkets datasystem.

Arbetsgruppen anser därmed att regleringen endast ska gälla det riksomfattande datasystemet. Arbetsgruppen föreslår att det stiftas en lag om ett riksomfattande datasystem för justitieförvaltningen. Datasystemet ska omfatta ett system för avgöranden och meddelande om utslag, ett riksomfattande system för hantering av diarie- och ärendehanteringssystem samt ett rapporterings-, statistik- och arkivsystem. Rätten att upprätthålla de nämnda delsystemen är en fråga som lämnar öppen för tolkning enligt den allmänna lag som handlar om behandlingen av personuppgifter, personuppgiftslagen. Detta beror framför allt på att det i datasystemen kommer att registreras känsliga uppgifter som uppdragas i samband med de ärenden som domstolarna, åklagarmyndigheterna och rättshjälpsbyråerna behandlar, och att de grunder för undantag som anges i personuppgiftslagen inte kan tillämpas på ett tydligt sätt, eftersom bestämmelserna om

ansvarsförhållanden och uppdrag när det gäller behandlingen av uppgifter är bristfälliga och osammanhängande.

Arbetsgruppen anser det också vara nödvändigt att samtidigt se över annan lagstiftning. Arbetsgruppen föreslår att det i regeringens proposition ska tas in lagförslag i vilka det föreskrivs om uppgiftskällorna i datasystemet för justitieförvaltningen. Också de specialbestämmelser som gäller andra myndigheters rätt att få uppgifter ur det riksomfattande datasystemet för justitieförvaltningen ska ses över. Arbetsgruppen föreslår att sammanlagt 20 olika lagar ska ändras.

Skydd av personuppgifter

För att skyddet av personuppgifter ska säkerställas i all behandling av uppgifter inom justitieförvaltningen föreslås att det genom en speciallag ska föreskrivas om de riksomfattande datasystem för justitieförvaltningen som till sin rättsliga grund är mångtydiga och som det inte har föreskrivits om genom specialbestämmelser (lagförslag nr 1). Den föreslagna lagen om ändring av 24 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (lagförslag nr 2) har samma syfte.

Skyddet av personuppgifter säkerställs speciellt av de bestämmelser i lagen om ett riksomfattande datasystem för justitieförvaltningen som gäller villkoren för behandling av känsliga uppgifter, av specialbestämmelserna om den registrerades rätt till insyn och av de tider som gäller för avlägsnande av uppgifter som registrerats i systemet. Samma syfte tjänar de lagförslag i propositionen som preciserar bestämmelserna om rätten för myndigheter utanför justitieförvaltningen att få uppgifter ur justitieförvaltningens datasystem (lagförslag nr 14-20).

Förtydligande av ansvarsförhållandena i registerföringen

Enligt förslaget ska rättsregistercentralen vara registeransvarig för det riksomfattande datasystemet för justitieförvaltningen. Detta är ägnat att göra situationen klarare.

Det föreslås att det i lagen ska föreskrivas om domstolars och andra justitieförvaltningsmyndigheters skyldighet att ansluta sig till och använda det riksomfattande datasystemet för justitieförvaltningen. I lagen föreskrivs också om justitieförvaltningsmyndigheternas skyldighet att meddela uppgifter eller registrera sina avgöranden i datasystemet och det ges behövliga befogenheter att genom förordning centraliserat utfärda bestämmelser om tekniska detaljer i samband med meddelande och registrering.

Domstolarna, åklagarmyndigheterna och andra som registrerar uppgifter i datasystemet kommer att ha ansvar för att de uppgifter som de registrerar är felfria. Rättsregistercentralen är registeransvarig för datasystemet. Justitieministeriet bär ansvar för att det riksomfattande datasystemet utvecklas. I lagen föreskrivs också om beslutanderätten i anslutning till lämnandet av uppgifter.

Samordnande av offentlighetsbestämmelserna

De uppgifter som finns i justitieförvaltningens datasystem härstammar från domstolar, åklagarmyndigheter och rättshjälpsbyråer. Rapporterings-, statistik- och arkivsystemet kan dessutom innehålla uppgifter som uppkommit i verksamheten hos andra myndigheter inom justitieministeriets förvaltningsområde. För dessa myndigheter och för de uppgifter som ingår i det riksomfattande datasystemet för justitieförvaltningen gäller olika slag av offentlighetsbestämmelser.

Enligt de allmänna informationsrättsliga rättsakterna bestämmer varje myndighet själv om sina handlingars offentlighet och om utlämnandet av uppgifter ur dessa. Detta gäller också de handlingar som ingår i myndigheternas datasystem. För att trygga denna princip och för att kunna beakta de olika innehållen i rättegångshandlingarna och förvaltningens offentlighetsbestämmelser föreslås att domstolar och övriga justitieförvaltningsmyndigheter, genom att göra en anteckning i systemet, kan förbehålla sig rätten att avgöra en begäran som gäller en viss handling. Det föreslås likaså att rättsregistercentralen alltid ska kunna överföra en begäran om en enskild handling till den justitieförvaltningsmyndighet som begäran om uppgifter gäller.

Mediers möjlighet att få upplysningar

Arbetsgruppen föreslår att det i lagen om ett riksomfattande datasystem för justitieförvaltningen ska tas in bestämmelser om utlämnande av domstolars diarieuppgifter ur systemet när det gäller medier. Medierna kunde med hjälp av en teknisk anslutning få se de diarieuppgifter som är offentliga i domstolarna när det gäller ärenden som anhängiggjorts en månad innan uppgifterna meddelades, och där muntlig behandling ordnas månaden efter att uppgifterna lämnades. Avsikten är att medierna ska kunna anteckna att de kommer att följa ett visst ärende, och då skulle tillgången till information sträcka sig längre fram i tiden än vad som nämns.

Produktion av information om rättsväsendet

Med tanke på styrningen och utvecklandet av justitieförvaltningen liksom lagberedningen och fullgörandet av de skyldigheter att producera information som fastställs i offentlighetslagen är det viktigt att rättsväsendets utveckling kan följas utifrån ett ändamålsenligt informationsunderlag. Rättspolitiska forskningsinstitutet, som verkar inom justitieministeriets förvaltningsområde, har i detta sammanhang en central position, och det är viktigt att institutet får information med tanke på sin forskning. Det föreslås att det i lagen om ett riksomfattande datasystem för justitieförvaltningen ska tas in bestämmelser för att behövliga datamaterial ska bevaras för dessa ändamål.

**Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi oikeushallinnon
valtakunnallisesta tietojärjestelmästä ja siihen liittyviksi
laeiksi**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä.

Laissa säädettäisiin tietojärjestelmän käyttötarkoituksesta, rakenteesta ja tietosisällöstä sekä sen tietojen käytöstä ja tietojen luovuttamisesta siitä. Lakiin otettaisiin vain ne säännökset, jotka ovat tarpeen viranomaisten asiakirjoja ja henkilötietojen suojaa koskevien yleislakien säännösten lisäksi tai sijasta. Laki ei koskisi sellaisia oikeushallinnon valtakunnallisia rekistereitä, joista säädetään erityislaeissa.

Rekisterinpitoon liittyvät vastuut ehdotetaan jaettavaksi siten, että Oikeusrekisterikeskus olisi oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän rekisterinpitäjä. Tuomioistuimet ja syyttäväviranomaiset olisivat vastuussa rekisteriin tallettamistaan tiedoista ja ne voisivat käyttää oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän tietoja omien tehtäviensä hoitamiseksi.

Esitykseen sisältyy ehdotus laiksi viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain muuttamisesta. Esitykseen sisältyy lisäksi ehdotukset yhdeksäntoista muun lain muuttamisesta. Ehdotetuilla säännöksillä selkeytettäisiin oikeushallinnon tietojärjestelmään talletettavien tietojen julkisuuden määräytymistä, niiden luovuttamista muille viranomaisille sekä tuomioistuimen velvollisuutta ilmoittaa ja tallettaa tietoja tietojärjestelmään.

Ehdotetut lait on tarkoitus saattaa voimaan noin puolen vuoden kuluessa siitä, kun ehdotetut lait on hyväksytty ja vahvistettu. Ehdotettuun lakiin oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä sisältyisi siirtymäsäännös, jonka mukaan tietojärjestelmä ja siihen liittyvät tietojenkäsittelyt olisi saatettava laissa edellytettyyn kuntoon kolmen vuoden kuluessa lain voimaantulosta.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	5
1 JOHDANTO.....	5
2 NYKYTILA.....	6
2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö.....	6
Lainsäädäntö.....	6
Käytäntö.....	8
2.2 Nykytilan arviointi.....	10
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET.....	10
3.1 Tavoitteet.....	10
3.2 Keskeiset ehdotukset.....	11
Henkilötietojen suojan varmistaminen.....	11
Julkisuussäädösten yhteensovittaminen.....	11
Rekisterinpidon vastuusuhteiden selkeyttäminen.....	11
Sähköisen asioinnin kehittäminen lainkäyttöasioissa.....	12
Oikeusoloja koskevien tietojen tuottamisen turvaaminen.....	12
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	12
4.1 Taloudelliset ja henkilöstövaikutukset.....	12
4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	13
4.3 Vaikutukset kansalaisiin.....	13
5 ASIAN VALMISTELU.....	13
5.1 Valmisteluvaiheet ja -aineisto.....	13
5.2 Lausunnot ja jatkovalmistelu.....	13
6 MUITA ESITYKSEEN VAIKUTTAVIA SEIKKOJA.....	14
6.1 Riippuvuus muista esityksistä.....	14
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	15
1 LAKIEHDOTUKSEN PERUSTELUT.....	15
1.1 Laki oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä.....	15
1 luku. Yleiset säännökset	15
2 luku. Tietojärjestelmän käyttötarkoitus ja tietosisältö	16
3 luku. Tietojen käyttö ja luovuttaminen	20
4 luku. Erinäiset säännökset	23
5 luku. Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset	25
1.2 Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:n muuttamisesta.....	25
1.3 Laki sotilasoikeudenkäyntilain muuttamisesta.....	26
1.4 Laki sotilaskurinpitolain muuttamisesta.....	26
1.5 Laki rikosrekisterilain muuttamisesta.....	26
1.6 Laki tieliikennelain 106 §:n muuttamisesta.....	26
1.7 Laki sakon täytäntöönpanosta annetun lain 4 §:n muuttamisesta.....	26
1.8 Laki rikesakkomenettelystä annetun lain muuttamisesta.....	27
1.9 Laki yhdyskuntapalvelusta annetun lain muuttamisesta.....	27
1.10 Laki nuorisorangaistuksesta annetun lain muuttamisesta.....	27
1.11 Laki vankeuslain muuttamisesta.....	27

1.12	Laki tutkintavankeuslain muuttamisesta.....	27
1.13	Laki lähestymiskiellosta annetun lain 9 §:n muuttamisesta	27
1.14	Laki henkilötietojen käsittelystä rangaistusten täytäntöönpanossa annetun lain 19 §:n muuttamisesta	27
1.15	Laki ulkomaalaisrekisteristä annetun lain 8 §:n muuttamisesta.....	28
1.16	Laki turvallisuusselvityksistä annetun lain muuttamisesta	28
1.17	Laki henkilötietojen käsittelystä poliisitoiminnassa annetun lain muuttamisesta.....	28
1.18	Laki henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain 22 §:n muuttamisesta	28
1.19	Laki tullilain 28 §:n muuttamisesta.....	29
1.20	Laki ilmailulain 48 §:n muuttamisesta	29
1.21	Laki oikeusrekisterikeskuksesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta	29
2	TARKEMMAT SÄÄNNÖKSET	29
3	SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS.....	29
4	VOIMAANTULO.....	31
	LAKIEHDOTUKSET	32
	oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä.....	32
	viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:n muuttamisesta	37
	sotilasoikeudenkäyntilain muuttamisesta	37
	sotilaskurinpitolain muuttamisesta	38
	rikosrekisterilain muuttamisesta	38
	tieliikennelain 106 §:n muuttamisesta.....	39
	sakon täytäntöönpanosta annetun lain 4 §:n muuttamisesta.....	39
	rikesakkomenettelystä annetun lain muuttamisesta.....	40
	yhdyskuntapalvelusta annetun lain muuttamisesta.....	40
	nuorisorangaistuksesta annetun lain muuttamisesta	41
	vankeuslain muuttamisesta.....	41
	tutkintavankeuslain muuttamisesta.....	42
	lähestymiskiellosta annetun lain 9 §:n muuttamisesta.....	42
	henkilötietojen käsittelystä rangaistusten täytäntöönpanossa annetun lain 19 §:n muuttamisesta.....	43
	ulkomaalaisrekisteristä annetun lain 8 §:n muuttamisesta	43
	turvallisuusselvityksistä annetun lain muuttamisesta	44
	henkilötietojen käsittelystä poliisitoiminnassa annetun lain muuttamisesta	45
	henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain 22 §:n muuttamisesta	46
	tullilain 28 §:n muuttamisesta	46
	ilmailulain 48 §:n muuttamisesta	47
	oikeusrekisterikeskuksesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta.....	48
	LIITE	49
	RINNAKKAISTEKSTIT	49
	viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:n muuttamisesta	49
	sotilasoikeudenkäyntilain muuttamisesta	50
	sotilaskurinpitolain muuttamisesta	51
	rikosrekisterilain muuttamisesta	51
	tieliikennelain 106 §:n muuttamisesta.....	52
	sakon täytäntöönpanosta annetun lain 4 §:n muuttamisesta.....	53
	rikesakkomenettelystä annetun lain muuttamisesta.....	54

yhdyskuntapalvelusta annetun lain muuttamisesta.....	55
nuorisorangaistuksesta annetun lain muuttamisesta	56
vankeuslain muuttamisesta.....	57
tutkintavankeuslain muuttamisesta.....	58
lähestymiskiellosta annetun lain 9 §:n muuttamisesta.....	59
henkilötietojen käsittelystä rangaistusten täytäntöönpanossa annetun lain 19 §:n muuttamisesta.....	60
ulkomaalaisrekisteristä annetun lain 8 §:n muuttamisesta	61
turvallisuusselvityksistä annetun lain muuttamisesta.....	62
henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain muuttamisesta	63
henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain 22 §:n muuttamisesta	65
tullilain 28 §:n muuttamisesta	66
ilmailulain 48 §:n muuttamisesta	67
oikeusrekisterikeskuksesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta.....	68

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Oikeusministeriön hallinnonalan viranomaiset ylläpitävät erilaisia asianhallinta-, diaari- ja ratkaisutietoja sisältäviä rekistereitä, joihin talletetaan tietoa käsiteltävistä asioista ja asioihin osallisista luonnollisista henkilöistä sekä yrityksistä ja yhteisöistä. Niihin talletettujen tietojen luovuttamiseen sovelletaan lakia viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999), jäljempänä julkisuuslaki. Kysymyksen ollessa tuomioistuintuimista, tietojen luovuttamiseen sovelletaan lakia oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa (370/2007) tai lakia oikeudenkäynnin julkisuudesta hallintotuomioistuimissa (381/2007). Muilta osin henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan henkilötietolakia (523/1999).

Diaari- ja asianhallintajärjestelmien lisäksi hallinnonalan virastot ylläpitävät myös erilaisia henkilöstöhallinnon ja taloushallinnon tietojärjestelmiä. Henkilöstöhallinnon järjestelmiin sovelletaan julkisuuslain ja henkilötietolain lisäksi nimikirjalakia (1010/1989).

Oikeusrekisterikeskus ylläpitää useita valtakunnallisia, yleiseen käyttöön perustettuja rekistereitä. Tällaisia ovat liiketoimintakielto rekisteri, konkurssi- ja yrityssaneerausrekisteri, velkajärjestelyrekisteri sekä kuulutusrekisteri. Erityissäädöksiin perustuvia, mutta vain rajoitettuun käyttöön tarkoitettuja rekistereitä ovat rikosrekisteri ja sakkorekisteri. Rikosseuraamusvirasto sekä kriminaalihuoltolaitos ylläpitävät toimintaansa varten rekistereitä, joista säädetään henkilötietojen käsittelystä rangaistusten täytäntöönpanossa annetussa laissa (422/2002).

Edellä kuvattujen rekisterien ylläpidon oikeudellinen perusta on selvä, eikä niiden sääntelyyn kohdistu yleisiä muutostarpeita. Sama koskee oikeushallinnon alalla pidettäviä henkilöstö- ja taloushallinnon valtakunnallisia tietojärjestelmiä. Ongelmallisempi tilanne sen sijaan on kysymyksen ollessa eräis-

tä lainkäyttöasioiden täytäntöönpanoon liittyvistä tietojenvälitysjärjestelmistä, koska niihin talletetaan henkilötietolaissa tarkoitettuja arkaluonteisia tietoja ja rekisterinpidon sallittavuus jää ainakin jossain määrin tulkinvaraiseksi henkilötietolain yleisten säännösten perusteella arvioitaessa.

Monet tuomioistuimen ratkaisut luovat tarpeen muuttaa tai täydentää eri rekisterien merkintöjä (esimerkiksi tuomioistuimen määräämä ajokielto ajokorttirekisteriin). Vastaavasti esimerkiksi rangaistuksen täytäntöönpano edellyttää tuomiota koskevien tietojen siirtämistä rikosseuraamusvirastolle. Lainkäyttöasioiden täytäntöönpanoon käytettävää tietojärjestelmää on kehitetty kulloinkin esiin tulleiden tarpeiden mukaan toteutamaan sähköisesti ja keskitetysti tuomioistuintuimien ilmoitusvelvollisuus. Rekisterinpiintoon liittyvät vastuusuhteet ovat jääneet oikeusministeriön tietohallinnon organisaatiossa tapahtuneiden muutosten johdosta entistään epäselvemmiksi.

Tietojärjestelmää on kehitetty myös palvelemaan oikeushallinnon raportointi-, suunnittelu- ja tilastotarpeita. Tämän osajärjestelmän tehokkaan käytön ja siihen talletettavien tietojen suojan varmistaminen edellyttää sääntelyn selkeyttämistä.

Tuomioistuinlaitokseen ja oikeushallintoon yleensäkin kohdistuu merkittäviä säästövaatimuksia, minkä vuoksi sähköisen asioinnin kehittäminen on tärkeää. Sähköisen asioinnin edistäminen parantaisi myös asiaan osallisten ja näiden puolesta toimivien palveluja. Sähköistä asiointia ei kuitenkaan voida johdonmukaisesti kehittää ilman, että ylläpidettävät valtakunnalliset tietojärjestelmät perustuvat selkeään valtuutukseen ja että järjestelmiin ja niihin talletettujen tietojen käsittelyyn liittyvät vastuusuhteet ovat asianmukaisesti määriteltyjä.

Ehdotetulla lailla on tarkoitus kehittää ja täsmentää rekisteröityjen luonnollisten henkilöiden sekä yritysten ja yhteisöjen oikeus-

suojaa ja samalla edistää viranomaisten, tiedotusvälineiden ja muiden tahojen mahdollisuuksia saada tietoja tuomioistuinten ja syyttäväviranomaisten käsittelemistä asioista ja ratkaisuksista mahdollisimman asianmukaisella tavalla.

2 Nykytila

2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

Lainsäädäntö

Oikeushallinnon valtakunnallisia tietojärjestelmiä koskeva ja niihin talletettujen tietojen käsittelyä koskeva lainsäädäntö on osittain hajanaista, tulkinnanvaraista ja puutteellista.

Tietojärjestelmään talletetaan tiedot tuomioistuinten, syyttäväviranomaisten ja oikeusaputoimistojen ilmoitusten perusteella. Mainittujen viranomaisten tiedonantovelvollisuuksia koskeva sääntely on hajanaista ja merkittävältä osin asetuksiin perustuvaa. Asetuksista esimerkkinä voidaan mainita sotilas-oikeudenkäyntiasetus (964/1983), sotilaskurinpitoasetus (969/1983), asetus yhdyskuntapalvelun täytäntöönpanosta (1260/1990), asetus vankeudesta (509/2006), asetus sakan täytäntöönpanosta (789/2002) sekä asetus tuomioistuimen ilmoituksista väestötietojärjestelmään (808/1995). Näistä viimeksi mainittu ei näyttäisi perustuvan laissa olevaan valtuuteen. Säännöksiä on myös annettu oikeusministeriön päätöksellä (oikeusministeriön päätös yleisten alioikeuksien ja hovioikeuksien ratkaisusta tehtävistä ilmoituksista, 278/1992). Tilannetta ei tuomioistuinten asema ja perustuslakiuudistus huomioon ottaen voida pitää asianmukaisena.

Tuomioistuinten ilmoitusvelvollisuutta ja tietojärjestelmien tietolähteitä koskevan sääntelyn hajanaisuutta voidaan pitää ongelmallisena tietojenkäsittelyyn liittyvän alemmanasteisen sääntelytarpeen näkökulmasta. Eduskunnan käsiteltävänä olikin hallituksen esitys oikeudenkäymiskaaren muuttamisesta, jolla pyrittiin antamaan oikeusministeriölle tarvittava ohjausvalta (HE 85/2006 vp). Esitys ei kuitenkaan johtanut lainsäädäntötoimiin lakivaliokunnan esityksen johdosta an-

tamasta mietinnöstä ilmenevistä syistä (LaVM 20/2006 vp).

Tuomioistuimet ovat riippumattomia. Viranomaisten asiakirjojen julkisuutta ja arkistointia koskeva sääntely lähtee lisäksi siitä, että jokainen viranomainen itse päättää siitä, miten sen asiakirja- ja tietohallinto järjestetään. Voimassa olevassa laissa ei ole säännöksiä tuomioistuinten velvollisuudesta liittyä ja käyttää oikeushallinnon tietojärjestelmiä. Ilmoitusvelvollisuuden toteuttamiseen liittyviä tehtäviä voitaneen sinänsä pitää teknisluonteisina ja vain välillisesti niiden lainkäyttötehtäviin liittyvinä (LaVM 20/2006 vp).

Viime vuosikymmenen aikana eri alojen lakeihin on otettu erityissäännöksiä, joilla muille viranomaisille on annettu oikeus saada tietoja oikeushallinnon tietojärjestelmistä. Tällaisia säännöksiä sisältyy esimerkiksi turvallisuusselvityksistä annettuun lakiin (177/2002), ulkomaalaisrekisteristä annettuun lakiin (1270/1997), tullilakiin (1466/1994) ja henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annettuun lakiin (761/2003). Säännöksissä käytetyt oikeushallinnon tietojärjestelmään ja siihen kuuluviin osarekistereihin viittaavat ilmaisut vaihtelevat tietojensaantioikeutta koskevissa erityissäännöksissä.

Perustuslain 10 §:n 1 momentin mukaan jokaisen yksityiselämä on turvattu, ja henkilötietojen suojasta säädetään tarkemmin lailla. Henkilötietolaki on perustuslaissa tarkoitettua henkilötietojen suojaa turvaava yleislaki. Sillä on myös pantu kansallisesti täytäntöön niin sanottu henkilötietodirektiivi (yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 95/46/EY).

Henkilötietojen käsittelyyn, josta ei ole erityissäännöksiä, sovelletaan henkilötietolaissa säädettyjä yleisiä periaatteita ja velvoitteita. Säännöksiä voidaan monilta osin soveltaa oikeushallinnon tietojärjestelmiin. Henkilötietojen suojan kannalta erityistä merkitystä on kuitenkin arkaluonteisten tietojen käsittelyä koskevalla sääntelyllä.

Henkilötietolain 11 §:n mukaan arkaluonteisten tietojen käsittely on kielletty. Tästä pääsäännöstä on poikkeukset lain 12 §:ssä.

Arkaluonteisia tietoja ovat henkilötietolain 11 §:n mukaan tiedot, jotka kuvaavat tai on tarkoitettu kuvaamaan 1) rotua tai etnistä alkuperää; 2) henkilön yhteiskunnallista, poliittista tai uskonnollista vakaumusta tai ammattiliittoon kuulumista; 3) rikollista tekoa, rangaistusta tai muuta rikoksen seuraamusta; 4) henkilön terveydentilaa, sairautta tai vammaisuutta taikka häneen kohdistettuja hoitoimenpiteitä tai niihin verrattavia toimia, 5) henkilön seksuaalista suuntautumista tai käyttäytymistä; taikka 6) henkilön sosiaalihuollon tarvetta tai hänen saamiaan sosiaalihuollon palveluja, tukitoimia ja muita sosiaalihuollon etuuksia.

Oikeushallinnon valtakunnalliseen tietojärjestelmään sisältyy arkaluonteisia tietoja. Rikollista tekoa ja rangaistusta koskevia tietoja on kaikissa rangaistuksen täytäntöönpanoon liittyvissä ilmoituksissa ja tuomiolauselmissa. Henkilön terveydentilaa tai häneen kohdistuvia hoitotoimenpiteitä taikka sosiaalihooltoon liittyviä tietoja ilmenee joko suoraan tai välillisesti esimerkiksi diaari- ja asianhallintajärjestelmien valtakunnallisen käsittelyjärjestelmän merkinnöistä, joita hallintotuomioistuimet ovat tehneet käsittelemistään asioista.

Arkaluonteisten tietojen käsittelykiellosta säädettyistä poikkeusperusteista oikeushallinnon valtakunnallisiin tietojärjestelmiin lähinnä soveltuvana on säännös, jonka mukaan käsittelykielto ei estä tietojen käsittelyä, josta säädetään laissa tai joka johtuu välittömästi rekisterinpitäjälle laissa säädetystä tehtävästä (12 § 1 mom. 5 k.).

Oikeushallinnon tietojärjestelmän lainkäyttöasioiden täytäntöönpanoon liittyvien osajärjestelmien lainmukaisuus on edellä mainitun henkilötietolain säännöksen perusteella arvioituna heikohko. Tietojenkäsittely johtuu ensi sijassa tuomioistuinten ilmoitusvelvollisuutensa perusteella antamien tietojen keskitetystä käsittelystä ja jakelusta.

Oikeushallinnon raportointi- ja tilastointijärjestelmään tulee sovellettavaksi henkilötietolain 12 §:n 1 momentin 6 kohta, jonka mukaan arkaluonteisia henkilötietoja saa käsitellä tieteellistä tutkimusta ja tilastointia varten. Järjestelmän tietoja on tarkoituksenmukaista ja tarpeellista käyttää myös erilaisiin viranomaisten selvitystehtäviin, kuten

lainvalmistelua palvelemaan ja oikeusoloja koskeviin tutkimuksiin. Henkilötietolain tilastotarkoituksia sekä viranomaisten selvitystehtäviä varten pidettäviä rekistereitä koskevat säännökset on kirjoitettu pitäen silmällä tapauskohtaisia tilanteita. Henkilötietolain 15 §:n mukaan tilastotarkoituksia varten saa henkilötietoja puolestaan käsitellä, jos 1) tilastoa ei voida tuottaa tai sen tarkoituksena olevaa tiedontarvetta toteuttaa ilman henkilötietojen käsittelyä; 2) tilaston tuottaminen kuuluu rekisterinpitäjän toimialaan; sekä 3) tilastorekisteriä käytetään vain tilastollisiin tarkoituksiin eikä siitä luovuteta tietoja siten, että tietty henkilö on niistä tunnistettavissa, ellei tietoja luovuteta julkista tilastoa varten.

Automaattiseen tietojenkäsittelyyn perustuvien rekisterien valtakunnallisuus luo lisäpainetta henkilötietojen suojan varmistamisessa. Rekisterien kattavuus ja automaattiseen tietojenkäsittelyyn liittyvät piirteet erilaisten tietojen (esimerkiksi henkilön nimen) perusteella hakea tietoja on ollutkin perussyynä henkilötietojen suojaa koskeville kansallisille ja kansainvälisille säädöksille.

Julkishallinnossa henkilötietojen suoja ei toteudu vain henkilötietolain, vaan myös julkisuuslain avulla. Hallinnossa sovellettavan julkisuuslain sekä kuluvana vuonna säädettyjen oikeudenkäynnin julkisuutta koskevien lakien välillä on eroja. Esimerkiksi yksittäiset, tuomioistuimen tuomiosta ilmenevät rikollista tekoa koskevat tiedot ovat julkisia tuomioistuinten asiakirjoissa, hallinnossa ne sen sijaan julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 28 kohdassa ilmaistun vahvan pääsäännön mukaan ovat salassa pidettäviä. Vastaavasti tiedot rikosrekisteriin talletettuina ovat vanhastaan olleet salassa pidettäviä.

Toisena esimerkkinä säädösten eroista voidaan mainita, että tuomioistuimella on mahdollisuus hallintoviranomaisia laajemmin tapauskohtaisesti ottaa julkiseen asiakirjaan tietoja seikoista, jotka hallintoviranomaisen asiakirjaan sisältyvinä olisivat salassa pidettäviä.

Kuten edellä on todettu, oikeusministeriön hallinnonalalla ylläpidetään erityislainsäädännön perusteella useita rekistereitä, joihin ei liity yleistä lainsäädännön kehittämistarvetta. Erityissäädöksistä esimerkkinä voidaan mainita rikosrekisterilaki (770/1993), liike-

toimintakiellosta annettu laki (1220/1997), sakon täytäntöönpanosta annettu laki (672/2002) sekä henkilötietojen käsittelystä rangaistusten täytäntöönpanossa annettu laki (422/2002). Muita erityissäännöksin säänneltyjä valtakunnallisia rekistereitä ovat ylikuormamaksurekisteri, kuulutusrekisteri, kaupanvahvistajarekisteri, konkurssi- ja yrityssaneerausrekisteri, velkajärjestelyrekisteri ja ulosoton tietojärjestelmä.

Käytäntö

Oikeushallinnon valtakunnallinen tietojärjestelmä muodostuu useasta teknisesti erikseen pidetystä rekisteristä ja osajärjestelmästä. Valtakunnallisia osatietojärjestelmiä, joista ei ole säädetty erikseen, ovat tuomiolauselmaan rikosasiainrekisteri, tuomioistuinten kyselyjärjestelmä, rikosdiari- ja asiankäsitelyjärjestelmä, siviiliasioiden diaarijärjestelmä sekä raportointi- ja tilastointijärjestelmä.

Tuomiolauselmajärjestelmän rikosasiainrekisterin rekisterinpitäjänä toimii Oikeusrekisterikeskus. Henkilötietojen käsittelyn tarkoitus tuomiolauselmajärjestelmän rikosasiainrekisterissä on käräjäoikeuksien ja hovioikeuksien rikostuomioiden lopputulostietojen jakaminen näitä tietoja tarvitseville viranomaisille. Rekisterin avulla tuomiolauselmatiedot välitetään muun muassa vankeusrangaistuksen täytäntöönpanoa varten sekä rikos- ja sakkorekisteriin sekä tullin rekistereitä, ajokorttirekisteriä, sotilaskurinpitoasioiden hoitamista sekä tilastokeskusta varten. Rekisterin tietoja käytetään lisäksi henkilöiden luotettavuuden arviointiin turvallisuus selvityksistä annetun lain (177/2002) mukaisesti.

Tuomiolauselmajärjestelmän rikosasiainrekisteriin rekisteröityjen ryhmiä ovat lähinnä rikostuomioiden vastaajat sekä siviiliasioissa valtiolle korvausvelvollisiksi tuomitut. Se sisältää siten henkilörekisterilaisa tarkoitettuja arkaluonteisia tietoja. Järjestelmästä ilmeneviä tietoja ja tietoryhmiä ovat asian, ratkaisun ja tuomiolauselmaan tunnistetiedot, henkilön tiedot, syyksi luetut rikokset, rangaistus seuraamukset, lainkohdat, muut rikosoikeudelliset seuraamukset, hylätyt syytekohtat, korvausvelvollisuus, muut lausunnot, tutkimatta

jättäminen, asian raukeaminen, tuomion lainvoimaisuus vastaajan osalta ja ratkaisuilmoituksen jakelutiedot.

Järjestelmän säännönmukaisia tietolähteitä ovat käräjäoikeuden tai hovioikeuden istun tokäsittelyn ja ratkaisun pohjalta syntyvät tuomiolauselmasovelluksen tapahtumatiedot. Tuomioistuimet siirtävät tiedot rikosasiainrekisteriin tuomiolauselmajärjestelmän tapahtumatiedostosta niin sanotulla vapauttamiskomennolla.

Toisin kuin rikosrekisterissä, tuomiolauselmajärjestelmän rikosasiainrekisterissä on tietoja tuomioistuinratkaisusta, joilla on tuomittu ainoastaan sakkorangaistus tai joissa henkilö on jätetty rangaistukseen tuomitsematta, samoin kuin tietoja sellaisista vankeusrangaistuksista, joita ei merkitä rikosrekisteriin. Näitä tietoja ovat siviilipalveluslain (1723/1991) ja asevelvollisuuslain (452/1950) nojalla tuomitut seuraamukset. Rekisterissä on tietoja myös yhteisösakoista, joiden salassapidosta rikosrekisterissä ja sakkorekisterissä on erikseen säädetty. Lisäksi rekisteriin talletetaan tietoja muissa pohjoismaissa tuomituista sakon täytäntöönpanosta annetun lain nojalla perittävistä seuraamuksista sekä Suomen viranomaisten maksettaviksi määräämistä uhkasakoista.

Käräjäoikeudet voivat tehdä omia päätöksiään koskevia kyselyjä rikosasiainrekisteriin ja hovioikeudet vastaavasti omaan tuomiopiiriinsä kuuluvien tuomioistuinten tallettamiin tietoihin. Käräjäoikeudet voivat tarkistaa rekisteristä, onko tuomiolauselmatiedot talletettu järjestelmään oikein. Hovioikeudet tallettavat omat ratkaisutietonsa käräjäoikeuden ratkaisua koskevien tietojen yhteyteen.

Tietoja säilytetään rekisterissä nykyisen käytännön mukaan vähintään viisi vuotta ja tietojen poistamista arvioidaan henkilötietolain 12 § 2 momentin mukaisesti. Oikeusrekisterikeskus on vuonna 2004 ottanut käyttöön uudistetun sakkojen täytäntöönpanojärjestelmän, joten tietojen poistaminen tuomiolauselmajärjestelmän rikosasiainrekisteristä ei ole enää riippuvainen perintätuloksesta.

Tuomioistuinten kyselyjärjestelmän (Kyösti) tarkoituksena on edistää tuomioistuinten diaarijulkisuutta siten, että kansalaiset ja tiedotusvälineiden edustajat saavat tietoa tuomioistuimissa vireillä olevista ja ratkaistuista

asioista. Järjestelmä on tällä hetkellä käytössä korkeimmassa oikeudessa, hovioikeuksissa, korkeimmassa hallinto-oikeudessa, hallinto-oikeuksissa sekä vakuutus-oikeudessa. Käräjäoikeuksiin se on tulossa.

Yleisöllä on mahdollisuus selata ja hakea yksittäiseen tuomioistuimeen saapuneiden asioiden julkisia diaaritietoja ratkaisupäivän ja diaarinumeron perusteella tuomioistuimen kirjaamossa sijaitsevalta asiakaspäätteeltä. Selailla voidaan myös muun kuin sen tuomioistuimen diaaritietoja, jossa asiakaspäätte sijaitsee; selailu voidaan kuitenkin kohdistaa vain yhden tuomioistuimen tietoihin kerrallaan. Viranomaisilla on laajempi oikeus katsella myös toisten viranomaisten tietoja.

Järjestelmä sisältää tavanomaiset diaaritiedot (asian diaarinumero, saapumispäivä, vireilletulopäivä, asian julkisuus tai salassapito, asianosaistiedot kuten nimi ja henkilötunnus, asiaryhmä, muutoksenhaunalaisen päätöksen tiedot, asian käsittelytiedot sekä lainvoimaisuus- tai valitustiedot). Kysymyksessä on valtakunnallinen rekisteri, johon sisältyy myös arkaluonteisia henkilötietoja.

Rikosdiaari- ja asiankäsittelyjärjestelmän (Sakari) käyttötarkoituksena on syyttäjäksiöiden ja käräjäoikeuksien rikosasioiden käsittely ja asianhallinta sekä asiakirjatuotanto.

Järjestelmään tallennettavia tietoja ovat tiedot asianosaisen asemasta, asiasta, asian käsittelystä ja käsittelyvaiheesta, teosta, rikosnimikkeestä, tekoajasta, teon muusta yksilöinnistä, vastaajista, asianomistajista, vastaajan ja teon yhteydestä, vaatimuksesta, vaatimuksen esittäjästä, vaatimuksen kohteesta, vaatimuksen ja teon yhteydestä, syyttäjän ratkaisusta, käräjäoikeuden ratkaisusta sekä lainvoimaisuudesta tai muutoksenhausta. Sakarin avulla tuotetaan myös asiakirjoja, kuten haastehakemuksia, haasteita, välitoimiin liittyviä asiakirjoja ja tuomioita.

Tietyn viraston asioihin on pääsy niillä kyseisen viraston henkilöillä, joille virasto on antanut käyttöoikeudet. Syyttäjänvirastot ja käräjäoikeudet voivat tarkistaa supistetulla kyselyllä rekisteristä, onko niille vireille tulleen asian vastaajalla asioita avoimissa syyttäjänvirastoissa tai käräjäoikeuksissa, jotta tarvittaessa henkilön asioiden käsittely voidaan keskittää yhdelle syyttäjälle tai käräjäoikeudelle. Valtakunnansyyttäjänvirastolla

on pääsy kaikkiin eri syyttäjäksiöiden tallettamiin tietoihin.

Jokainen tuomioistuin ja syyttäjäksiö on omien tietojensa rekisterinpitäjä. Koska henkilötietojen käsittely perustuu kysymyseen tulevan tuomioistuimen tai syyttäjänviranomaisen lakisääteisiin tehtäviin, on se henkilötietolain nojalla sallittua.

Sakariin talletetaan syytteitä koskevia arkaluonteisia tietoja. Rekisteristä selviää, mikä on ollut syyteharkinnan lopputulos, mutta ei lopullista ratkaisua niissä rikosasioissa, joissa syyte on päätetty nostaa. Tietoja luovutetaan säännönmukaisesti poliisille syyttäjän tekemistä syyttämättäjäättämispäätöksistä ja siirretään tilastotietokantaan yksittäisen viraston tai Valtakunnansyyttäjänviraston ja oikeusministeriön käyttöön. Tietoja luovutetaan myös turvallisuusvelvityksiä varten turvallisuusvelvityksistä annetun lain nojalla.

Siviiliasioiden diaarijärjestelmän (Tuomas) käyttötarkoituksena on käräjäoikeuksien asioiden käsittely ja hallinta. Kysymys on julkisuuslain 18 §:n 1 momentin 1 kohdassa edellytetystä luettelosta.

Tuomakseen tallennettavia tietoja ovat tiedot asianosaisista, näiden asemasta, asiasta, asian käsittelystä ja käsittelyvaiheesta, välitoimista, istunnoista ja ratkaisusta. Jokainen käräjäoikeus on oman Tuomaksensa rekisterinpitäjä.

Raportointi- ja tilastointijärjestelmään kerätään tietoja tällä hetkellä hallinto-oikeuksien, hovioikeuksien, korkeimman hallinto-oikeuden, korkeimman oikeuden, kriminaalihuoltolaitoksen, käräjäoikeuksien, oikeusaputoimistojen, syyttäjänvirastojen sekä vakuutus-oikeuden asianhallintajärjestelmistä. Järjestelmään siirretään kerran vuorokaudessa tiedot virastojen erillisistä diaareista ja keskitetystä rikosdiaarista Sakarista. Rekisteriin ei kuitenkaan siirretä tietoja kaikkien muiden järjestelmien sisältämistä tekstidokumenteista. Järjestelmässä on tietoja vuodesta 1998 alkaen. Siihen sisältyy myös arkaluonteisia tietoja.

Rekisterin käyttötarkoituksena on tilastotuotanto. Tilastoja tuotetaan järjestelmään tietoja tallettavien viranomaisten suunnittelu- ja työnohjaustoimintoja varten, kuten syyttäjä- tai tuomarikohtaiset listat avoimista asioista. Tietoja käytetään myös oikeusministe-

riön suunnittelu- ja ohjaustehtävien hoidossa. Tietoja ei kuitenkaan tällöin käsitellä henkilötasoisena.

Henkilö, jolla on käyttöoikeus järjestelmään, saa nähtäväkseen ja käsiteltäväkseen vain oman virastonsa tilastot ja raportit sekä lisäksi koko maan tilastoja, joissa on vain lukumäärätietoja. Jokaisella syyttäjäyksiköllä on lisäksi pääsy kaikkiin syyttäjätilastoihin, myös työtilastoihin.

Oikeusministeriön hallinnonalan raportointi- ja tilastotuotantoa ollaan kehittämässä suuntaan, jossa tietojen siirtämistä operatiivisesta asianhallintajärjestelmästä tilastotuotantojärjestelmään ei enää tarvita. Tällöin operatiiviset tiedot olisivat sellaisinaan käytettävissä tilastotuotantoon niin sanotun Data Warehouse -järjestelyn avulla. Tässä järjestelyssä tiedot monistetaan ajoittain sellaisinaan operatiivista järjestelmää toistavaksi tietokannaksi, johon voidaan sitten kohdistaa tilastoinnissa ja raportoinnissa tarvittavia toimenpiteitä. Tietosisältö operatiivisessa kannassa ja tilastokannassa on samanlainen.

Oikeushallinnossa on suunnitteilla uudistuksia sähköisen asiankäsittelyn kehittämiseksi. Yhtenä kehittämiskohteena on summaaristen asioiden käsittely, jonka toteuttamiseksi on tarkoitus luoda sähköinen tuomiorekisteri riidattomien siviiliasioiden käsittelyä varten. Myös rangaistusmääräysmenettelyn uudistaminen edellyttää tietojärjestelmien kehittämistä.

2.2 Nykytilan arviointi

Valtakunnallisista yleiseen käyttöön tarkoitettuista rekistereistä on runsaasti erityissääntelyä eikä niihin liity yleisiä kehittämistarpeita. Tilanne on kuitenkin ongelmallinen kysymyksen ollessa lainkäyttöasioiden täytäntöönpanoon liittyvästä tietojärjestelmästä sekä diaari- ja asianhallintajärjestelmän valtakunnallisesta käsittelyjärjestelmästä samoin kuin raportointi-, tilasto- ja arkistojärjestelmästä.

Oikeus mainittujen osajärjestelmien ylläpitoon jää tulkinnanvaraiseksi henkilötietojen käsittelyä koskevan yleislain, henkilötietolain, mukaan arvioituna. Tämä johtuu ennen muuta siitä, että tietojärjestelmään talletetaan tuomioistuinten, syyttäviviranomaisten ja oi-

keusaputoimistojen käsittelemistä asioista ilmeneviä arkaluonteisia tietoja. Henkilötietolain arkaluonteisten tietojen käsittelyyn oikeuttavat säännökset eivät ole selkeästi sovellettavissa tietojärjestelmään etenkin, kun tietojenkäsittelyn vastuusuhteita ja tehtäviä koskevat säännökset ovat puutteellisia.

Nykyistä lainsäädäntöä voidaan pitää rekisteröityjen yksityisyyden suojan vuoksi ongelmallisena tietojärjestelmien ylläpidon oikeudellisessa perustassa ja vastuusuhteissa olevien epäselvyyksien samoin kuin tietojen käyttötarkoitusta ja tietojen poistamisaikoja koskevien erityissäännösten puuttumisen vuoksi. Rekisterinpitäjää ei kaikissa tapauksissa ole riittävän selvästi määritelty.

Oikeushallinnon tietojärjestelmän tietoja käytetään myös oikeushallinnon ulkopuolisiin tarkoituksiin. Tätä tarkoitettavaa tietojensaantia koskevissa säännöksissä on erilaisia ilmaisutapoja ja tietojensaanti on sen vuoksi kohdistettu sellaisiin tutkimus- ja tilastotarkoituksiin varten tarkoitettuihin tietojärjestelmän osiin, joihin talletettujen tietojen luovuttaminen ei yleisten tilasto- ja tietosuojaperiaatteiden mukaan ole luvallista.

Tuomioistuinten velvollisuudesta liittyä oikeushallinnon valtakunnalliseen tietojärjestelmään ja käyttää sitä ei ole säännöksiä. Tuomioistuinten ja syyttäviviranomaisten velvollisuutta ilmoittaa tietoja täytäntöönpanoviranomaisille järjestelmän avulla on säännelty hajanaisesti eikä sääntely anna riittävää perustetta alemmanasteiseen keskitettyyn sääntelyyn. Säännökset eivät siten nykyisin anna riittäviä edellytyksiä kehittää sähköistä asiointia lainkäyttöasioissa ja vaikeuttavat hallinnonalan säästötavoitteiden toteuttamista ja muuta kehittämistä.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1 Tavoitteet

Esityksen yleisenä tavoitteena on varmistaa henkilötietojen suoja oikeushallinnon tietojärjestelmässä ja siihen liittyvässä tietojenkäsittelyssä. Esitykseen sisältyvien säännösten avulla henkilötietojen suojasta säänneltäisiin perustuslain edellyttämällä tavalla.

Esityksen tavoitteena on sovittaa yhteen hallinnossa ja tuomioistuinlaitoksessa sovellettavat sisällöltään erilaiset julkisuussäännökset. Tässä yhteydessä pyritään varmistamaan tiedotusvälineille nykyistä paremmat mahdollisuudet saada vaivattomasti tietoja tuomioistuimissa vireillä olevista asioista.

Esityksen tavoitteena on myös järjestää vastuusuhteet tietojärjestelmien ylläpidossa. Oikeusrekisterikeskuksen aseman selkeyttäminen on tärkeää paitsi henkilötietojen suojan, myös tietojärjestelmään tietoja tallettavien ja siitä tietoja saavien kannalta.

Esityksellä tähdätään myös sähköisen asiointin yleisten kehittämisedellytysten parantamiseen lainkäyttöasioissa samoin kuin siihen, että oikeusministeriön hallinnonalalla olisi mahdollisuudet tuottaa tietoa hallinnon ohjaukseen ja kehittämiseen sekä lainvalmisteluun ja sitä palvelevaan tutkimukseen samoin kuin julkisuuslain mukaisen viestintävelvollisuuden toteuttamiseen.

3.2 Keskeiset ehdotukset

Henkilötietojen suojan varmistaminen

Henkilötietojen suojan varmistamiseksi kaikessa oikeushallinnon tietojenkäsittelyssä ehdotetaan, että erityissäännöksiin säänneltyjen rekisterien ulkopuolelle ja oikeusperustaltaan tulkinnanvaraiseksi jäävästä oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä säädetään erityislailla (lakiehdotus n:o 1). Samaan tavoitteeseen tähtää ehdotettu laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:n muuttamisesta (lakiehdotus n:o 2).

Henkilötietojen suojaa varmistavat erityisesti oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annettavaksi ehdotetun lain säännökset arkaluonteisten tietojen käsittelyn sallittavuuden edellytyksistä, rekisteröidyn tarkastusoikeutta koskevista erityissäännöksistä sekä järjestelmään talletettavien tietojen poistamisajoista. Samaa tavoitetta palvelevat esitykseen sisältyvät lakiehdotukset, joilla täsmennetään säännöksiä oikeushallinnon ulkopuolisten viranomaisten oikeudesta saada tietoja oikeushallinnon tietojärjestelmistä (lakiehdotukset n:o 14—20).

Julkisuussäädösten yhteensovittaminen

Oikeushallinnon tietojärjestelmään sisältyvät tiedot ovat peräisin tuomioistuimilta, syyttäväviranomaisilta ja oikeusaputoimistoilta. Raportointi-, tilasto- ja arkistojärjestelmään voi lisäksi sisältyä muidenkin oikeusministeriön hallinnonalalla toimivien viranomaisten toiminnassa syntyneitä tietoja. Näihin viranomaisiin ja oikeushallinnon valtakunnalliseen tietojärjestelmään sisältyviin tietoihin kohdistuu sisällöltään erilaiset julkisuussäädökset.

Yleisten informaatio-oikeudellisten säädösten mukaan kukin viranomainen päättää itse asiakirjojensa julkisuudesta ja tietojen luovuttamisesta niistä. Tämän periaatteen varmistamiseksi sekä oikeudenkäyntiasiakirjojen ja hallinnon julkisuussäädösten sääntelyn erojen huomioon ottamiseksi ehdotetaan, että tuomioistuin ja muu oikeushallinnon viranomainen voisi aina tekemällä järjestelmään merkinnän pidättää itsellään oikeuden ratkaista tiettyä asiakirjaa koskeva pyyntö. Samoin ehdotetaan, että Oikeusrekisterikeskus voisi aina siirtää yksittäistä asiakirjaa koskevan pyynnön sille oikeushallinnon viranomaiselle, jonka laatimaa asiakirjaa tiedonsaantipyynnöksi koskee.

Rekisterinpidon vastuusuhteiden selkeyttäminen

Oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän rekisterinpitäjäksi tulisi ehdotuksen mukaan Oikeusrekisterikeskus. Tämä olisi omiaan selkeyttämään tilannetta nykyiseen verrattuna.

Tuomioistuinten ja muiden oikeushallinto- viranomaisten velvollisuudesta liittyä ja käyttää oikeushallinnon valtakunnallista tietojärjestelmää säädettäisiin laissa. Samoin laissa säädettäisiin oikeushallinnon viranomaisten velvollisuudesta ilmoittaa tietoja tai tallettaa ratkaisujaan tietojärjestelmään. Tämä toteutettaisiin säätämällä ilmoitusvelvollisuudesta laissa. Tarpeelliset muutokset on sisällytetty esitykseen (lakiehdotukset n:o 3 – 12). Ehdotetussa laissa oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annettaisiin asianmukaiset valtuudet säätää ilmoittamiseen ja

tallettamiseen liittyvistä teknisistä yksityiskohdista keskitetysti asetuksella.

Tuomioistuimilla, syyttäviviranomaisilla ja oikeusaputoimistoilla olisi vastuu tallettamisensa tietojen virheettömyydestä. Oikeusrekisterikeskuksella olisi laissa määritelty rekisterinpitotehtäviin liittyvä toimivalta ja vastuu. Oikeusministeriöllä olisi valtakunnallista tietojärjestelmää koskeva kehittämisvastuu. Laissa säädettäisiin myös tietojen luovuttamiseen liittyvästä päätösvallasta.

Sähköisen asioinnin kehittäminen lainkäyttöasioissa

Puutteet ja epäselvyydet oikeushallinnon tietojärjestelmää koskevassa sääntelyssä vaikeuttavat sähköisen asioinnin edistämistä. Esimerkkinä voidaan mainita niin sanottujen summaaristen asioiden sähköistä käsittelyä koskeva uudistus. Ulosottoviranomainen saisi vastaisuudessa tiedon ulosottoperusteesta suoraan perustettavasta mainittuja asioita koskevasta tuomiorekisteristä. Uudistus merkitsisi sitä, että velkojan ei tarvitsisi erikseen toimittaa tuomiota ulosottoviranomaiselle ja että tuomiota ei olisi erikseen tarpeen tulos-
taa ulosottoa varten.

Oikeusoloja koskevien tietojen tuottamisen turvaaminen

Kuten edellä olevasta ilmenee, oikeusministeriön nykyisin ylläpitämän raportointi- ja tilastojärjestelmän ylläpitoon liittyvä oikeudellinen perusta on jossain määrin epäselvä.

Oikeushallinnon ohjauksen ja kehittämisen samoin kuin lainvalmistelun ja julkisuuslaisissa säädettyjen tiedontuotantovelvoitteiden toteuttamiseksi on tärkeää, että oikeusolojen kehittymistä voidaan seurata asianmukaisen tietopohjan perusteella. Tässä tehtävässä keskeisessä asemassa on oikeusministeriön hallinnonalalla toimiva oikeuspoliittinen tutkimuslaitos ja sen tiedonsaanti tutkimustehtäviään varten. Lakiin oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä ehdotetaan otettaviksi säännökset tarvittavien tietoineistojen säilyttämiseksi mainittuja tarkoituksia varten.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Taloudelliset ja henkilöstövaikutukset

Ehdotetuilla laeilla ei olisi välittömiä valtion talousarvioon kohdistuvia vaikutuksia. Ehdotettu laki oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä aiheuttaisi tarpeen uudistaa tietojärjestelmää siten, että ehdotetut velvoitteet tietojen poistamisesta tietojärjestelmästä voidaan toteuttaa. Laissa olisi siirtymäsäännökset tietojärjestelmän ja siihen talletettavien tietojen käsittelyn saattamisesta lainmukaiseen kuntoon (17 §). Ehdotetusta laista aiheutuvat kustannukset ovat katettavissa oikeusministeriön hallinnonalan nykyisten tietotekniikan kehittämiseen osoitetujen määrärahojen puitteissa.

Oikeusrekisterikeskukselle on viime vuosi-
na säädetty uusia tehtäviä, kuten rikosvahinkokorvausten takaisinperintään liittyvät tehtävät, lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämiseen liittyvät tehtävät, uuden konkurssilain mukaiseen rekisterinpitoon liittyvät tehtävät sekä sakon täytäntönpäntöön liittyvät uudet perintätehtävät. Rikostaustaotteiden käsittelyä varten Oikeusrekisterikeskukseen on perustettu uusia virkoja, mutta sieltä on toisaalta siirretty virkoja ja henkilötyövuosia oikeushallinnon tietohallinnon ja oikeushallinnon palvelukeskuksen organisoimisiin myötä.

Ehdotetun lain johdosta eräät oikeushallinnon tietotekniikkakeskuksessa nykyisin suorittavat tehtävät tulisivat rekisterinpitäjän eli Oikeusrekisterikeskuksen vastattaviksi. Näitä tehtäviä ovat perustettavan oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän käyttäjäoikeushallintoon liittyvät tehtävät sekä tietojärjestelmän asiasisältöön liittyvät neuvonta- ja tukitehtävät.

Oikeusrekisterikeskukselle tässä esityksessä ehdotetut uudet tehtävät sekä suunnitteilla olevat uudistukset, kuten sähköinen tuomio-
rekisteri, lisäävät keskuksen työmäärää. Arvion mukaan viiden seuraavan vuoden aikana tarvittaisiin viidestä kahdeksaan henkilötyövuotta vastaava henkilöstöresurssien lisäys. Henkilöstöä on tarkoitus lähimpien vuosien aikana lisätä kehyksen puitteissa tai mahdollisesti myös hallinnonalan sisäisin järjeste-

lyin. Oikeushallinnon kokonaishenkilöstön määrään esityksellä ei kuitenkaan arvioida olevan vaikutusta, joten henkilöstökustannusten ei oleteta esityksen johdosta muuttuvan.

Uudistus lisää sähköisen tuomiorekisterin tultua käyttöön Oikeusrekisterikeskukselle tulevia maksuja tietojen luovutuksista esimerkiksi luottotietotoimintaa varten.

4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Ehdotettujen lakien on tarkoitus luoda edellytykset sähköisen asioinnin ja tiedonvälityksen kehittämiseksi. Ehdotettu laki oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä antaa myös mahdollisuudet kehittää oikeushallinnon ohjausta sekä tuomioistuinten, syyttäjänvirastojen sekä oikeusaputoimistojen omaa toiminnan suunnittelua. Uudistus parantaisi myös hallinnonalalla toimivien tutkimusta harjoittavien yksiköiden tiedonsaantimahdollisuuksia.

4.3 Vaikutukset kansalaisiin

Ehdotuksella vaikutetaan perustuslailla säädetyn henkilötietojen ja yksityisyyden suojan toteutumiseen tuomioistuinten ja syyttäjäviranomaisten rekisterinpitotoiminnassa sekä yleisemminkin koko oikeushallinnon alalla. Yksityisyyden suojan periaatteen toteutumiseen vaikuttaa se, että ehdotuksessa esitetään säädettäväksi tietojen säilytysajasta. Myös rekisterinpidon käyttötarkoitusta koskevalla säännöksellä ja tietojen tarkastusoikeutta koskevalla säännöksillä on tässä mielessä merkitystä. Ehdotetun lain johdosta yleisön tietoisuus ylläpidetyistä rekistereistä kasvaa, mikä osaltaan vaikuttaa yksityisyyden suojan toteutumiseen, kun yksittäiset ihmiset saavat rekistereiden olemassa olosta tiedon ja voivat siten käyttää heille kuuluvia tarkastus- ja muita oikeuksia.

Esityksellä on merkitystä sananvapautta ja tietojen julkisuutta koskevien perusoikeuksien kannalta. Ehdotetut säännökset merkitsevät tiedostusvälineille nykyistä parempia mahdollisuuksia saada keskitetysti ja tekni-

sen käyttöyhteyden avulla tietoja tuomioistuimissa vireillä olevista asioista.

5 Asian valmistelu

5.1 Valmisteluvaiheet ja -aineisto

Oikeusministeriö asetti 30.6.2003 työryhmän, jonka tehtävänä oli valmistella oikeusministeriön hallinnonalan valtakunnallisia henkilörekistereitä koskevat erityissäännökset. Työryhmä järjesti työskentelynsä aikana kuulemistilaisuuden, jossa saatiin valmistelua varten näkemyksiä ja lisätietoja tietosuojavaltuutetun toimistolta, Oikeustoimittajat ry:ltä, sisäasiainministeriön poliisiosastolta sekä Suomen Asianajajaliitolta.

Työryhmä esitti syyskuussa 2004 antamassaan mietinnössään (Oikeusministeriön työryhämietintöjä 2004: 11) säädettäväksi lain henkilötietojen käsittelystä oikeushallinnossa. Lakiehdotus koski myös tuomioistuinten tavanomaisia diaari- ja asianhallintajärjestelmiä ja siihen sisältyi yksityiskohtaiset säännökset niihin tallettavista tiedoista.

5.2 Lausunnot ja jatkovalmistelu

Oikeusministeriön asettaman työryhmän mietinnöstä pyydettiin lausunnot tietosuojavaltuutetulta, sisäasiainministeriön poliisiosastolta ja Suomen Asianajajaliitolta. Lisäksi lausuntoa pyydettiin kaikilta esityksessä tarkoitetuilta tuomioistuimilta, Valtakunnansyyttäjänvirastolta ja eräiltä syyttäviranomaisilta sekä keskeisiltä oikeushallinnon yhteistyötahoilta toimivilta valtion viranomaisilta (Ajoneuvohallintokeskus, Verohallitus, tilastokeskus, väestörekisterikeskus, arkistolaitos) sekä muun muassa Oikeustoimittajat ry:ltä, Viestinnän keskusliitolta ja Suomen Perimistöimistojen Liitolta, yhteensä 76:lta eri taholta.

Työryhmän mietinnöstä saatiin kaikkiaan 36 lausuntoa. Lausunnoissa pidettiin yleisesti tarpeellisena, että oikeushallinnon rekistereistä säädetään. Monet lausunnonantajat korostivat myös tärkeyttä sovittaa ehdotettu lainsäädäntö oikeudenkäynnin julkisuutta koskevien lakiehdotusten kanssa.

Tietosuojavaltuutettu piti tärkeänä rekistereiden käyttötarkoituksen määrittelyä. Ehdotuk-

set tilapäisiä rekistereitä koskevista säännöksistä herättivät erilaisia kysymyksiä. Oikeustoimittajat pitivät lausunnossaan nykyisen Kyösti-järjestelmän käytettävyyttä huonona. Oikeustoimittajat ry:n ja Viestinnän keskusliiton lausunnossa korostettiin tiedotusvälineiden tarvetta saada tietoja suoraan valtakunnallisesta järjestelmästä.

Työryhmän esityksen ja esitettyjen lausuntojen pohjalta valmistelua jatkettiin oikeusministeriön työryhmässä. Valmisteluun osallistui virkamiehiä ministeriön oikeushallinto-osastolta, lainvalmisteluosastolta ja hallintoyksiköstä sekä Valtakunnansyyttäjävirstosta, tietosuojavaltuutetun toimistosta, Oikeusrekisterikeskuksesta ja oikeushallinnon tietotekniikkakeskuksesta.

Työryhmä lähti valmistelussaan siitä, että säädettäväksi ehdotettava laki koskisi vain oikeushallinnon valtakunnallista tietojärjestelmää ja että lain säätämisen yhteydessä olisi tarkistettava myös ne säännökset, jotka koskevat tietojen toimittamista tietojärjestelmään ja tietojen luovuttamista siitä. Työryhmä kuuli työskentelynsä aikana niitä viranomaisia, joita ehdotettu uudistus koskisi samoin kuin Oikeustoimittajat ry:n edustajia.

6 Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

6.1 Riippuvuus muista esityksistä

Syysistuntokaudella 2007 on tarkoitus antaa hallituksen esitys väestötietolain tarkistamisesta. Ehdotettavaan väestötietolain muutokseen otetaan tässä yhteydessä säännös tuomioistuimen velvollisuudesta toimittaa tietoja väestötietojärjestelmään. Ehdotetussa laissa oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä olisi yleinen viittaus väestötietojärjestelmää koskevaan lakiin (lakiehdotus n:o 1, 6 § 2 mom.). Säännösehdotuksessa on käytetty muotoilua, joka soveltuu riippumatta siitä, milloin väestötietolain uudistaminen toteutetaan.

Sähköisen asioinnin kehittämiseen ja sähköisen tuomiorekisterin perustamiseen saattaa liittyä tarve punnita tuomioistuimia koskevien säännösten tarkistamista. Koska esityksessä ehdotettava uusi laki koskisi vain valtakunnallisessa käytössä olevaa tietojärjestelmää, mahdollisten uusien yksinomaan tuomioistuimia koskevien säännösten tarve ei vaikuta nyt annettavan esityksen käsittelyyn.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotuksen perustelut

1.1 Laki oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä

1 luku. Yleiset säännökset

1 §. Lain soveltamisala. Ehdotuksen mukaan laissa säädettäisiin oikeushallinnon lainkäyttöasioiden täytäntöönpanoa ja tutkimus- ja suunnittelutoimintaa palvelevasta oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä.

Lain nimeä voitaisiin koko oikeushallinnon tietojenkäsittely huomioon ottaen pitää liian laajana, koska laki koskisi vain kolmea eri osajärjestelmää. Koska ehdotetussa laissa kuitenkin mainitaan ne muut rekisterit, joista säädetään erityislaeissa (2 § 2 mom.), lain soveltamisala ei jää epäselväksi. Kysymys on lakiteknisestä käsitteestä.

Ehdotetun säännöksen muotoilulla on selvyden vuoksi haluttu osoittaa, että ehdotettu laki ei koske kaikkia oikeushallinnossa ylläpidettäviä tietojärjestelmiä. Soveltamisalan ulkopuolelle jäisivät viranomaiskohtaisesti ylläpidettävät henkilöstö- ja taloushallinnon rekisterit ja niissä olevista tiedoista muodotetut oikeusministeriön rekisterit samoin kuin rekisterit, joita ylläpidetään toimivaltuuksia ja muita oikeudellista asemaa todentavien tietojen saamiseksi yleiseen käyttöön.

Käsitteellä tietojärjestelmä viitataan siihen, että sääntely koskisi automaattista tietojenkäsittelyä. Kysymys olisi oikeudellisesta, ei tietoteknisestä käsitteestä. Tietojärjestelmä-käsitteen on katsottu tässä yhteydessä rekisteriä paremmin kuvaavan sitä, että järjestelmä koostuu useista eri osajärjestelmistä. Kuten jäljempänä tarkemmin ilmenee, tietojärjestelmään kuuluvien osajärjestelmien määrittely tapahtuu niiden käyttötarkoituksen perusteella.

Laissa säädettäisiin oikeushallinnon valtakunnalliseen tietojärjestelmään tallettavista tiedoista sekä talletettujen tietojen luovuttamisesta ja muusta käsittelystä. Lain tarve liittyy erityisesti henkilötietojen suojaan. Ehdotettuun lakiin sisältyvät säännökset koskevat

kuitenkin kaikkia tietojärjestelmään talletettuja tietoja riippumatta siitä, koskevatko nämä luonnollisia henkilöitä vai oikeushenkilöitä.

2 §. Suhde muuhun lainsäädäntöön. Pykälässä määriteltäisiin lain suhde toisaalta asiaa koskeviin yleislakeihin (1 mom.), toisaalta tiettyjä rekistereitä koskeviin erityissäännöksiin (2 mom.).

Ehdotetun *1 momentin* mukaan oikeushallinnon tietojärjestelmään talletettujen tietojen julkisuudesta ja luovuttamisesta on voimassa, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, ja muusta tietojärjestelmään talletettujen henkilötietojen käsittelystä, mitä henkilötietolaissa säädetään, jollei ehdotetussa laissa toisin säädetä.

Oikeushallinnon tietojärjestelmän tietojen käsittelyyn sovellettaisiin edellä mainittuja yleislakeja, jollei ehdotettuun lakiin otetuissa erityissäännöksissä toisin säädetä. Yleislakien mukaan jäisi siten pääsäännön mukaan määräytyviksi esimerkiksi luonnollisen henkilön tarkastusoikeuden aineelliset edellytykset ja järjestelmään talletettujen tietojen julkisuus. Esitykseen sisältyy ehdotus viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain muuttamisesta (lakiehdotus n:o 2). Sen mukaan oikeushallinnon tietojärjestelmään sisältyvät tiedot ovat salassa pidettäviä. Ehdotettuun lakiin sisältyisivät erityissäännökset siitä, missä tilanteissa julkisuuslaissa säänneltyjen tilanteiden lisäksi voidaan luovuttaa järjestelmään talletettuja tietoja.

Ehdotetussa *2 momentissa* on säännökset lain suhteesta niihin oikeushallinnon alalla pidettäviin rekistereihin, joista säädetään erityislaeissa. Ehdotuksen mukaan rikosrekisteristä, velkajärjestelyrekisteristä, konkurssi- ja yrityssaneerausrekisteristä, kuulutusrekisteristä, liiketoimintakieltorekisteristä, ulosoton tietojärjestelmästä ja sakkorangaistuksen täytäntöönpanoon liittyvistä rekistereistä sekä henkilötietojen käsittelystä rangaistuksen täytäntöönpanossa rikosseuraamusvirastossa, kriminaalihuoltolaitoksessa ja vankeinhoitokiosessa säädetään erikseen.

Mainittuja rekistereitä koskevista säännöksistä ei välttämättä ilmene, mistä ja miten

tiedot rekisteriin saadaan. Onkin syytä havaita, että tiedot erityissäänneilyihin rekistereihin välittyvät yleensä ehdotetussa laissa tarkoitettua tietojärjestelmän kautta.

3 §. Määritelmät. Tuomioistuimilla tarkoitettaisiin ehdotetun *1 kohdan* mukaan yleisiä tuomioistuimia eli korkeinta oikeutta, hovioikeuksia ja käräjäoikeuksia. Käsitteen piiriin kuuluisivat yleiset hallintotuomioistuimet eli korkein hallinto-oikeus ja alueelliset hallinto-oikeudet sekä erityistuomioistuimet (markkinaoikeus, työtuomioistuin ja vakuutus-oikeus.) Valtakunnanoikeudesta on erikseen säädetty Suomen perustuslain 101 §:ssä eikä sitä luettaisi kuuluvaksi lain 2 §:n 1 kohdassa tarkoitetuksi tuomioistuimeksi. Ehdotettu määritelmä olisi yhdenmukainen Suomen perustuslain (731/1999) 98 §:ssä olevan tuomioistuin määritelmän kanssa.

Syyttäviviranomaisella tarkoitettaisiin ehdotetun *2 kohdan* mukaan yleisistä syyttäjistä annetun lain (199/1997) 2 §:ssä mainittuja yleisiä syyttäjiä, joita ovat tällä hetkellä valtakunnansyyttäjä ja apulaisvaltakunnansyyttäjä, valtionsyyttäjä sekä kihlakunnansyyttäjä ja Ahvenanmaan maakunnansyyttäjä.

Pykälän ehdotetussa *3 kohdassa* olisi oikeushallinnon viranomaisen määritelmä. Se olisi kapeampi kuin mitä oikeushallinnon viranomaisilla muutoin tarkoitetaan. Ehdotuksen mukaan oikeushallinnon viranomaisella tarkoitettaisiin tuomioistuinta, syyttäviviranomaisista ja oikeusaputoimistoa. Käsitteen ulkopuolelle jäisivät siten esimerkiksi ulosotto-toimi ja vankeinhoito. Henkilötietojen käsittelyä ulosottotoimissa säännellään ulosotto-kaareissa (705/2007). Henkilötietojen käsittelyyn rikosseuraamusalalla puolestaan sovelletaan henkilötietojen käsittelystä rangaistusten täytäntöönpanossa annettua lakia.

2 luku. **Tietojärjestelmän käyttötarkoitus ja tietosisältö**

4 §. Tietojärjestelmän rakenne ja käyttö-tarkoitus. Oikeushallinnon valtakunnallinen tietojärjestelmä muodostuu ehdotetun *1 momentin* mukaan kolmesta eri osajärjestelmästä: ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmästä, viranomaiskohtaisesti ylläpidettyjen diaari- ja asianhallintajärjestelmien valtakunnallises-

ta käsittelyjärjestelmästä sekä raportointi-, tilasto- ja arkistojärjestelmästä. Kysymys olisi loogisista tietojärjestelmistä, jotka voivat muodostua useammasta tietoteknisestä rekisteristä.

Ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään kuuluisivat nykyinen tuomiolauselmajärjestelmän rikosasiainrekisteri sekä suunnitteilla olevat sähköinen rangaistusmääräyssovellus, oikeusavun sähköisen asioinnin ja asiankäsittelyn järjestelmä sekä siviiliasian ja rikosasiain tuomiorekisteri.

Diaari- ja asianhallintajärjestelmään kuuluisivat nykyiset tuomioistuinten kyselyjärjestelmä (Kyösti), rikosdiaari- ja asiankäsittelyjärjestelmä (Sakari) ja siviiliasioiden diaarijärjestelmä (Tuomas).

Ehdotetussa *2 momentissa* määriteltäisiin kunkin osajärjestelmän käyttötarkoitukset erikseen. Tämä on välttämätöntä sen vuoksi, että henkilötietojen suojaa koskevien yleisten periaatteiden mukaisesti henkilötietojen käsittelyoikeus on riippuvainen siitä tarkoituksesta, mitä varten tiedot on kerätty. Perustuslakivaliokunnan käytäntö huomioon otettuna säännös on tarpeellinen annettaessa henkilötietojen käsittelyä koskevia erityissäännöksiä (PeVL 25/1998 vp).

Ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmän käyttötarkoituksena olisi ehdotetun *1 kohdan* mukaan välittää tietoja oikeushallinnon viranomaisten ratkaisusta niiden täytäntöönpanemiseksi tai merkinnän tekemiseksi viranomaisen rekisteriin tai oikeusavun piiriin kuuluvien palkkioiden ja korvausten maksamiseksi.

Tietojärjestelmän avulla tuomioistuimet, syyttäviviranomaiset ja oikeusaputoimistot toimittavat erityyppisissä asioissa antamiensa ratkaisujen lopputulostiedot tietoja tarvitseville täytäntöönpano- ja muille viranomaisille.

Ehdotetun *2 kohdan* mukaan diaari- ja asianhallintajärjestelmän valtakunnallisen käsittelyjärjestelmän käyttötarkoituksena on välittää oikeushallinnon viranomaiselle tietoa vireillä olevan asian käsittelyn järjestämiseksi, selvittämiseksi ja ratkaisemiseksi ja viranomaisille säädetyn valvonta- tai kehittämistehtävän suorittamiseksi sekä välittää tietoa yleisölle tuomioistuinten käsittelyssä olevista asioista.

Oikeushallintoviranomaiset käyttävät omaa diaari- ja asianhallintajärjestelmäänsä käsiteltävinään olevien asioiden hallintaa ja ratkaisujen tuottamista varten, mitkä tarkoitukset palvelevat suoraan mainittujen viranomaisten omaa toimintaa. Ehdotetun säännöksen muotoilussa on otettu huomioon se, että myös oikeushallinnon viranomainen voi käyttää toisen viranomaisen käsittelyjärjestelmään tallettuvia tietoja. Tätä koskevat säännökset ovat ehdotetun lain 9 §:ssä.

Raportointi-, tilasto- ja arkistojärjestelmän käyttötarkoituksena puolestaan olisi ehdotetun 3 kohdan mukaan tuottaa tilastoja ja muita tietoaineistoja oikeusoloista oikeusministeriölle ja oikeushallinnon viranomaiselle toiminnan suunnittelua ja seuranta varten sekä hallinnonalalla toimivien tutkimus- ja selvitystehtäviä hoitavien yksiköiden käyttöön.

Oikeusministeriö tarvitsee oikeushallinnon ohjaustehtäviä varten tilastotietoa oikeushallinnon viranomaisten toiminnasta. Oikeusoloja koskevaa tietoaineistoa tarvitaan esimerkiksi oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen toiminnassa, lainvalmistelussa ja lainsäädännön vaikutusten arvioinnissa samoin kuin oikeusministeriölle kuuluvien viestintävelvoitteiden toteuttamista palvelevassa julkaisu-toiminnassa. Myös Valtakunnansyyttäjävirasto tarvitsee tietoja syyttäjätöiminnan seuranta ja kehittämistä varten ja eri tuomioistuimet oman toimintansa suunnittelua ja seuranta varten.

5 §. Tietojärjestelmään talletettavat tiedot. Pykälään ehdotetaan otettaviksi tietojärjestelmien tietosisältöä kuvaavat säännökset (1—3 mom.) sekä arkaluonteisten tietojen tallettamista koskeva erityissäännös (4 mom.).

Eri osajärjestelmiä koskevat säännösehdotukset on laadittu kuvaamalla yleisellä tasolla talletettavia tietoja. Yksityiskohtaisten tietoluetteloiden ottamista lakiin ei ole pidetty tarpeellisenä, koska sääntelyssä ei ole tarkoitus poiketa henkilötietolain vaatimuksista. Kysymys on järjestelmästä, johon talletettavat tiedot määräytyvät syyttäjätöimintaa, lainkäyttöä ja oikeusapua koskevien säädösten perusteella. Kysymyksen ollessa raportointi-, tilasto- ja arkistojärjestelmästä tietosisältö määräytyy suunnittelu-, tutkimus- ja tilastotarpeiden perusteella. Tähän järjestelmään

talletettavia tietoja ei lakiehdotuksen 9 §:ssä säädettäväksi ehdotettua poikkeusta lukuun ottamatta saisi käyttää päätöksenteossa eikä sen tietoja saisi luovuttaa toiselle viranomaiselle sellaisessa muodossa, josta henkilö on tunnistettavissa.

Ehdotetun 1 momentin mukaan oikeushallinnon valtakunnalliseen ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään talletetaan oikeusaputoimiston ja syyttäjän ratkaisu sekä tuomioistuimen ratkaisu tai sen tuomiolauselmä sekä mainittujen viranomaisten ilmoittamia tai järjestelmään tallettuvia tietoja laissa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden toteuttamiseksi.

Diaari- ja asianhallintajärjestelmän valtakunnalliseen käsittelyjärjestelmään tallettaisiin ehdotetun 2 momentin mukaan tietoja oikeushallinnon viranomaisissa vireillä olevista asioista, niiden käsittelystä ja tehdyistä ratkaisuista. Tähän järjestelmään eivät käynnössä kuulu kaikki ne asiakirjat, jotka sisältyvät esimerkiksi tuomioistuimen diaari- ja asianhallintajärjestelmään ja jotka loogisen rekisterikäsittelyn vuoksi voidaan katsoa kuuluvaksi oikeushallinnon viranomaisen hallinnoimaan ja ylläpitämään diaari- ja asianhallintajärjestelmään.

Raportointi-, tilasto- ja arkistojärjestelmään saisi ehdotetun 3 momentin mukaan tallettaa tietoja tuomioistuinten, syyttäjäviranomaisten, oikeusaputoimistojen sekä ulosottoviranomaisten ja kriminaalihuoltolaitoksen asianhallintajärjestelmistä sekä tietoja muista niiden käsittelemistä asioista ja asian käsittelystä samoin kuin niitä tietoja, jotka on poistettu ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmästä tai diaari- ja asianhallintajärjestelmän valtakunnallisesta käsittelyjärjestelmästä.

Pykälän 4 momenttiin ehdotetaan otettavaksi arkaluonteisten tietojen käsittelyoikeutta koskeva säännös. Henkilötietolain pääsäännön mukaan arkaluonteisten tietojen käsittely on kielletty (11 §). Arkaluonteisia tietoja saa kuitenkin käsitellä, kun tietojen käsittelystä säädetään laissa tai kun käsittely johtuu välittömästi rekisterinpitäjälle laissa säädetystä tehtävästä (12 § 1 mom. 5 k).

Oikeushallinnon valtakunnalliseen tietojärjestelmään sisältyisi erilaisia arkaluonteisia tietoja. Erityisesti rikosprosessin yhteydessä käsiteltäisiin lähes kaikissa tapauksissa rikollista tekoa, rangaistusta tai muuta rikoksen

seuraamusta koskevaa tietoa. Hallintolainkäyttöasioiden yhteydessä käsitellään usein henkilön sosiaalihuollon tarvetta tai hänen saamiaan sosiaalihuollon palveluja koskevia tietoja. Lisäksi tietoja, jotka koskevat henkilön rotua tai etnistä alkuperää, henkilön terveydentilaa, sairautta tai vammaisuutta, hoitotoimenpiteitä tai niihin verrattavia seikkoja saattaa suoraan tai välillisesti ilmetä hallintotuomioistuinten ja vakuutusosoikeuden ratkaisuista tai diaarimerkinnöistä.

Ehdotuksen mukaan asiaan osallisesta luonnollisesta henkilöstä saisi ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään tallettaa vain sellaisia henkilötietolain 11 §:ssä tarkoitettuja arkaluonteisia tietoja, jotka on talletettava tuomioistuimen diaari- tai muuhun asiakirjarekisteriin tai jotka ilmenevät tuomioistuimen tai syyttäväviranomaisen ratkaisusta ja jotka ovat tarpeellisia tuomion täytäntöön panemiseksi, merkinnän tekemiseksi viranomaisen rekisteriin tai muiden oikeushallinnon viranomaisten laissa viranomaisten tehtävien hoitamiseksi.

Käsite ”asiaan osallinen” kattaa laajemman piirin kuin käsite asianosainen. Sen piiriin kuuluvat asianosaisten lisäksi esimerkiksi kuultavat, todistajat ja asianosaisten avustajat.

6 §. Velvollisuus liittyä tietojärjestelmään ja tietojen toimittaminen siihen. Tuomioistuinten ja muiden oikeushallintoviranomaisten velvollisuudesta liittyä oikeusministeriön ja oikeushallinnon tietotekniikkakeskuksen kehittämiin tietojärjestelmiin ei ole nykyisin säädetty. Tuomioistuinten velvollisuuksista ilmoittaa tuomioistaan eri viranomaisille on säädetty eri laeissa ja asetuksissa sekä oikeusministeriön päätöksessä. Esityksen lähtökohtana on, että annettavilla säädöksillä voidaan selkeyttää oikeushallinnon tietojärjestelmien tietovirtoja sekä keskittää alemmanasteista sääntelyä. Mainituista syistä ehdotettua pykälää on pidetty tarpeellisena.

Tuomioistuinten liittymisvelvollisuutta koskevaa sääntelyä puoltaa lisäksi tuomioistuinten riippumattomuus, vaikka tietojenvälitysjärjestelmään liittyviä tehtäviä voitaisiinkin pitää hallintoluonteisina tehtävinä siten kuin lakivaliokunnan hallituksen esityksestä oikeudenkäymiskaaren muuttamisesta anta-

massa mietinnössä (LaVM 20/2006 vp) on todettu.

Ehdotetun *1 momentin* mukaan oikeushallinnon viranomaisella on velvollisuus liittyä oikeushallinnon tietojärjestelmään sekä välittää sen kautta ilmoituksia ja tietoja muille viranomaisille siten kuin tässä tai muussa laissa tai niiden nojalla säädetään.

Tuomioistuimen ilmoitusvelvollisuudesta olisi kokoava viittaussäännös ehdotetussa *2 momentissa*. Sen mukaan tuomioistuimen olisi talletettava tekemänsä ratkaisu tai sen tuomiolauselma ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään sekä tehtävä siihen ratkaimastaan asiasta ne merkinnät, jotka ovat tarpeen sille sakon täytäntöönpanolaissa (672/2002), rikesakkomenettelystä annetussa laissa (66/1983), tieliikennelaissa (267/1981), rikosrekisterilaissa (770/1993), sotilasoikeudenkäyntilaissa (326/1983), sotilaskurinpitolaissa (331/1983), vankeuslaissa (767/2005), yhdyskuntapalvelulaissa (1055/1996), nuorisorangaistuksesta annetussa laissa (1196/2004), tutkintavankeuslaissa (768/2005), lähestymiskieltolaissa (898/1998) ja väestötietojärjestelmää koskevassa laissa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden täyttämiseksi.

Kuten yleisperusteluista ilmenee, tarkoituksena on, että tuomioistuimen velvollisuudesta ilmoittaa tietoja väestötietojärjestelmään säädettäisiin uudessa väestötietolaissa. Tämän vuoksi ehdotetussa *2 momentissa* ei viitattaisi voimassa olevaan väestötietolakiin, vaan käytettäisiin ilmaisua, joka mahdollistaisi säännöksen soveltamisen väestötietolain uudistamisen jälkeenkin.

Esitystä valmisteltaessa tavoitteena on ollut, että erityissäädöksissä olevat tuomioistuimen säännökset uudistettaisiin vastaamaan ehdotettua lakia oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä sekä tarvittaessa nostamaan säännökset lain tasolle. Esitykseen liittyy asiaa koskevat muutosehdotukset (lakiehdotukset n:o 3—13).

Tuomioistuimille on säädetty velvollisuus ilmoittaa myös eräissä muissa laeissa ratkaisustaan. Tällaisia säännöksiä ovat muun muassa kaupparekisterilain (129/1979) 18 §:n 2 momentti (ilmoitus rekisteriviranomaiselle elinkeinonharjoittajan toiminnan lakkauttamisesta), yhdistyslain (503/1989) 60 § (il-

moitus patenti- ja rekisterihallitukselle tietyistä yhdistystä koskevassa asiassa annetuista ratkaisuksista), patenttilain (550/1967) 70 § (ilmoitus patenttiviranomaiselle patenttia koskevassa asiassa annetusta tuomiosta), hyödyllisyysmallioikeudesta annetun lain (800/1991) 45 § (ilmoitus hyödyllisyysmallia koskevassa asiassa annetusta tuomiosta) ja eläkesäätiölain (1774/1995) 74 § (ilmoitus sosiaali- ja terveystieteille tietyistä eläkesäätiötä koskevista ratkaisuksista). Kysymys on lukumääräisesti pienistä ja harvoin esille tulevista ilmoituksista, joita ei toistaiseksi välitetä oikeushallinnon tietojärjestelmän kautta. Järjestelmää kehitettäessä myös mainittu kaltaiset ilmoitukset voitaisiin välittää oikeushallinnon tietojärjestelmän kautta. Tämän vuoksi ehdotetaan, että oikeusministeriön asetuksella voitaisiin säätää laissa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden täyttämistä tietojärjestelmän avulla.

Ehdotetussa 3 *momentissa* olisi syyttäjien ja oikeusaputoimistoja ratkaisutietojen tallettämismuotoja koskeva säännös.

Ehdotettujen säännösten nojalla voitaisiin antaa yksi keskitetty oikeusministeriön asetus tietojenvälitysjärjestelmän käytännön teknisistä yksityiskohdista. Tätä koskeva valtuussäännös olisi pykälän 4 *momentissa*. Sen mukaan oikeusministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ajankohdista, jolloin järjestelmään on tehtävä merkinnät, merkintöjen muodosta sekä merkintöjen tekemisessä noudatettavista muista teknisistä yksityiskohdista.

7 §. *Tietojärjestelmän ylläpitoon liittyvät vastuut.* Ehdotetun 1 *momentin* mukaan Oikeusrekisterikeskus toimisi oikeushallinnon valtakunnallisen ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmän, diaari- ja asianhallintajärjestelmän valtakunnallisen käsittelyjärjestelmän sekä raportointi-, tilasto- ja arkistojärjestelmän rekisterinpitäjänä.

Rekisterinpitotehtävä soveltuisi Oikeusrekisterikeskuksen toimialaan hyvin, koska virasto jo nykyisin toimii usean oikeushallinnon alalla ylläpidettävän rekisterin rekisterinpitäjänä. Näitä rekistereitä ovat muun ohessa rikosrekisteri, velkajärjestelyrekisteri, konkurssi- ja yrityssaneerausrekisteri sekä liiketoimintakieltorekisteri.

Oikeusrekisterikeskus vastaisi eräistä keskitetyistä tietojen luovuttamistehtävistä, tietojen poistamisesta ja tietojenkäsittelyn lainmukaisuuteen liittyvistä tehtävistä, jollei ehdotetussa laissa toisin osoitettaisi.

Oikeusrekisterikeskuksesta annettua lakia ehdotetaan tarkistettavaksi sen uusien tehtävien vuoksi (lakiehdotus n:o 21).

Oikeusministeriö huolehtisi tietojärjestelmän kehittämisestä, kuten nykyisinkin. Oikeushallinnon valtakunnallinen tietojärjestelmä on laaja kokonaisuus ja sen kehittäminen vaatii huomattavia taloudellisia ja henkilöstöresursseja. On perusteltua, että ministeriön hallinnonalan tietohallintotehtäviä hoidetaan keskitetysti, etenkin kun järjestelmän kehittäminen on yksi merkittävä keino tuottavuuden parantamiseksi hallinnonalalla. Kehittämistehtävistä huolehtivat ensisijaisesti ministeriön tietohallintoyksikkö ja oikeushallinto-osasto. Tässä kehittämistyössä on mukana myös rekisterinpitäjänä toimiva Oikeusrekisterikeskus. Oikeusministeriö huolehtisi myös järjestelmän käyttöpalveluista. Käyttöpalveluihin kuuluu tietojärjestelmien tekninen ylläpito. Näissä eri tehtävissä ministeriö hankkii palveluita oikeushallinnon tietotekniikkakeskuksesta, joka on perustettu erilliseksi virastoksi vuoden 2006 alusta lukien.

Oikeusministeriöllä ei ehdotetut säännökset huomioon otettuina olisi rekisterinpitäjän asemaa ja valtuuksia. Se toimisi kuitenkin tietojärjestelmän kehittäjänä ja käyttäisi raportointi-, tilasto- ja arkistorekisterin tietoja omassa suunnittelu-, tutkimus- ja julkaisu-toiminnassaan. Tarkoituksena on, että tässä työssä tarvittavat tietoaineistot olisivat oikeusministeriössä käsiteltävissä henkilötietolain 14—16 §:n säännöksen huomioon ottaen yleensä sellaisessa muodossa, josta henkilö ei ole tunnistettavissa. Jos tämä esimerkiksi yksittäisessä lain vaikutusselvityksen laadinnassa ei ole mahdollista, tilanteeseen sovelletaan henkilötietolain 16 §:n ja julkisuuslain 28 §:n säännöksiä.

Oikeushallinnon valtakunnalliseen tietojärjestelmään tietoja tallettanut viranomainen vastaisi ehdotetun 2 *momentin* mukaan tallettamiensa tietojen oikeellisuudesta. Tämä on tavanomainen vastuunjako silloin, kun viranomaisen tietolähteenä on toinen viranomainen.

3 luku. **Tietojen käyttö ja luovuttaminen**

8 §. *Tietoja tallettaneen viranomaisen oikeus käyttää tietoja toiminnassaan.* Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan selvyuden vuoksi otettavaksi säännös tietoja tallettaneen oikeushallinnon viranomaisen oikeudesta käyttää oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmään tallettamiaan tietoja. Viranomaisen voisi ehdotuksen mukaan käyttää tallettamiaan tietoja niiden käyttötarkoituksen mukaisesti tehtäviensä hoitamisessa. Koska käyttöoikeus sidottaisiin siihen tarkoitukseen, joka tietojen tallettamisella alun perin oli, säännös ei merkitsisi poikkeamista henkilötietolaissa säädetystä käyttötarkoitussidonnaisuuden vaatimuksesta.

9 §. *Viranomaisen oikeus käyttää toisen oikeushallintoviranomaisen tallettamia tietoja.* Oikeushallinnon viranomaiset voisivat ehdotetun 1 momentin mukaan salassapitosäännösten estämättä niille annetun teknisen käyttöyhteyden avulla hakea esiin ja käyttää toisen oikeushallinnon viranomaisen ratkaisuja päätösilmoitusjärjestelmään tai niiden ylläpitämään diaari- ja asianhallintajärjestelmään tallettamia tietoja eri tilanteessa.

Ehdotetun 1 kohdan mukaan tietoja voitaisiin hakea esiin ja käyttää, jos viranomaisen on lain mukaan otettava huomioon sellaiset tiedot vireillä olevan asian selvittämisessä ja ratkaisemisessa.

Säännös ei oikeuttaisi vapaaseen tietojen esille hakemiseen. Siten esimerkiksi käräjäoikeudella ei olisi tämän säännöksen nojalla oikeutta teknisen käyttöyhteyden avulla hakea esille hallinto-oikeuden käyttöön perustetun rekisterin tietoja, vaikka molempien tuomioistuinten käytössä olevat rekisterit kuuluisivat oikeushallinnon valtakunnalliseen tietojärjestelmään. Annettu käyttöyhteys merkitsisi vain oikeutta salassa pidettävän tiedon esille hakuun ja katseluun, ei niiden muuttamiseen tai luovuttamiseen.

Säännöksessä oleva rajoituslauseke merkitsee sitä, että tietojen esille hakemiseen ja käyttöön tulee aina olla laista johtuva peruste. Koska kysymys on salassa pidettävistä ja osin arkaluonteisista tiedoista, henkilötietolain sekä julkisuuslain ja sen nojalla annettavista säännöksistä johtuu, että ehdotetusta

tietojen esille hakemisesta tulee aina tallentua järjestelmään tiedot, joista ilmenee, kuka tiedon on hakenut sekä tapahtuman ajankohdan.

Syyttäviviranomaisilla on säännöksiin perustuva tarve ja oikeus käsitellä toistensa salassa pidettäviä tietoja. Kysymys on esimerkiksi siitä, että useassa syyttäjäpiirissä on vireillä samaa henkilöä koskevia syyteasioita ja asiat on tarpeen keskittää yhden toimivaltaisen syyttäviviranomaisen ja tuomioistuimen käsiteltäviksi.

Oikeusaputoimistot ja tuomioistuimet käyttävät tulevaisuudessa samaa oikeusavun sähköistä asiointi- ja asiankäsittelyjärjestelmää oikeusapupäätösten tekemiseen ja ratkaisujen välittämiseen.

Toisen oikeushallintoviranomaisen tietoja voitaisiin hakea esiin ehdotetun 2 kohdan mukaan silloin, kun tiedot ovat tarpeen asiaa koskevien diaarimerkintöjen tekemiseksi tai muutoin vireillä olevan asian käsittelyn järjestämiseksi. Säännös mahdollistaa järjestelmien kehittämisen siten, että muutoksenhaku tuomioistuin voisi hakea siinä vireille tullutta asiaa koskevat tiedot asiaa edellisenä käsitte-lyasteena käsitelleen tuomioistuimen diaarista, mikä säästäisi työkuksannuksia.

Ehdotetun 3 kohdan mukaan tietoja voitaisiin luovuttaa Valtakunnansyyttäjänvirastolle sille säädetyn valvonta- ja kehittämistehtävän suorittamiseksi.

Valtakunnansyyttäjän tehtävänä on syyttäjätoimen yleinen johtaminen ja kehittäminen sekä valvonta. Sillä on siten tarve niille säädettyjen tehtävien vuoksi käsitellä minkä tahansa syyttäviviranomaisen järjestelmään tallettamia tietoja.

Pykälän ehdotettu 2 momentti koskisi tietojen saantia raportointi-, tilasto- ja arkistojärjestelmästä. Korkein oikeus, korkein hallinto-oikeus sekä Valtakunnansyyttäjänvirasto voivat niille annetun teknisen käyttöyhteyden avulla hakea esiin ja käyttää tuomioistuin- ja syyttäjätöiminnan suunnittelua ja seurantaa varten tietoja, jotka syyttäviviranomaiset tai tuomioistuimet ovat tallettaneet raportointi-, tilasto- ja arkistojärjestelmään.

Ehdotettu säännös parantaisi korkeimpien oikeuksien mahdollisuuksia ennakoida ja suunnitella toimintaansa. Säännös palvelisi

myös korkeimpia oikeuksia niiden tehtävässä valvoa lainkäyttöä toimialallaan.

10 §. *Oikeusrekisterikeskuksen oikeus arkistojärjestelmään siirrettyjen tietojen käyttöön.* Pykälään ehdotetaan otettavaksi säännös, joka on tarpeen sovitettaessa yhteen tarve säätää tietojärjestelmään talletettujen tietojen asianmukaisista poistamisajoista (lakiehdotuksen 14 §) sekä järjestelmän luotettava toiminta sen käyttötarkoituksen mukaisesti.

Ehdotuksen mukaan Oikeusrekisterikeskus saisi käyttää ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmästä tai diaari- ja asianhallintajärjestelmästä poistettuja ja raportointi- tilasto- ja arkistojärjestelmään siirrettyjä sellaisia tietoja, jotka yksittäistapauksessa ovat tarpeen välitettävien tai rekisteröitävien tietojen oikeellisuuden varmistamiseksi tai Oikeusrekisterikeskuksen tehtäväksi säädettyjen asioiden ratkaisemiseksi, jos tällaisten tietojen käyttämisestä ratkaisun perusteena säädetään laissa.

Säännösehdoituksessa on kysymys poikkeuksesta siitä yleisestä periaatteesta, että tilasto- ja tutkimustarkoituksia varten ylläpidettäviin rekisterin talletettuja tietoja ei saa käyttää rekisteröityä koskevaan päätöksentekoon. Kuten säännösehdoituksen muotoilusta ilmenee, poikkeus on määritelty tarkkarajaisesti eikä se tosiasiaa kohdistu sellaisiin tietoihin, jotka olisi alun perin talletettu yksinomaan tilastotarkoituksia varten. Koska rekisteröidyllä ei henkilötietojen suojaa koskevan yleislain, henkilötietolain, mukaan ole tarkastusoikeutta tilasto- ja tutkimustarkoituksia varten pidettäviin rekistereihin, on rekisteröidyn oikeusturvan vuoksi tarpeen ottaa lakiin asiaa koskeva erityissäännös, kuten lakiehdotuksen 15 §:n 3 momentista ilmenee. Siten ehdotuksessa on otettu huomioon myös perustuslakikäytännöstä johtuva vaatimus oikeusturvatakeista huolehtimisesta.

11 §. *Tietojen luovuttamisesta päättäminen.* Pykälään ehdotetaan otettaviksi säännökset tietojärjestelmään talletettujen tietojen luovuttamista koskevasta päätösvallasta. Tietojen luovutusedellytyksistä säädettäisiin sen sijaan lain 12 §:ssä.

Oikeusrekisterikeskuksella olisi ehdotetun *1 momentin* mukaan yleinen toimivalta päät-

tää tietojen luovuttamisesta oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä.

Ehdotetun *2 momentin* mukaan tietopyynnön koskiessa oikeushallinnon viranomaisessa vireillä olevaa tai ollutta asiaa, tiedonsaantipyynnön käsittelee se viranomainen, jonka käsiteltävä asia on tai joka on sen ratkaissut. Säännös on tarkoituksenmukainen ottaen huomioon, että tuomioistuinten asiakirjojen julkisuutta koskevat säännökset poikkeavat osin hallintoviranomaisissa noudatettavista julkisuussäännöksistä ja että tietyissä tilanteissa ainoastaan tietoja tallettaneella viranomaisella on mahdollisuus ratkaista, ovatko tiedot julkisia ja onko tietojen luovuttaminen siten mahdollista.

Pykälän *3 momenttiin* ehdotetaan otettavaksi säännös, joka antaisi tuomioistuimelle mahdollisuuden pidättää tiedon antamista koskevaa ratkaisovaltaa itsellään. Hallintotuomioistuin voisi rajoittaa tiedon antamista diaari- ja asianhallintajärjestelmän valtakunnallisesta käsittelyjärjestelmästä siihen merkitsemistään asianosaisesta tai muusta asiaan osallisesta. Yleinen tuomioistuin voisi vastaavasti rajoittaa tiedon antamista valtakunnallisesta käsittelyjärjestelmästä siihen merkitsemistään tiedoista turvapaikanhakijasta ja asianomistajasta rikosasiassa.

Säännösehdoituksessa on otettu huomioon se, että diaaritietojen julkisuus pitää hallintotuomioistuinta koskevien julkisuussäännösten mukaan arvioida tapauskohtaisesti. Näissä tuomioistuimissa vireillä olevaa asiaa koskevien diaaritietojen julkisuuden arviointi ennen asian käsittelyn aloittamista on usein ongelmallista. Tuomioistuimen harkinnalle laissa asetetun tapauskohtaisuuden vaatimuksen vuoksi ei ole tarkoituksenmukaista, että julkisuuskysymys tulisi aina päättää samalla, kun asian kirjaaminen tapahtuu. Yleisissä alioikeuksissa voidaan salata turvapaikan hakijan henkilöllisyys sekä asianomistajan henkilöllisyys esimerkiksi seksuaalirikoksissa. Näissäkin tapauksissa on käsittelyn kannalta tarkoituksenmukaisinta, että tuomioistuin voi ratkaista julkisuuskysymyksen silloin, kun sille on tehty tiedonsaantia koskeva pyyntö.

On otettava huomioon, että ehdotettu säännös ei sinällään aiheuttaisi muutosta diaaritietojen julkisuuden toteutumiseen tuomioistuimissa, vaan ainoastaan antaisi hallinto-

tuomioistuimelle mahdollisuuden arvioida asia laissa säädetyllä tavalla.

12 §. Tietojen luovuttaminen. Ehdotetussa pykälässä olisi säännökset tietojen luovuttamista koskevista edellytyksistä. Säännökset ovat tarpeen sen vuoksi, että tietojärjestelmään talletetut tiedot olisivat julkisuuslain mukaan salassa pidettäviä.

Pykälän *1 momentissa* ilmenisi ensinnäkin sen suhde julkisuuslain salassa pidettävien tietojen luovuttamista koskeviin säännöksiin. Ehdotetut säännökset tulisivat sovellettaviksi julkisuuslain 7 luvun säännösten lisäksi. Siten valtakunnallisesta oikeushallinnon tietojärjestelmästä voitaisiin luovuttaa salassa pidettäviä tietoja esimerkiksi tieteellistä tutkimusta varten noudattaen julkisuuslain 28 §:n säännöksiä. Salassa pidettäviä tietoja voitaisiin vastaavasti luovuttaa, jos luovuttamisesta on laissa erikseen nimenomaisesti säädetty (julkisuuslain 26 ja 29 §). Oikeusrekisterikeskus päättäisi tietojen luovuttamisesta silloin, kun tiedot luovutetaan erityissäännöksen perusteella viranomaiselle. Lakiesitykseen sisältyvissä lakiehdotuksissa (lakiehdotukset n:o 14—20) ehdotetaan tarkistettaviksi useita nykyisin voimassa olevia erityissäännöksiä.

Ehdotetussa 1 momentissa säädettäisiin myös luottotietoina käytettävien tietojen luovuttamisesta. Sen mukaan oikeushallinnon valtakunnallisesta ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmästä saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa luottotietotoiminnan harjoittajalle, luotto- ja vakuutuslaitoksille ja muille, jotka tarvitsevat tietoja luoton myöntämistä ja valvontaa varten, luottotietoina käytettäväksi sellaiset tiedot maksun laiminlyönnistä, jotka lain mukaan saadaan tallettaa luottotietorekisteriin. Luottotietorekisteriin talletettavista tiedoista säädetään luottotietolaissa (527/2007).

Ehdotettu *2 momentti* sisältäisi rangaistustietojen luovuttamista koskevan erityissäännöksen. Sen mukaan ratkaisu- ja päätösilmoitusrekisteriin ja diaari- ja asianhallintajärjestelmän valtakunnalliseen käsittelyjärjestelmään talletettuja rikollista tekoa ja rangaistusta koskevia henkilötietoja saisi luovuttaa vain, jos tiedon pyytäjällä on oikeus saada tällaisia tietoja rikosrekisteristä, jollei laissa erikseen toisin nimenomaisesti säädetä.

Säännöksen tarkoituksena on tehostaa arkaluonteisiksi määriteltyjen tietojen suojaa.

Ehdotetun *3 momentin* mukaisesti diaari- ja asianhallintajärjestelmän valtakunnallisesta käsittelyjärjestelmästä voitaisiin luovuttaa tietoja siitä huolimatta, että ne ehdotetun julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 28 kohdan mukaan ovat salassa pidettäviä.

Ehdotuksen mukaan diaari- ja asianhallintajärjestelmän valtakunnallisesta käsittelyjärjestelmästä saisi sen estämättä, mitä edellä mainitussa lainkohdassa tietojen salassapidosta säädetään, luovuttaa oikeudenkäynnin perustietoja tai muita tuomioistuimen diaari-tietoja yleisölle, jos hakuperusteena ei käytetä henkilön nimeä tai muuta henkilön tunnistetietoa ja jos luovutettavat tiedot tuomioistuimen hallussa ovat oikeudenkäynnin julkisuudesta annettujen säädösten mukaan julkisia ja jos tuomioistuin ei ole 11 §:n 3 momentissa säädetyllä tavalla rajoittanut tiedon-saantia.

Säännös on katsottu tarpeelliseksi sovitettaessa yhteen valtakunnallisista järjestelmistä johtuvaa lisääntyvää riskiä yksityisyyden suojalle sekä toisaalta oikeudenkäynnin julkisuuden periaatetta. Oikeudenkäynnin julkisuus toteutuisi järjestelmässä siten, että tietojen saantia tuomioistuimissa vireillä olevista asioista ei rajoitettaisi pääsäännön mukaan siitä, mitä se tuomioistuimia koskevien säännösten mukaan olisi. Yksityisyyden suojasta puolestaan huolehdittaisiin siten, että valtakunnallista käsittelyjärjestelmää ei voitaisi käyttää henkilöön liittyvien tietojen selvittämiseksi.

Henkilön nimen lisäksi kiellettyinä hakupe-rusteena olisi muu henkilön tunnistetieto. Tällainen olisi esimerkiksi henkilötunnus.

Ehdotettu säännös koskisi vain diaari- ja asiainhallintajärjestelmän valtakunnallista käsittelyjärjestelmää. Siten se ei vaikuttaisi siihen, miten diaaritietojen julkisuus tuomioistuinkohtaisesti järjestyy.

Säännösehdotuksessa viitataan ehdotettuun 11 §:n 3 momenttiin, joka antaa tuomioistuimelle oikeuden rajoittaa tiedon antamista asianosaisesta tai muusta asiaan osallisesta. Mainittuja tietoja ei voitaisi antaa diaari- ja asianhallintajärjestelmän valtakunnallisesta käsittelyjärjestelmästä, vaan tiedon antamisesta päättäisi asianomainen tuomioistuin.

Oikeusrekisterikeskus voisi ehdotetun 4 momentin mukaan salassapitosäännösten es-tämättä tuottaa oikeushallinnon tietojärjes-telmästä tietoaineistoja siten kuin viran-omaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 21 §:ssä säädetään. Säännös on selvyys-syistä tarpeen sen vuoksi, että tietojärjestel-män tiedot olisivat kaikilta osin salassa pidet-täviä. Ehdotus merkitsee, että Oikeusrekiste-rikeskus voisi tuottaa tietojärjestelmästä tie-toja esimerkiksi siitä, miten rangaistuskäy-täntö tietyissä rikosasioissa vaihtelee eri tuomioistuimissa.

13 §. Tietojen luovuttaminen sähköisessä muodossa. Ehdotettuja säännöksiä sovellet-taisiin julkisuuslaisa olevan sääntelyn lisäksi. Tietojen sähköisestä luovuttamisesta on erityissäännöksiä muualla lainsäädännössä.

Tietoja voitaisiin ehdotetun 1 momentin mukaan luovuttaa ratkaisu- ja päätösilmoitus-järjestelmästä teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti viranomaiselle oikeushallinnon viranomaisen ratkaisun täytän-töön panemiseksi tai merkinnän tekemiseksi viranomaisen rekisteriin taikka niille, jotka säännönmukaisesti tarvitsevat tietoja luoton myöntämistä ja valvontaa varten sekä jotka harjoittavat luottotietotoimintaa.

Pykälän 2 momenttiin sisältyisi tiedotusvä-lineitä koskeva erityissäännös. Säännös on tarpeen sen vuoksi, että oikeushallinnon val-takunnallisen tietojärjestelmän tiedot olisivat ehdotetun julkisuuslain muuttamista koske-van lakiehdotuksen mukaan (lakiehdotus n:o 2) salassa pidettäviä.

Ehdotuksen mukaan Oikeusrekisterikeskus voisi luovuttaa tiedotusvälineille toimituksel-lisiin tarkoituksiin oikeudenkäynnin perustie-toja ja muita diaaritietoja diaari- ja asianhal-lintajärjestelmän valtakunnallisesta käsittely-järjestelmästä myös kopioina, sähköisenä tal-lenteena tai teknisen käyttöyhteyden avulla asioista, jotka tulevat suulliseen käsittelyyn kuukauden kuluessa tiedon luovuttamishet-kestä taikka jotka ovat tulleet vireille tiedon antamista edeltäneen kuukauden aikana taikka joiden käsittelyvaiheita tiedotusväline on ilmoittanut seuraavansa. Kysymys olisi tie-doista, jotka tuomioistuimen hallussa ovat joko oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain tai oikeuden-käynnin julkisuudesta hallintotuomiois-

tuimissa annetun lain mukaan julkisia ja joi-den luovuttamista tuomioistuin ei ole rajoit-tanut 11 §:n 3 momentin nojalla.

Säännöksellä tehostettaisiin tiedotusväli-neiden tiedonsaantia, koska diaaritietojen luovuttaminen olisi mahdollista samalla ker-taa diaari- ja asianhallintajärjestelmän valta-kunnallisesta käsittelyjärjestelmästä. Tiedo-tusvälineiden edustajien ei siten olisi tarpeen kääntyä erikseen yksittäisten tuomioistuinten puoleen. Luovutettavien diaaritietojen perusteella tiedotusvälineet voisivat tarvittaessa pyytää kysymykseen tulevaa asiaa koskevia tarkempia tietoja asian ratkaiselta tuomio-istuimelta.

Ehdotettua erityissäännöstä arvioitaessa on otettava huomioon, että tiedotusvälineillä on jo nyt erityisasema henkilötietojen suojaa koskevien säännösten mukaan. Julkisuuslain 16 §:n 3 momentti sallii henkilötietojen luovuttamisen laajempinakin kopioina tiedotus-välineille, koska henkilötietolain säännökset eivät koske toimituksellisia tarkoituksia var-ten tapahtuvaa tietojen keräämistä (henkilö-tietolaki, 2 § 5 mom.).

4 luku. Erinäiset säännökset

14 §. Tietojen poistaminen. Pykälän 1 mo-menttiin ehdotetaan otettaviksi erityissään-nökset ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestel-mään sekä diaari- ja asiainhallintajärjestel-män valtakunnalliseen käsittelyjärjestelmään talletettujen tietojen poistamisesta. Poista-misajat on määritelty ottaen huomioon näi-den osajärjestelmien käyttötarkoitus. Koska säännökset koskevat vain valtakunnallista järjestelmää, niillä ei ole vaikutuksia niiden oikeushallinnon viranomaisten järjestelmiin, joiden tietoja valtakunnalliseen järjestelmään sisältyy.

Ehdotetun 1 momentin 1 kohdan mukaan Oikeusrekisterikeskuksen olisi poistettava tiedot ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmästä vuoden kuluessa siitä, kun toiselle viran-omaiselle välitettävät ilmoitukset rekisteri-merkintöjen tekemistä varten on toimitettu viranomaiselle ja tuomiolauselmaa tai tuo-miota koskevat merkinnät kolmen vuoden kuluessa siitä, kun asiassa on tehty ratkaisu, jollei viranomaisella ole täytäntöönpanoon

liittyvistä syistä pyytänyt ilmoituksen, tuomiolauselman tai ratkaisun säilyttämistä.

Tuomiolauselmaa ja tuomiota koskevien tietojen poistamista koskeva määräaika alkaisi siitä, kun kysymyksessä olevassa asiassa on annettu lainvoimainen ratkaisu. Säännöshetimituksessa on kuitenkin otettu huomioon, että täytäntöönpano saattaa lykkäytyä. Tämän vuoksi täytäntöönpanosta vastaava viranomaisinen voisi pyytää ilmoituksen, ratkaisun tai tuomiolauselman säilyttämistä täytäntöönpanoa varten. Erityissäännöstä tarvittaisiin esimerkiksi sähköisen asioinnin kehittämiseksi velkomisasioiden käsittelyssä. Tarkoituksena on ollut luoda järjestelmä, jossa riidattomissa velkomisasioiden annettujen tuomioiden tallettettiin sähköiseen tuomiorekisteriin ja mahdollistettaisiin se, että ulosottoviranomaisinen voisi hakea ulosoton perusteena olevan tuomion suoraan tuomiorekisteristä, jolloin tuomion jäljennöksen toimittamisesta asiakkaalle voitaisiin luopua.

Ehdotetun 2 kohdan mukaan diaari- ja asianhallintajärjestelmän valtakunnallisesta käsittelyjärjestelmästä poistettaisiin tiedot vuoden kuluessa siitä, kun asiassa on tehty ratkaisu. Tämä vastaa osajärjestelmän käyttötarkoitusta.

Raportointi-, tilasto- ja arkistojärjestelmään talletettujen tietojen poistamisessa sovellettaisiin ehdotetun 2 momentin mukaan, mitä henkilötietolaissa säädetään tai sen nojalla päätetään.

Oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän avulla tuotetaan myös tilastoja ja raportteja oikeusministeriön ja muiden oikeushallintoviranomaisten käyttöön. Tilastoinnin ja raportoinnin kannalta 1 momentissa ehdotetut määräajat olisivat liian lyhyitä rekisterin käyttötarkoitusta huomioon ottaen. Esimerkiksi oikeuspoliittisessa tutkimuslaitoksessa laaditaan tutkimuksia, joissa tarkasteltavia ilmiöitä seurataan pitemmiltä ajanjaksoilta.

Henkilötietolain yleissäännöksen mukaan rekisteristä on poistettava tiedot, jotka eivät ole sen käyttötarkoituksen kannalta tarpeellisia. Oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän tiedot ovat osin henkilötietolaissa tarkoitettuja arkaluonteisia henkilötietoja. Henkilötietolain 12 §:n 2 momentissa on yleissäännös arkaluontoisten tietojen poista-

misesta henkilöresteristä. Sen mukaan arkaluonteiset tiedot on poistettava rekisteristä välittömästi sen jälkeen, kun käsittelylle ei ole perustetta. Perustetta ja käsittelyn tarvetta on arvioitava vähintään viiden vuoden välein, jollei laista tai tietosuojalautakunnan antamasta luvasta (henkilötietolain 43 §) tai kansallisarkiston luvasta (henkilötietolain 35 § 2 mom.) muuta johdu. Henkilötietolain yleiset säännökset sopivat hyvin myös nyt puheena olevaan osajärjestelmään.

Koska ehdotettu säännös yhdessä henkilötietolaissa toteutetun sääntelyn kanssa merkitsee, että tietojärjestelmästä poistetaan ainoastaan henkilötiedot, tilastointi- ja raportointitarkoituksia varten on tarvittaessa mahdollista säilyttää tietoja pitempäänkin sellaisessa muodossa, että asianomainen ei ole niistä enää tunnistettavissa.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan otettavaksi viittaussäännös, jonka mukaan tietojärjestelmästä poistettujen tietojen arkistoinnista on voimassa, mitä arkistolaissa (831/1994) säädetään tai sen nojalla määrätään.

15 §. Tarkastusoikeuden toteuttaminen ja virheen oikaisu. Pykälään ehdotetaan otettaviksi rekisteröidyn tarkastusoikeuden ja rekisterissä olevan virheen oikaisun toteuttamiseksi tarpeelliset erityissäännökset. Ne koskisivat vain oikeushallinnon valtakunnalliseen tietojärjestelmään talletettuja henkilötietoja.

Henkilötietolain mukaan rekisteröidyn tarkastusoikeuden toteuttamiseen liittyvän asian käsittelee ja ratkaisee rekisterinpitäjä. Rekisterinpitäjä tekee myös ratkaisun rekisteröidyn esittämän virheen oikaisua tarkoittavan pyynnön johdosta. Sääntö ei ole tarkoituksenmukainen silloin, kun mainitut pyynnöt kohdistuvat tietyn oikeushallinnon viranomaisen tuottamiin ja tietojärjestelmään tallettamiin tietoihin. Tämän vuoksi ehdotetun 1 momentin mukaan oikeushallinnon viranomaisinen käsittelee ja ratkaisee rekisteröidyn tarkastusoikeutta ja virheen oikaisua koskevan pyynnön, joka koskee yksinomaan asianomaisen viranomaisen käsittelemää ja ratkaisemaa asiaa ja jota koskevat tiedot asianomainen viranomaisinen on tallettanut oikeushallinnon valtakunnalliseen tietojärjestelmään.

Tarkastuspyyntö voitaisiin esittää yksittäisen asian käsitteelle oikeushallinnon viran-

omaiselle, joka voisi antaa tiedon pyytäjälle ne tätä koskevat tiedot, jotka se on tallettanut tietojärjestelmään. Jos tarkastusoikeuspyyntö esitetään Oikeusrekisterikeskukselle, sillä olisi ehdotetun 2 momentin mukaan mahdollisuus siirtää rekisteröidyn pyyntö sille tuomioistuimelle tai syyttäväviranomaiselle, joka on tallettanut rekisteröityä koskevat tiedot ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään taikka diaari- ja asianhallintajärjestelmän valtakunnalliseen käsittelyjärjestelmään.

Henkilötietolain 27 §:n mukaan tarkastusoikeutta ei ole silloin, kun rekisterissä olevia henkilötietoja käytetään yksinomaan historiallista tai tieteellistä tutkimusta taikka tilastointia varten. Tämän vuoksi ja ottaen huomioon lakiehdotuksen 10 §:ssä ehdotettu erityissäännös Oikeusrekisterikeskuksen oikeudesta käyttää arkistointijärjestelmään talletettuja tietoja, on rekisteröidyn oikeusturvan varmistamiseksi katsottu tarpeelliseksi ehdottaa pykälän 3 momenttiin otettavaksi erityissäännös. Sen mukaan tarkastusoikeuteen raportointi-, tilasto- ja arkistojärjestelmään sovelletaan, mitä henkilötietolaissa säädetään tilasto- tai tutkimustarkoituksia varten pidettyjen rekisterin tietojen tarkastusoikeudesta, jollei 10 §:stä muuta johdu. Säännös merkitsee sitä, että tilanteissa, joissa Oikeusrekisterikeskus käyttää muista osajärjestelmistä tilasto- ja tutkimustarkoituksia varten siirrettyjä tietoja, rekisteröidyn tarkastusoikeutta ei voida rajoittaa henkilötietolain perusteella.

Rekisteröidyn tarkastusoikeuden toteuttamiseen sovellettaisiin ehdotuksen mukaan muutoin, mitä henkilötietolaissa säädetään. Siten esimerkiksi tarkastusoikeuden toteuttamisen maksuttomuus määräytyisi henkilötietolain mukaan. Vastaavasti tarkastusoikeutta koskevan asian käsittelyssä rekisterinpitäjän ja rekisteröidyn välillä mahdollisesti syntyneet ristiriidat ratkaistaisiin henkilötietolain mukaisessa järjestyksessä.

5 luku. Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

16 §. Voimaantulo. Tarkoituksena on, että laki tulisi voimaan noin puolen vuoden kuluttua lain hyväksymisestä ja vahvistamisesta. Lakiin sisältyisi tavanomainen voimaantulo-

säännös, jonka mukaan sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin voitaisiin ryhtyä ennen lain voimaantuloa.

17 §. Siirtymäsäännös. Ehdotetun 1 momentin mukaan tietojärjestelmät sekä tietojen tallettaminen siihen, tietojen luovuttaminen siitä ja muu tietojen käsittely on saatettava lainmukaiseen kuntoon kolmen vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta. Siirtymäsäännös on tarpeen useammasta eri syystä. Tietojen poistamisaikojen toteuttaminen esimerkiksi edellyttää ohjelmistojen muutosta.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös, joka mahdollistaa riittävän joustavuuden sähköiseen tiedonvälitysjärjestelmään siirtymisessä. Sen mukaan oikeusministeriö voisi päättää, että oikeushallinnon viranomainen liittyy oikeushallinnon tietojärjestelmään 1 momentissa säädettyä ajankohdtaa myöhemmin, kuitenkin viimeistään viiden vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta. Korkein oikeus ei ole tällä hetkellä liittynyt ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään, joten myös tähän liittyvistä järjestelyistä on huolehdittava siirtymäkauden aikana.

1.2 Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:n muuttamisesta

24 §. Salassa pidettävät viranomaisen asiakirjat. Kuten edellä on todettu, oikeushallinnon valtakunnallinen tietojärjestelmä on tarkoitettu ensisijaisesti lainkäyttöasioiden täytäntöönpanoon sekä oikeushallinnon suunnittelu- ja tilastointitehtäviä varten. Se sisältää arkaluonteisia tietoja, kuten tietoja rangaistuksista. Valtakunnallisiin järjestelmiin liittyy usein myös tavanomaista suurempi riski yksityisyyden vaarantumiselle.

Ehdotuksen mukaan salassa pidettäviä asiakirjoja koskevan julkisuuslain 1 momentin 28 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että oikeushallinnon valtakunnalliseen tietojärjestelmään talletetut tiedot olisivat salassa pidettäviä.

Julkisuusperiaatteen mukainen tiedonsaantioikeus on perustuslain 12 §:n 2 momentin mukainen tiedonsaantioikeus, jota voidaan rajoittaa lailla välttämättömistä syistä. Ehdotettu muutos ei kuitenkaan vaikuttaisi asiakir-

jojen julkisuuteen tuomioistuimissa, syyttäväviranomaisissa sekä oikeusaputoimistoissa, vaan vaikuttaisi vain siihen, miten tietoja valtakunnallisesta tietojärjestelmästä voitaisiin antaa. Tiedonsaantirajoitusta voidaan pitää välttämättömänä paitsi yksityisyyden suojan vuoksi, myös hallinnossa ja oikeudenkäyntimenettelyssä noudatettavien erilaisten julkisuussäännösten yhteensovittamiseksi sekä tuomioistuinten, syyttäväviranomaisten ja oikeusaputoimistojen itsenäisen päätösvallan turvaamiseksi niiden omia asiakirjoja koskevissa julkisuuskysymyksissä.

Informaatiiosyistä ja ottaen huomioon julkisuuslain merkitys yleislakina ehdotetaan, että salassapitosäännökseen lisättäisiin maininta rikosrekisterin ja sakkorekisterin tietojen salassapidosta.

1.3 Laki sotilasoikeudenkäyntilain muuttamisesta

28 a §. Lakiin ehdotetaan otettavaksi säännös tuomioistuimen velvollisuudesta laatia päätösilmoitus ja tallettaa sen tiedot oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään. Nykyisin vastaavat säännökset ovat sotilasoikeudenkäynnistä annetun asetuksen (964/1983) 13 §:ssä.

Pykälässä olisi viittaus myös oikeushallinnon valtakunnallista tietojärjestelmää koskevassa laissa olevan asetuksenantovaltuussäännöksen nojalla annettavaan asetukseen.

1.4 Laki sotilaskurinpitolain muuttamisesta

50 a §. Lakiin ehdotetaan otettavaksi säännös tuomioistuimen velvollisuudesta laatia päätösilmoitus ja tallettaa sen tiedot oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään. Nykyisin vastaavasta velvollisuudesta on säädetty sotilaskurinpitoasetuksen (969/1983) 23 §:ssä. Pykälässä olisi viittaus myös oikeushallinnon valtakunnallista tietojärjestelmää koskevassa laissa olevan asetuksenantovaltuussäännöksen nojalla annettavaan asetukseen.

1.5 Laki rikosrekisterilain muuttamisesta

2 a §. Lakiin ehdotetaan otettavaksi säännös tuomioistuimen velvollisuudesta laatia päätösilmoitus ja tallettaa sen tiedot oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään. Nykyisin vastaavasta velvollisuudesta säädetään rikosrekisteriasetuksen (772/1993) 5 §:ssä.

1.6 Laki tieliikennelain 106 §:n muuttamisesta

106 §. *Ilmoitus liikenne rikosta koskevasta päätöksestä.* Pykälää ehdotetaan tarkistettavaksi oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annettavaksi ehdotetun lain vuoksi. Säännöksestä ilmenisi, että oikeushallintoviranomainen täyttäisi velvollisuutensa ilmoittaa ajoneuvoliikennerekisterin pitäjälle liikenne rikoksesta ja ajokieltoon määräämisestä tekemällä tarvittavat merkinnät ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään, jota kautta tiedot välitettäisiin ajoneuvoliikennerekisterin pitäjälle.

Ehdotettu säännös on sopusoinnussa ajoneuvorekisteristä annetun lain 11 §:n kanssa. Mainittua säännöstä ei tässä yhteydessä ehdoteta muutettavaksi, koska se on muotoilultaan yksityiskohtainen eikä siten aiheuta tulkintaongelmia.

1.7 Laki sakon täytäntöönpanosta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

4 §. *Täytäntöönpanoilmoitukset.* Pykälän *1 momentissa* on voimassa olevaa lakia vastaavalla tavalla säädetty viranomaisten velvollisuudesta ilmoittaa ratkaisuihistaan Oikeusrekisterikeskukselle.

Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä ilmenisi, että oikeushallinnon viranomaisen velvollisuus ilmoittaa lain soveltamisalaan kuuluvista ratkaisuihista Oikeusrekisterikeskukselle toteutettaisiin merkitsemällä ratkaisua koskevat tiedot oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään. Tätä koskeva säännös ehdotetaan otettavaksi pykälän 2

momenttiin. Vastaavankaltainen säännös on nykyisin sakon täytäntöönpanosta annetun asetuksen (789/2002) 1 §:ssä.

Pykälän 3 momenttiin otettaisiin asetuksenantovaltuus, joka koskisi säännösten antamista muiden kuin oikeushallinnon viranomaisten ilmoitusvelvollisuuden käytännön toteuttamisesta.

1.8 Laki rikesakkomennettelystä annetun lain muuttamisesta

18 a §. *Täytäntöönpanoilmoitukset.* Lakiin ehdotetaan otettavaksi uusi säännös, josta ilmenisi tuomioistuimen velvollisuus ilmoittaa lain soveltamisalaan kuuluvista ratkaisuksista sekä sen toteuttamisesta merkitsemällä ratkaisua koskevat tiedot oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään. Nykyisin vastaavat säännökset sisältyvät rikesakkomennettelystä annetun asetuksen (606/1983) 4 §:ään.

1.9 Laki yhdyskuntapalvelusta annetun lain muuttamisesta

13 § 2 mom. Momentti ehdotetaan ehdotetun uuden 13 a §:n johdosta kumottavaksi.

13 a §. *Tuomioistuimen ilmoitusvelvollisuus.* Pykälään ehdotetaan otettavaksi säännös tuomioistuimen velvollisuudesta tallettaa tuomion täytäntöönpanoa varten tarpeelliset tiedot oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään. Tiedot välittyvät järjestelmän kautta kriminaalihuoltolaitokselle.

Nykyisin ilmoitusvelvollisuudesta säädetään yhdyskuntapalvelun täytäntöönpanosta annetun asetuksen 3 §:ssä. Ehdotetussa pykälässä olisi viittaus myös oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annetun lain nojalla annettaviin säännöksiin.

1.10 Laki nuorisorangaistuksesta annetun lain muuttamisesta

2 a §. *Tuomioistuimen ilmoitus nuorisorangaistuksesta.* Pykälään ehdotetaan otettavaksi säännös tuomioistuimen velvollisuudesta tallettaa tuomion täytäntöönpanoa varten tarpeelliset tiedot oikeushallinnon valta-

kunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään. Tiedot välittyvät järjestelmän kautta rikosseuraamusvirastolle.

1.11 Laki vankeuslain muuttamisesta

2 luku. 1 a §. *Tuomioistuimen ilmoitus.* Pykälään ehdotetaan otettaviksi säännökset tuomioistuimen velvollisuudesta välittää tuomioista tieto oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmän kautta vankeusrangautuksen täytäntöönpanoa varten. Nykyisin säännökset ovat vankeudesta annetun valtioneuvoston asetuksen (509/2006) 3 §:ssä. Ehdotetussa pykälässä olisi viittaus myös oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annetun lain nojalla annettaviin säännöksiin.

1.12 Laki tutkintavankeuslain muuttamisesta

2 luku. 1 a §. *Vankilaan ottaminen.* Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös tuomioistuimen vangitsemismääräyksen välittämisestä täytäntöönpanoa varten oikeushallinnon tietojärjestelmän kautta.

1.13 Laki lähestymiskiellosta annetun lain 9 §:n muuttamisesta

9 §. *Ilmoitukset tuomiosta.* Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä ilmenee tuomioistuimen lähestymiskielloa koskevan ratkaisun välittyminen poliisin tietojärjestelmään oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän kautta.

1.14 Laki henkilötietojen käsittelystä rangaistusten täytäntöönpanossa annetun lain 19 §:n muuttamisesta

19 §. Pykälän 1 ja 4 kohtaa ehdotetaan tarkistettavaksi sen johdosta, että oikeushallinnon tietojärjestelmästä ja sen osajärjestelmistä säädettäisiin nykyistä tarkemmin oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annettavassa laissa.

1.15 Laki ulkomaalaisrekisteristä annetun lain 8 §:n muuttamisesta

8 §. *Ulkopuoliset tietolähteet.* Pykälän 1 momentin 1 kohtaa ehdotetaan tarkistettavaksi sen johdosta, että oikeushallinnon tietojärjestelmästä ja sen osajärjestelmistä säädettäisiin nykyistä tarkemmin oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annettavassa laissa. Pykälän muotoilussa ehdotetaan otettavaksi myös huomioon sakkorangaistuksien täytäntöönpanosta annetun lain säätäminen. Ehdotuksen mukaan tietojensaannin edellytyksenä ei enää olisi se, että ratkaisu olisi lainvoimainen. Tämä johtuu siitä, että tietoa lainvoimaisuudesta ei ole kaikissa tapauksissa saatavissa.

1.16 Laki turvallisuusselvityksistä annetun lain muuttamisesta

8 §. *Turvallisuusselvityksen tekeminen.* Pykälän 1 momentin 3 kohtaa ehdotetaan tarkistettavaksi sen vuoksi, että oikeushallinnon tietojärjestelmästä ja sen osajärjestelmistä säädettäisiin nykyistä tarkemmin oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annettavassa laissa.

Pykälän 2 momentista poistettaisiin maininta tuomiolauselmajärjestelmästä, koska asia säänneltäisiin riittävästi ehdotetun oikeushallinnon valtakunnallista tietojärjestelmää koskevan lain ja erityisesti siihen sisältyvien tietojen poistamisaikoja koskevien säännösten avulla.

22 §. *Suppean turvallisuusselvityksen tekeminen.* Pykälää ehdotetaan tarkistettavaksi sen vuoksi, että oikeushallinnon tietojärjestelmästä ja sen osajärjestelmistä säädettäisiin nykyistä tarkemmin oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annettavassa laissa.

1.17 Laki henkilötietojen käsittelystä poliisitoiminnassa annetun lain muuttamisesta

13 §. *Poliisin tietojen saanti eräistä rekistereistä.* Pykälän 1 momentin 3 kohtaa ehdotetaan tarkistettavaksi sen vuoksi, että oike-

ushallinnon tietojärjestelmästä ja sen osajärjestelmistä säädettäisiin nykyistä tarkemmin oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annettavassa laissa. Kohdasta poistettaisiin maininta tietojen luovuttamista rikosrekisteristä koskeviin säännöksiin, koska kohdan suhde rikosrekisterilakiin ei enää olisi tulkinnanvarainen ehdotetun sääntelyn vuoksi. Ehdotuksen mukaan tietojensaannin edellytyksenä ei enää olisi se, että ratkaisu olisi lainvoimainen. Tämä johtuu siitä, että tietoa lainvoimaisuudesta ei ole kaikissa tapauksissa saatavissa.

21 §. *Turvallisuusselvitykset.* Pykälää ehdotetaan tarkistettavaksi sen vuoksi, että oikeushallinnon tietojärjestelmästä ja sen osajärjestelmistä säädettäisiin nykyistä tarkemmin oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annettavassa laissa.

1.18 Laki henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain 22 §:n muuttamisesta

22 §. *Rajavartiolaitoksen oikeus saada tietoja eräistä rekistereistä ja tietojärjestelmistä.* Pykälän 1 momentin 12 kohta ehdotetaan tarkistettavaksi sen vuoksi, että oikeushallinnon tietojärjestelmästä ja sen osajärjestelmistä säädettäisiin nykyistä tarkemmin oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annettavassa laissa. Ehdotuksen mukaan tietojensaannin edellytyksenä ei enää olisi se, että ratkaisu olisi lainvoimainen. Tämä johtuu siitä, että tietoa lainvoimaisuudesta ei ole kaikissa tapauksissa saatavissa.

Lainkohtaa ehdotetaan lisäksi muutettavaksi siten, että rajavartiolaitoksella olisi oikeus tiedonsaantiin myös hallinnollisten öljypäästömaksujen määräämistä varten. Oikeus tietojen saantiin öljypäästömaksujen määräämistä varten on perusteltua, koska samasta öljypäästöstä saattaa olla samanaikaisesti hallinnollisen maksun määräämistä koskevan asian kanssa vireillä rikosprosessi, jolla voi olla merkitystä päätettäessä kyseiseen päätöseen liittyvästä öljypäästömaksusta. Lain aluksista aiheutuvan ympäristön pilaantumisen ehkäisemisestä (300/1979) 19 j §:n mukaan esitutkintaviranomaisilla on jo nyt oikeus salassapitosäännösten estämättä luovuttaa Rajavartiolaitokselle laittoman öljypääs-

tömaksun esitutkinnassa esille tulleita tietoja, joilla voi olla merkitystä päätettäessä kyseisen päästön öljypäästömaksusta. Siten olisi perusteltua, että Rajavartiolaitos saisi vastaavasti öljypäästömaksun määräämisen kannalta tarpeellisia tietoja asian edettyä syyttäjälle ja tuomioistuimeen.

1.19 Laki tullilain 28 §:n muuttamisesta

28 §. *Tietojen saanti eräistä rekistereistä.* Pykälän 1 momentin 6 kohta ehdotetaan tarkistettavaksi sen vuoksi, että oikeushallinnon tietojärjestelmästä ja sen osajärjestelmistä säädettäisiin nykyistä tarkemmin oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annettavassa laissa.

1.20 Laki ilmailulain 48 §:n muuttamisesta

48 §. *Ilmailuhallinnon oikeus tietojen saantiin.* Pykälän 1 momenttia ehdotetaan tarkistettavaksi sen vuoksi, että oikeushallinnon tietojärjestelmästä ja sen osajärjestelmistä säädettäisiin nykyistä tarkemmin oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annettavassa laissa. Momenttiin ehdotetaan tehtäväksi myös eräitä sanonnallisia tarkistuksia sen luottavuuden parantamiseksi.

1.21 Laki oikeusrekisterikeskuksesta annetun lain muuttamisesta

Oikeusrekisterikeskus kirjoitetaan nykyisten kielioppisääntöjen mukaan isolla alkukirjaimella. Lain nimikettä ehdotetaan tältä osin muutettavaksi.

1 §. *Asema ja tehtävät.* Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että Oikeusrekisterikeskukselle tulevat uudet tehtävät ilmenisivät siitä mahdollisimman hyvin. Ehdotetussa 1 momentissa säädettäisiin nykyiseen tapaan siitä, että Oikeusrekisterikeskus toimisi oikeusministeriön alaisena. Pykälässä todettaisiin myös Oikeusrekisterikeskuksen tehtävä oikeushallinnon tietojärjestelmän sekä oikeusrekisterien rekisterinpitäjänä. Tähän tehtävään kuuluisi myös tietojen luovuttaminen rekistereistä, minkä vuoksi siitä ei olisi tarpeen erikseen säätää.

Ehdotettu 2 momentti vastaa nykyistä sääntelyä. Pykälän 3 momentiksi ehdotetaan otettavaksi säännös Oikeusrekisterikeskukselle säädettävästä uudesta tehtävästä. Sen mukaan Oikeusrekisterikeskus voisi huolehtia oikeusministeriön hallinnonalaan kuuluvan yksikön tutkimusrekistereiden ylläpidosta ja siihen kuuluvien tehtävien hoitamisesta kyseisen yksikön toimeksiannosta. Säännös on katsottu selvyysyistä tarpeelliseksi ja se mahdollistaisi esimerkiksi oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tarvitsemien rekisterien ylläpidosta huolehtimisen.

2 Tarkemmat säännökset

Oikeushallinnon valtakunnallista tietojärjestelmää koskevan lakiehdotuksen (lakiehdotus n:o 1) 6 §:n 3 momentin nojalla oikeusministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ajankohdista, jolloin oikeushallintoviranomaisen on tehtävä oikeushallinnon valtakunnalliseen tietojärjestelmään merkinnät, merkintöjen muodosta sekä merkintöjen tekemisessä noudatettavista muista teknisistä yksityiskohdista.

Oikeushallintoviranomaisten velvollisuudesta tehdä merkinnät säädettäisiin esityksen mukaisesti laissa (lakiehdotukset 3—13).

3 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Ehdotettavat laki oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä (lakiehdotus n:o 1) ja laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:n muuttamisesta ovat merkityksellisiä perustuslain 10 §:n 1 momentin sekä 12 §:n 2 momentin kannalta. Myös esitykseen sisältyvillä muilla lakiehdotuksilla (erityisesti lakiehdotukset n:o 14—20) on merkitystä perustuslain 10 §:n 1 momentin kannalta.

Ehdotukseen laiksi oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä sisältyy asetuksenantovaltuutta koskevia säännöksiä (6 § 3 mom., 9 § 3 mom.), minkä vuoksi myös perustuslain 80 § on merkityksellinen esityksen arvioinnin kannalta.

Perustuslain 10 §:n 1 momentin mukaan jokaisen yksityiselämä, kunnia ja kotirauha

on turvattu. Henkilötietojen suojasta säädetään lainkohdan mukaan tarkemmin lailla.

Perusoikeusuudistusta koskevan hallituksen esityksen mukaan säännös viittaa tarpeeseen lainsäädännöllisesti turvata yksilön oikeusturva ja yksityisyyden suoja henkilötietojen käsittelyssä, rekisteröinnissä ja käyttämisessä (HE 309/1993 vp, s. 53).

Säännöksen lakiviittaus henkilötietojen suojasta edellyttää perusoikeusuudistuksen tarkoituksen mukaisesti (PeVM 25/1994 vp,

56 s. 6/I) lainsäätäjän säätävän tästä oikeudesta, mutta se jättää sääntelyn yksityiskohdat lainsäätäjän harkintaan. Tällainen perusoikeussäännös sitoo lainsäätäjän sisällöllistä harkintaa vähemmän kuin sen tapainen sääntelyvarauksen sisältävä säännös, jossa perusoikeuden todetaan olevan olemassa sen mukaan kuin lailla säädetään. Lainsäätäjän liikuma-alaa rajoittaa se, että henkilötietojen suoja lähtökohtaisesti kuuluu samassa momentissa suojatun yksityiselämän piiriin.

Henkilötietojen käsittelystä on säädettävä lailla. Yleinen henkilötietojen suoja koskeva laki on henkilötietolaki. Jos on tarkoitus poiketa henkilötietolaissa säädetyistä velvoitteista, on säännökset otettava lakiin. Lain tasoista sääntelyä tarvitaan, jos kysymys on erityissäännöksistä, jotka koskevat rekisteröinnin tavoitetta, rekisteröitävien henkilötietojen sisältöä, henkilötietojen sallittuja käyttötarkoituksia, mukaan luettuina tietojen luovutettavuus, henkilörekisterien yhdistämistä sekä tietojen antamista teknisen käyttöyhteyden avulla ja tietojen säilytysaikaa.

Esitykseen sisältyvä lakiehdotus laiksi oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä sääntelisi lain tasolla järjestelmän eri osajärjestelmien käyttötarkoituksesta ja tietosisällöstä sekä tietojen luovuttamisesta siitä. Kuten yksityiskohtaisista perusteluista ilmenee, niiltä osin kuin ehdotetussa laissa ei toisin säädettäisi, rekisteröidyn oikeudet määräytyisivät henkilötietolain mukaan. Lakiin otettavaksi ehdotetut säännökset eivät pääosin poikkea siitä, miten tilannetta tulisi arvioida yleislain perusteella. Tietojärjestelmän tietosisältö sekä sen tietolähteet ja tietojen luovutus siitä perustuvat oikeushallintoviranomaisille säädettyihin tehtäviin ja niiden lain nojalla tekemiin päätöksiin. Ehdotuksen myötä tietojärjestelmään talletettavien tieto-

jen säilytysaika tulisi tarkemmin määriteltyä, mitä on pidettävä olennaisena henkilötietojen suojan kannalta, koska järjestelmän tietoja käytetään myös oikeushallinnon ulkopuolisiin tarkoituksiin.

Ehdotuksen mukaan Oikeusrekisterikeskus voisi laissa tarkkarajaisesti määriteltyjen edellytysten ollessa käsillä poiketa siitä yleisestä periaatteesta, että tutkimus- ja tilastotarkoituksia varten talletettuja tietoja ei saa käyttää rekisteröityä koskevaan päätöksentekoon. Tämän ei kuitenkaan voida katsoa vaarantavan yksityisyyden suoja, koska kyseiset tiedot on alun perin tarkoitettu niihin tarkoituksiin, joihin niitä poikkeussäännöksen mukaan voitaisiin käyttää ja koska rekisteröidyn tarkastusoikeus kohdistuisi yleislaissa säädetyjä oikeuksia laajemmin myös näihin tietoihin.

Yksityisyyden suoja tehostettaisiin esityksen mukaan myös siten, että oikeushallinnon valtakunnalliseen tietojärjestelmään tallettavat tiedot säädettäisiin julkisuuslaissa salassa pidettäviksi (lakiehdotus n:o 2). Perustuslain 12 §:n 2 momentin vuoksi on arvioitava ehdotuksen perustuslainmukaisuutta mainitussa perustuslain säännöksessä säädetyn tiedonsaantioikeuden kannalta.

Kuten mainitun lakiehdotuksen yksityiskohtaisissa perusteluissa on todettu, tiedonsaantioikeuden rajoitus perustuu yksityisyyden suojan lisäksi tarpeeseen sovittaa yhteen hallintoviranomaisten ja tuomioistuinten asiakirjajulkisuutta koskevat säädökset sekä turvata tuomioistuimille ja muille oikeushallintoviranomaisille oikeus päättää omien asiakirjojensa julkisuudesta lain mukaan. Esityksen mukaan ehdotettu julkisuuslain muutos ei vaikuttaisi tuomioistuinten asiakirjojen julkisuuteen.

Oikeushallinnon valtakunnallinen tietojärjestelmä palvelee lainkäyttöasioiden täytäntöönpanoa sekä oikeushallinnon tilasto- ja tutkimustoimintaa. Tuomioistuimilla olisi säädettävien lakien perusteella laaja velvollisuus tallettaa siihen erilaisia tietoja. Tietojärjestelmän käyttötarkoituksen ja laajan tiedonsaantioikeuden merkitystä julkisuusperiaatteen mukaisen tiedonsaantioikeuden kannalta on arvioitu perustuslakivaliokunnan lausunnossa hallituksen esityksestä laiksi tilastolaiksi ja laiksi viranomaisten toiminnan julki-

suudesta annetun lain muuttamisesta (PeVL 3/2004 vp). Oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän tietojen salassapito ei mainitussa lausunnossa vastaavalla tavalla myöskään vaikuttaisi kansalaisten mahdollisuuksiin valvoa ja seurata julkisen vallan käyttöä, koska tietojärjestelmä olisi vain tietoja välittävä järjestelmä ja salassapidolla ei olisi vaikutusta sen enempää tuomioistuinten kuin täytäntöönpanoviranomaisten asiakirjojen julkisuuteen.

Hallituksen käsityksen mukaan lakiehdotukset eivät merkitse sellaista puuttumista yksityiselämän ja henkilötietojen suojaan, joka olisi vastoin perustuslain 10 §:n 1 momentin säännöksiä taikka sellaista puuttumista julkisuusperiaatteen mukaiseen tiedonsaantioikeuteen, joka loukkaisi perustuslain 12 §:n 2 momentissa säädettyä oikeutta.

Kuten edellä on todettu, oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annettavaksi ehdotetun lain 6 §:n 3 momenttia ja 9 §:n 3 momenttia on arvioitava perustuslain 80 §:n mukaisten asetuksenantovaltuuksien valossa. Lailla on sen mukaan säädettävä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista sekä asioista, jotka perustuslain mukaan kuuluvat lain alaan. Jos kysymys on perusoikeusrajoituksista, tulee niiden perustua lakiin. Tähän liittyy kielto delegoida perusoikeuksien rajoittamista koskevaa toimivaltaa lakia alemmalle tasolle (PeVM 25/1994 vp, s. 5/I, PeVL 11/1999 vp, s. 2/II). Asetuksenantaja voidaan kuitenkin lailla valtuuttaa antamaan tarkempia säännöksiä yksilön oikeuksiin ja velvollisuuksiin liittyvistä vähäisistä yksityiskohdista. Valtuuttavan lain on tällöin täytettävä täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden vaatimukset (HE 1/1998 vp, s. 131—132).

Ehdotuksen mukaan oikeusministeriön asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä ensinnäkin ajankohdista, jolloin tuomioistuimen on tehtävä oikeushallinnon tietojärjestelmään merkinnät, merkintöjen muodosta

sekä merkintöjen tekemisessä noudatettavista muista teknisistä yksityiskohdista (6 § 3 mom.). Toiseksi oikeusministeriön asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä niistä tekijöistä, jotka on otettava huomioon määriteltäessä asia merkittävää työmäärää vaativaksi sekä tuomioistuimen velvollisuudesta tehdä diaari- ja asianhallintajärjestelmään merkintä siitä, että asia on merkittävää työmäärää vaativa (9 § 3 mom.).

Tuomioistuimen ilmoitusvelvollisuudesta säädettäisiin laissa ja asetuksenantovaltuuden piiriin sisältyvät seikat liittyvät tämän velvoitteen toteuttamiseen. Merkinnät koskisivat seikkoja, jotka perustuvat tuomioistuinten ratkaisuihin ja muihin laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseen, asetuksenantovaltuudella ei puututtaisi yksilöiden oikeuksien ja velvollisuuksien perusteisiin.

Edellä olevan perusteella katsotaan, että lakiehdotukset voitaisiin hyväksyä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

4 Voimaantulo

Esitykseen sisältyvät lakiehdotukset on tarkoitus saattaa voimaan noin puolen vuoden kuluttua siitä, kun lait on hyväksytyt ja vahvistettu. Ehdotukseen laiksi oikeushallinnon valtakunnallisista tietojärjestelmistä sisältyy voimaantulosäännös, jonka mukaan tietojärjestelmän ja siihen liittyvän tietojenkäsittelyn saattamiseksi laissa edellytettyyn kuntoon olisi käytettävissä kolmen vuoden siirtymäaika.

Oikeusministeriö voisi myös päättää, että oikeushallinnon viranomaiset voisivat liittyä järjestelmään siirtymäajan jälkeenkin, kuitenkin viimeistään viiden vuoden kuluessa lain voimaantulosta.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain soveltamisala

Tässä laissa säädetään oikeushallinnon lainkäyttöasioiden täytäntöönpanoon liittyvästä ja tutkimus- ja suunnittelutoimintaa palvelevasta valtakunnallisesta tietojärjestelmästä, siihen talletettavista tiedoista sekä talletettujen tietojen luovuttamisesta ja muusta käsittelystä.

2 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Jollei tässä laissa toisin säädetä, oikeushallinnon valtakunnalliseen tietojärjestelmään talletettujen tietojen julkisuudesta ja luovuttamisesta on voimassa, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään, ja muusta tietojärjestelmään talletettujen henkilötietojen käsittelystä, mitä henkilötietolaissa (523/1999) säädetään.

Valtakunnallisista rikosrekisteristä, velkajärjestelyrekisteristä, konkurssi- ja yritysaneerausrekisteristä, kuulusrekisteristä, liiketoimintakieltorekisteristä, ulosoton tietojärjestelmästä ja sakkorangaistuksen täytäntöönpanoon liittyvistä rekistereistä sekä henkilötietojen käsittelystä rangaistuksen täytäntöönpanossa rikosseuraamusvirastossa, kriminaalihuoltolaitoksessa ja vankeinhoitolaitoksessa säädetään erikseen.

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *tuomioistuimella* yleistä tuomioistuinta, yleistä hallintotuomioistuinta sekä erityistuomioistuinta;

2) *syyttäjäviranomaisella* yleisistä syyttäjistä annetussa laissa (199/1997) tarkoitettua yleistä syyttäjää;

3) *oikeushallinnon viranomaisella* tuomioistuinta, syyttäjäviranomaista ja oikeusaputoimistoa.

2 luku

Tietojärjestelmän käyttötarkoitus ja tietosisältö

4 §

Tietojärjestelmän rakenne ja käyttötarkoitus

Oikeushallinnon valtakunnallinen tietojärjestelmä muodostuu ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmästä, viranomaiskohtaisesti ylläpidettyjen diaari- ja asianhallintajärjestelmien valtakunnallisesta käsittelyjärjestelmästä sekä raportointi-, tilasto- ja arkistojärjestelmästä.

Oikeushallinnon tietojärjestelmän käyttötarkoitukset ovat seuraavat:

1) ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmän käyttötarkoituksena on välittää tietoja oikeushallinnon viranomaisten ratkaisuksista niiden täytäntöön panemiseksi tai merkinnän tekemiseksi viranomaisen rekisteriin tai oikeus-

avun piiriin kuuluvien palkkioiden ja korvausten maksamiseksi;

2) diaari- ja asianhallintajärjestelmän valtakunnallisen käsittelyjärjestelmän käyttötarkoituksena on välittää oikeushallinnon viranomaisille tietoja vireillä olevan asian käsittelyn järjestämiseksi, selvittämiseksi ja ratkaisemiseksi ja valvonta- tai kehittämistehtävän suorittamiseksi sekä yleisölle tietoja tuomioistuinten käsittelyssä olevista asioista;

3) raportointi-, tilasto- ja arkistojärjestelmän käyttötarkoituksena on tuottaa tilastoja ja muita tietoaaineistoja oikeusoloista oikeusministeriölle ja oikeushallinnon viranomaisille toiminnan suunnittelua ja seuranta varten sekä hallinnonalalla toimivien tutkimus- ja selvitystehtäviä hoitavien yksiköiden käyttöön.

5 §

Tietojärjestelmään talletettavat tiedot

Ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään talletetaan oikeusaputoimiston tai syyttäjän ratkaisu, tuomioistuimen ratkaisu tai sen tuomiolauselma sekä mainittujen viranomaisten ilmoittamia tai järjestelmään tallettamia tietoja laissa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden toteuttamiseksi.

Diaari- ja asianhallintajärjestelmään talletetaan tietoja oikeushallinnon viranomaisissa vireillä olevista asioista, niiden käsittelystä ja tehdyistä ratkaisuista.

Raportointi-, tilasto- ja arkistojärjestelmään saa tallettaa tietoja tuomioistuinten, syyttäjäviranomaisten, oikeusaputoimistojen sekä ulosottoviranomaisten, rikosseuraamusviraston ja kriminaalihuoltolaitoksen asianhallintajärjestelmistä sekä tietoja muista niiden käsittelemistä asioista ja asian käsittelystä samoin kuin niitä tietoja, jotka on poistettu ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmästä tai diaari- ja asianhallintajärjestelmän valtakunnallisesta käsittelyjärjestelmästä sekä tietoja muista oikeusrekisterikeskuksen ylläpitämistä rekistereistä.

Asiaan osallisesta luonnollisesta henkilöstä saa ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään tallettaa vain sellaisia henkilötietolain 11 §:ssä tarkoitettuja arkaluonteisia tietoja, jotka on talletettava tuomioistuimen diaari- tai

muuhun asiakirjarekisteriin tai jotka ilmenevät oikeushallinnon viranomaisen ratkaisusta ja jotka ovat tarpeellisia tuomion täytäntöönpanemiseksi, merkinnän tekemiseksi viranomaisen rekisteriin tai muiden oikeushallinnon viranomaisten laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi.

6 §

Velvollisuus liittyä tietojärjestelmään ja tietojen toimittaminen siihen

Oikeushallinnon viranomaisella on velvollisuus liittyä oikeushallinnon valtakunnalliseen tietojärjestelmään sekä välittää sen kautta ilmoituksia ja tietoja muille viranomaisille siten kuin tässä tai muussa laissa tai niiden nojalla säädetään.

Tuomioistuimen on talletettava tekemänsä ratkaisu tai sen tuomiolauselma ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään sekä tehtävä siihen ratkaisemastaan asiasta ne merkinnät, jotka ovat tarpeen sille sakon täytäntöönpanolaissa (672/2002), rikesakkomenettelystä annetussa laissa (66/1983), tieliikennelaisissa (267/1981), rikosrekisterilaisissa (770/1993), sotilasoikeudenkäyntilaisissa (326/1983), sotilaskurinpitolaissa (331/1983), yhdyskuntapalvelulaisissa (1050/1996), vankeuslaissa (767/2005), nuorisorangaistuksesta annetussa laissa (1196/2004), tutkintavankeuslaissa (768/2005), lähestymiskieltolaissa (898/1998) ja väestötietojärjestelmää koskevassa laissa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden täyttämiseksi. Oikeusministeriön asetuksella voidaan säätää, että tuomioistuimen muussa kuin edellä mainituissa laissa säädetty ilmoitusvelvollisuus toteutetaan merkitsemällä tiedot ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään.

Syyttäjän ja oikeusaputoimiston on tallettava tekemänsä ratkaisu tai sitä koskevat tiedot ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään.

Oikeusministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ajankohdista, jolloin järjestelmään on tehtävä merkinnät, merkintöjen muodosta sekä merkintöjen tekemisessä noudatettavista muista teknisistä yksityiskohdista.

7 §

Tietojärjestelmän ylläpitoon liittyvät vastuut

Oikeusrekisterikeskus toimii oikeushallinnon valtakunnallisen ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmän, diaari- ja asianhallintajärjestelmän valtakunnallisen käsittelyjärjestelmän sekä raportointi-, tilasto- ja arkistojärjestelmän rekisterinpitäjänä. Oikeusministeriö huolehtii tietojärjestelmän kehittämisestä sekä käyttöpalvelujen järjestämisestä.

Oikeushallinnon valtakunnalliseen tietojärjestelmään tietoja tallettanut viranomainen vastaa tallettamiensa tietojen oikeellisuudesta.

3 luku

Tietojen käyttö ja luovuttaminen

8 §

Tietoja tallettaneen viranomaisen oikeus käyttää tietoja toiminnassaan

Oikeushallinnon viranomainen saa käyttää oikeushallinnon valtakunnalliseen tietojärjestelmään tallettamiaan tietoja niiden käyttötarkoituksen mukaisesti tehtäviensä hoitamisessa.

9 §

Viranomaisen oikeus käyttää toisen oikeushallinnon viranomaisen tallettamia tietoja

Oikeushallinnon viranomaiset voivat salassapitosäännösten estämättä niille annetun teknisen käyttöyhteyden avulla hakea esiin ja käyttää toisen oikeushallinnon viranomaisen ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään tai diaari- ja asianhallintajärjestelmään tallettamia tietoja, jos:

1) viranomaisen on lain mukaan otettava sellaiset tiedot huomioon vireillä olevan asian selvittämisessä ja ratkaisemisessa,

2) tiedot ovat tarpeen asiaa koskevien diaarimerkintöjen tekemiseksi tai muutoin vireillä olevan asian käsittelyn järjestämiseksi;

3) tietoja luovutetaan Valtakunnansyyttäjävirastolle sille säädetyn valvonta- ja kehittämistehtävän suorittamiseksi.

Korkein oikeus, korkein hallinto-oikeus sekä Valtakunnansyyttäjävirasto voivat niille annetun teknisen käyttöyhteyden avulla hakea esiin ja käyttää tuomioistuini- ja syyttäjätöiminnan suunnittelua ja seurantaa varten tietoja, jotka syyttäjäviranomaiset tai tuomioistuimet ovat tallettaneet raportointi-, tilasto- ja arkistojärjestelmään.

10 §

Oikeusrekisterikeskuksen oikeus raportointi-, tilasto- ja arkistojärjestelmään siirrettyjen tietojen käyttöön

Oikeusrekisterikeskus saa käyttää ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmästä tai diaari- ja asianhallintajärjestelmästä poistettuja ja raportointi- tilasto- ja arkistojärjestelmään siirrettyjä sellaisia tietoja, jotka yksittäistapauksessa ovat tarpeen välitettävien tai rekisteröitävien tietojen oikeellisuuden varmistamiseksi tai oikeusrekisterikeskuksen tehtäväksi säädettyjen asioiden ratkaisemiseksi, jos tällaisten tietojen käyttämisestä ratkaisun perusteena säädetään laissa.

11 §

Tietojen luovuttamisesta päättäminen

Oikeusrekisterikeskus päättää tietojen luovuttamisesta oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä, jollei 2 ja 3 momentista muuta johdu.

Jos tiedonsaantipyynnö koskee tiettyssä oikeushallinnon viranomaisessa vireillä olevaan tai vireillä olleeseen asiaan liittyviä tietoja, tiedonsaantipyynnön käsittelee ja ratkaisee se oikeushallinnon viranomainen, jonka käsiteltävänä asia on tai joka on sen ratkaisut.

Hallintotuomioistuin voi rajoittaa tiedon antamista yleisen tiedonsaantioikeuden perusteella diaari- ja asianhallintajärjestelmän valtakunnallisesta käsittelyjärjestelmästä sii-

hen merkitsemistään asianosaisesta tai muusta asiaan osallisesta. Yleinen tuomioistuin voi vastaavasti rajoittaa tiedon antamista valtakunnallisesta käsittelyjärjestelmästä siihen merkitsemästään turvapaikanhakijasta tai asianomistajasta rikosasiassa.

12 §

Tietojen luovuttaminen

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, oikeushallinnon valtakunnallisesta ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmästä saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa luottotietotoiminnan harjoittajalle, luotto- ja vakuutuslaitoksille ja muille, jotka tarvitsevat tietoja luoton myöntämisestä ja valvontaa varten, luottotietoina käytettäviksi sellaiset tiedot maksun laiminlyönnistä, jotka lain mukaan saadaan tallettaa luottotietorekisteriin.

Ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään ja diaari- ja asianhallintajärjestelmän valtakunnalliseen käsittelyjärjestelmään talletettuja rikollista tekoa ja rangaistusta koskevia henkilötietoja saa luovuttaa vain, jos tiedon pyytäjällä on oikeus saada tällaisia tietoja rikosrekisteristä, jollei laissa erikseen toisin nimenomaisesti säädetä.

Diaari- ja asianhallintajärjestelmän valtakunnallisesta käsittelyjärjestelmästä saa sen estämättä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:n 1 momentin 28 kohdassa tietojen salassapidosta säädetään, luovuttaa oikeudenkäynnin perustietoja tai muita tuomioistuimen diaaritietoja yleisölle, jos hakuperusteena ei käytetä henkilön nimeä tai muuta henkilön tunnistetietoa ja jos luovutettavat tiedot tuomioistuimen hallussa ovat oikeudenkäynnin julkisuudesta annettujen säädösten mukaan julkisia ja jos tuomioistuin ei ole 11 §:n 3 momentissa säädetyllä tavalla rajoittanut tiedonsaantia.

Oikeusrekisterikeskus voi salassapitosäännösten estämättä tuottaa oikeushallinnon tietojärjestelmästä tietoaineistoja siten kuin viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain 21 §:ssä säädetään.

13 §

Tietojen luovuttaminen sähköisessä muodossa

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, oikeusrekisterikeskus voi luovuttaa ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmästä teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti viranomaiselle oikeushallinnon viranomaisen ratkaisun täytäntöön panemiseksi tai merkin­nän tekemiseksi viranomaisen rekisteriin sekä 12 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa niille, jotka säännönmukaisesti tarvitsevat tietoja luoton myöntämisestä ja valvontaa varten sekä jotka harjoittavat luottotietotoimintaa.

Oikeusrekisterikeskus voi luovuttaa tiedotusvälineille toimituksellisiin tarkoituksiin myös kopioina, sähköisenä tallenteena tai teknisen käyttöyhteyden avulla sellaisia oikeudenkäynnin perustietoja ja muita diaaritietoja oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän diaari- ja asianhallintajärjestelmän valtakunnallisesta käsittelyjärjestelmästä, jotka tuomioistuimessa ovat julkisia ja joiden luovuttamista tuomioistuin ei ole rajoittanut 11 §:n 3 momentissa säädetyllä tavalla. Tietoja voidaan luovuttaa edellä tarkoitettulla tavalla asioista, jotka tulevat suulliseen käsittelyyn kuukauden kuluessa tiedon luovuttamishetkestä taikka jotka ovat tulleet vireille tiedon antamista edeltäneen kuukauden aikana taikka joiden käsittelyvaiheita tiedotusväline on tietojärjestelmään tekemälleen merkinnällä osoittanut seuraavansa.

4 luku

Erinäiset säännökset

14 §

Tietojen poistaminen

Oikeusrekisterikeskuksen on poistettava henkilötiedot oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä seuraavasti:

1) ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmästä vuoden kuluessa siitä, kun toiselle viranomaiselle välitettävät ilmoitukset rekisteri-

merkintöjen tekemistä varten on toimitettu viranomaiselle ja tuomiolauselmaa tai ratkaisua koskevat merkinnät kolmen vuoden kuluessa siitä, kun asiassa on annettu lainvoimainen ratkaisu, jollei viranomainen ole täytäntöönpanoon liittyvistä syistä pyytänyt ilmoituksen, ratkaisun tai tuomiolauselman säilyttämistä;

2) diaari- ja asianhallintajärjestelmän valtakunnallisesta käsittelyjärjestelmästä tiedot vuoden kuluessa siitä, kun asiassa on tehty ratkaisu.

Raportointi-, tilasto- ja arkistojärjestelmään talletettujen tietojen poistamisessa sovelletaan, mitä henkilötietolaissa säädetään tai sen nojalla päätetään.

Tietojärjestelmästä poistettujen tietojen arkistoinnista on voimassa, mitä arkistolaissa (831/1994) säädetään tai sen nojalla määrätään.

15 §

Tarkastusoikeuden toteuttaminen ja virheen oikaisu

Oikeushallinnon viranomainen käsittelee ja ratkaisee rekisteröidyn tarkastusoikeutta ja virheen oikaisua koskevan pyynnön, joka koskee yksinomaan asianomaisen viranomaisen käsittelemää ja ratkaisemaa asiaa ja jota koskevat tiedot asianomainen viranomainen on tallettanut oikeushallinnon valtakunnalliseen tietojärjestelmään.

Oikeusrekisterikeskus voi siirtää sille esitetyn rekisteröidyn pyynnön tarkastusoikeutensa toteuttamisesta tai itseään koskevien henkilötietojen oikaisemisesta sille oikeushallinnon viranomaiselle, joka on tallettanut rekisteröityä koskevat tiedot valtakunnalliseen ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään taikka diaari- ja asianhallintajärjestelmän valtakunnalliseen käsittelyjärjestelmään.

Raportointi-, tilasto- ja arkistojärjestelmään talletettujen tietojen tarkastusoikeuteen ja niitä koskevien virheen oikaisuun sovelletaan, mitä henkilötietolaissa säädetään tilasto- tai tutkimustarkoituksia varten pidetyn rekisterin tietojen tarkastusoikeudesta ja niitä koskevien virheiden oikaisemisesta, jollei 10 §:stä muuta johdu. Rekisteröidyn tarkastusoikeuden toteuttamiseen sovelletaan muutoin, mitä henkilötietolaissa säädetään.

5 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

16 §

Voimaantulosäännökset

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

17 §

Siirtymäsäännökset

Tässä laissa tarkoitettu tietojärjestelmä sekä tietojen tallettaminen siihen ja muu tässä laissa tarkoitettu tietojen luovuttaminen ja muu käsittely siinä on saatettava lainmukaiseen kuntoon kolmen vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Sen estämättä, mitä muualla laissa säädetään, oikeusministeriö voi päättää, että oikeushallinnon viranomainen liittyy 6 §:n 1 momentissa edellytetyllä tavalla oikeushallinnon tietojärjestelmään 1 momentissa säädettyä ajankohtaa myöhemmin, kuitenkin viimeistään viiden vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

2.

Laki**viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 21 päivänä toukokuuta 1999 viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 24 §:n 1 momentin 28 kohta seuraavasti:

24 §

Salassa pidettävät viranomaisen asiakirjat

Salassa pidettäviä viranomaisen asiakirjoja ovat, jollei erikseen toisin säädetä:

 28) hallintoviranomaisen asiakirjat ja rekisterit, jotka sisältävät tietoja tuomitusta, vangitusta tai muutoin vapautensa menettäneestä henkilöstä, jollei ole ilmeistä, että tiedon an-

taminen ei vaaranna asianomaisen tulevaa toimeentuloa, yhteiskuntaan sopeutumista tai turvallisuutta, ja jos tiedon antamiseen on perusteltu syy; salassa pidettäviä ovat myös rikosrekisteriin, sakkorekisteriin sekä oikeushallinnon valtakunnalliseen tietojärjestelmään talletetut tiedot;

 Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
 kuuta 20 .

3.

Laki**sotilasoikeudenkäyntilain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 25 päivänä maaliskuuta 1983 annettuun sotilasoikeudenkäyntilakiin (326/1983) uusi 28 a § seuraavasti:

28 a §

Tuomioistuimen on tehtävä sotilasoikeudenkäyntiasiassa määräämistään rangaistuksesta ja muusta rikosoikeudellisesta seurauksesta sekä valtiolle tuomitusta korvauksesta merkinnät oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään.

Tarkempia säännöksiä merkinnän tekemisestä säädetään oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annetun lain (/20) nojalla annettavassa asetuksessa.

 Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
 kuuta 20 .

4.

Laki**sotilaskurinpitolain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 25 päivänä maaliskuuta 1983 annettuun sotilaskurinpitolakiin (331/1983) uusi 50 a § seuraavasti:

50 a §
Tuomioistuimen on tehtävä määräämästään kurinpitorangeistuksesta merkinnät oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään.

lisestä tietojärjestelmästä annetun lain (/20) nojalla annettavassa asetuksessa.

Tarkempia säännöksiä merkinnän tekemisestä säädetään oikeushallinnon valtakunnal-
Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

5.

Laki**rikosrekisterilain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 20 päivänä elokuuta 1993 annettuun rikosrekisterilakiin (770/1993) uusi 2 a § seuraavasti:

2 a §
Tuomioistuimen on tehtävä rikosrekisteriin ilmoitettavista tiedoista merkinnät oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään.

järjestelmästä annetun lain (/20) nojalla annettavassa asetuksessa.

Merkinnän tekemisestä säädetään tarkemmin oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annetun lain (/20) nojalla annettavassa asetuksessa.
Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

6.

Laki**tieliikennelain 106 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 3 päivänä huhtikuuta 1981 annetun tieliikennelain (267/1981) 106 §, sellaisena
 kuin se on laissa 989/1992, seuraavasti:

106 §

Ilmoitus liikennerikosta koskevasta päätöksestä

Viranomaisen on ilmoitettava moottori-
 käyttöistä ajoneuvoa kuljettaessa tehdyn
 liikennerikoksen johdosta määräämistään
 rangaistuksesta tai ajokiellosta ajoneuvoliik-
 kennerekisterin pitäjälle.

Oikeushallinnon viranomaisen on talletet-
 tava mainitut tiedot oikeushallinnon valta-

kunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja pää-
 tösilmoitusjärjestelmään, jonka kautta tiedot
 välitetään ajoneuvoliikennerekisterin pitäjäl-
 le. Merkinnän tekemisestä säädetään tar-
 kemmin oikeushallinnon valtakunnallisesta
 tietojärjestelmästä annetun lain nojalla annet-
 tavassa asetuksessa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
 kuuta 20 .

7.

Laki**sakon täytäntöönpanosta annetun lain 4 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 9 päivänä elokuuta 2002 sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 4 §
 seuraavasti:

4 §

Täytäntöönpanoilmoitukset

Tässä laissa säädetyssä järjestyksessä täy-
 täntöön pantavia seuraamuksia määrävän vi-
 ranomaisen on ilmoitettava ratkaisustaan se-
 kä Valtiokonttorin rikosvahinkolain nojalla
 suorittamastaan korvauksesta Oikeusreki-
 stikeskukselle.

Oikeushallinnon viranomaisen ilmoittaa
 ratkaisustaan merkitsemällä sitä koskevat
 tiedot oikeushallinnon valtakunnallisen tieto-

järjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjes-
 telmään. Merkinnän tekemisestä säädetään
 tarkemmin oikeushallinnon valtakunnallises-
 ta tietojärjestelmästä annetun lain (/20)
 nojalla annettavassa asetuksessa.

Muun kuin 2 momentissa tarkoitetun vi-
 ranomaisen ilmoituksen sisällöstä ja anta-
 misajankohdasta säädetään tarkemmin val-
 tioneuvoston asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
 kuuta 20 .

8.

Laki**rikesakkomenettelystä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään rikesakkomenettelystä 21 päivänä tammikuuta 1983 annettuun lakiin (66/1983) uusi 18 a § seuraavasti:

18 a §

Täytäntöönpanoilmoitukset

Tuomioistuimen tulee tallettaa sakkorekisteriin ilmoitettavat tiedot oikeushallinnon ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään.

Merkinnän tekemisestä säädetään tarkemmin oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annetun lain (/20) nojalla annettavassa asetuksessa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

9.

Laki**yhdyskuntapalvelusta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 12 päivänä joulukuuta 1996 yhdyskuntapalvelusta annetun lain (1055/1996) 13 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 138/2001,
lisätään lakiin uusi 13 a § seuraavasti:

13 a §

Täytäntöönpanoilmoitukset

Tuomioistuimen on talletettava tuomion täytäntöönpanoa varten tarpeelliset tiedot oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään.

Merkinnän tekemisestä säädetään tarkemmin oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annetun lain (/20) nojalla annettavassa asetuksessa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

10.

Laki**nuorisorangaistuksesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään nuorisorangaistuksesta 21 päivänä joulukuuta 2004 annettuun lakiin (1196/2004) uusi 2 a § seuraavasti:

2 a § <i>Tuomioistuimen ilmoitus nuorisorangaistuksesta</i>	kunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään. Merkinnän tekemisestä säädetään tarkemmin oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annetun lain (/20) nojalla annettavassa asetuksessa.
Tuomioistuimen on ilmoitettava rikosseuraamusvirastolle ratkaisustaan, jolla se on tuominnut nuorisorangaistuksen, tallettamalla tätä koskevat tiedot oikeushallinnon valta-	Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

11.

Laki**vankeuslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 23 päivänä syyskuuta 2005 annetun vankeuslain (767/2005) 2 lukuun uusi 1 a § seuraavasti:

2 luku Täytäntöönpanon aloittaminen 1 a § <i>Tuomioistuimen ilmoitus</i>	keushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään. Merkinnän tekemisestä säädetään tarkemmin oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annetun lain (/20) nojalla annettavassa asetuksessa.
Tuomioistuimen on talletettava tuomion täytäntöönpanoa varten tarpeelliset tiedot oi-	Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

12.

Laki**tutkintavankeuslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 23 päivänä syyskuuta 2005 annetun tutkintavankeuslain (768/2005) 2 luvun 2 §:n
 1 momenttia seuraavasti:

2 luku	oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään. Merkinnän tekemisestä säädetään tarkemmin oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annetun lain (/20) nojalla annettavassa asetuksessa.
Saapuminen vankilaan	
2 §	
<i>Vankilaan ottaminen</i>	-----

Tutkintavangin ottaminen vankilaan perustuu tuomioistuimen antamaan vangitsemismääräykseen. Tuomioistuimen on tehtävä vangitsemismääräystä koskevat merkinnät

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
 kuuta 20 .

13.

Laki**lähestymiskiellosta annetun lain 9 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 4 päivänä joulukuuta 1998 lähestymiskiellosta annetun lain (898/1998) 9 §:n 3 momentti seuraavasti:

9 §	tojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään, josta tiedot välitetään 15 §:ssä tarkoitettuun rekisteriin. Merkinnän tekemisestä säädetään tarkemmin oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annetun lain (/20) nojalla annettavassa asetuksessa.
<i>Ilmoitukset tuomiosta</i>	

Tuomioistuimen on heti talletettava tuomiosta, jolla lähestymiskielto on määrätty, kumottu tai kieltoa muutettu, 8 §:n 1 momentin 1—4 kohdassa mainitut seikat sekä ratkaisun sisältö oikeushallinnon valtakunnallisen tie-

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
 kuuta 20 .

14.

Laki**henkilötietojen käsittelystä rangaistusten täytäntöönpanossa annetun lain 19 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 24 päivänä toukokuuta 2002 henkilötietojen käsittelystä rangaistuksen täytäntöönpanossa annetun lain (422/2002) 19 §:n 1 ja 4 kohta seuraavasti:

19 §

Oikeus tietojen saantiin muilta viranomaisilta

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, rikosseuraamusvirastolla, kriminaalihuoltolaitoksella ja vankeinhoitolaitoksella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada toiselta viranomaiselta tuomittua, vankia, rangaistuslaitokseen otettua tai yhdyskunta-seuraamusta suorittavaa henkilöä koskevia tietoja, jotka ovat tarpeen rangaistuksen täytäntöönpanoa tai tutkintavankeuden toimeenpanoa koskevan tehtävän taikka muun sille

kuuluvan tehtävän hoitamista varten, seuraavasti:

1) oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmästä tiedot henkilöä koskevasta päätösilmoituksesta;

4) oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän diaari- ja asianhallintajärjestelmän valtakunnallisesta käsittelyjärjestelmästä tieto henkilön syyttämisasian vaiheesta;

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 _____ .

15.

Laki**ulkomaalaisrekisteristä annetun lain 8 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 19 päivänä joulukuuta 1997 ulkomaalaisrekisteristä annetun lain (1270/1997) 8 §:n 1 momentin 1 kohta sellaisena kuin se on laissa (618/2007) seuraavasti:

8 §

Ulkopuoliset tietolähteet

Rekisterinpitäjällä on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada ulkomaalaisrekisteriä varten sille laissa säädettyjen tehtävien

suorittamiseksi välttämättömiä tietoja seuraavasti:

1) oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän diaari- ja asianhallintajärjestelmän valtakunnallisesta käsittelyjärjestelmästä tiedot syyteharkinnassa olevista tai olleista ulkomaalaisten tekemiksi epäillyistä rikok-

sista ja tiedot tällaisten asioiden vireilläolosta tuomioistuimessa; oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmästä tiedot syyttäjän päätöksistä, joiden mukaan edellä tarkoitetussa asiassa ei ole kyseessä rikos tai näyttöä rikoksesta, tiedot hakijan elatusvelvollisuudesta ja sen hoitamisesta ja tiedot edellä tarkoitetuissa asioissa annetuista tuomioistuinten ratkaisuista ja niiden lainvoimaisuudesta, jos

tällainen tieto on saatavissa, samoin kuin tiedot sakkorekisteristä siten kuin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002) säädetään;

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

16.

Laki

turvallisuusselvityksistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 8 päivänä maaliskuuta 2002 turvallisuusselvityksistä annetun lain (177/2002) 8 §:n 1 momentin 3 kohta ja 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 595/2005, sekä 22 § seuraavasti:

8 §

Turvallisuusselvityksen tekeminen

Turvallisuusselvitys voi perustua vain sellaisiin rekisteritietoihin, jotka sisältyvät:

3) oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän diaari- ja asianhallintajärjestelmän valtakunnalliseen käsittelyjärjestelmään syyteharkinnassa olevista tai olleista rikosasioista taikka oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään;

Poliisiasiain tietojärjestelmään kuuluvaan rikosilmoitushakemistoon sekä rajavartiolaitoksen toiminnallisen tietojärjestelmän tutkinta- ja virka-apurekisteriin kuuluvaan rikosilmoitushakemistoon sisältyvää tietoa saa käyttää vain, jollei rikosilmoitusta ole syytä epäillä perusteettomaksi. Tällaista tietoa käyt-

tettäessä on tarkastettava, missä vaiheessa asian käsittely silloin on.

22 §

Suppean turvallisuusselvityksen tekeminen

Suppea turvallisuusselvitys voi perustua vain sellaisiin rekisteritietoihin, jotka sisältyvät poliisiasiain tietojärjestelmään, rikosrekisteriin, oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän diaari- ja asianhallintajärjestelmän valtakunnalliseen käsittelyjärjestelmään syyteharkinnassa olevista tai olleista rikosasioista, oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään taikka sakkorekisteriin tai pääesikunnan pitämään rikostietorekisteriin tai turvallisuustietorekisteriin.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

17.

Laki**henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan henkilötietojen käsittelystä poliisitoiminnassa 22 päivänä elokuuta 2003 annetun lain (761/2003) 13 §:n 2 momentin 3 kohta ja 21 § seuraavasti:

13 §

Poliisin tietojen saanti eräistä rekistereistä

 Poliisilla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada, siten kuin asianomaisen rekisterinpitäjän kanssa sovitaan, teknisen käyttöyhteyden avulla tai konekielisessä muodossa:

 3) oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän diaari- ja asianhallintajärjestelmän valtakunnallisesta käsittelyjärjestelmästä tietoja syyteharkinnassa olevista tai olleista rikosasioista, tuomioistuimessa vireillä olevista tai olleista rikosasioista; oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmästä tietoja syyttäjien ratkaisuisista ja tuomioistuinten ratkaisuisista ja niiden lainvoimaisuudesta, jos tällainen tieto on saatavissa; sakkorekisteristä sakkorangaistuksen täytäntöönpanoa koskevia tietoja sekä rikosseuraamusviraston täytäntöönpanorekisteristä tiedot vankeusrangaistusta suorittavista tai suorittaneista henkilöistä;

21 §

Turvallisuusselvitykset

Suojelupoliisilla on turvallisuusselvityksistä annetussa laissa tarkoitettua perusmuotoista turvallisuusselvitystä ja laajaa turvallisuus-

selvitystä tehdessään oikeus käyttää poliisi-asiain tietojärjestelmään, hallintoasiain tietojärjestelmään ja suojelupoliisin toiminnalliseen tietojärjestelmään sisältyviä tietoja sekä oikeus saada oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän diaari- ja asianhallintajärjestelmän valtakunnalliseen käsittelyjärjestelmään sisältyviä tietoja syyteharkinnassa olevista tai olleista rikosasioista sekä oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään sisältyviä tietoja. Suojelupoliisin oikeudesta saada muita tietoja, joita se voi käyttää perusmuotoista turvallisuusselvitystä tai laajaa turvallisuusselvitystä tehdessään, säädetään erikseen.

Suppeaa turvallisuusselvitystä tehdessään poliisilla on oikeus käyttää poliisi-asiain tietojärjestelmään sisältyviä tietoja sekä oikeus saada oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän diaari- ja asianhallintajärjestelmän valtakunnalliseen käsittelyjärjestelmään sisältyviä tietoja syyteharkinnassa olevista tai olleista rikosasioista taikka oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään sisältyviä tietoja samoin kuin niitä muita tietoja, joita poliisilla on oikeus saada muilta viranomaisilta tätä tehtävää varten siten kuin siitä muualla laissa säädetään.

 Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
 kuuta 20 .

18.

Laki**henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain 22 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa 15 päivänä heinäkuuta 2005 annetun lain (579/2005) 22 §:n 1 momentin 12 kohta seuraavasti:

22 §

Rajavartiolaitoksen oikeus saada tietoja eräistä rekistereistä ja tietojärjestelmistä

Rajavartiolaitoksella on sen lisäksi, mitä rajavartiolaitaissa tai muussa laissa säädetään, oikeus saada tehtäviensä suorittamista ja henkilörekisteriensä ylläpitämistä varten salassapitosäännösten estämättä tarpeellisia tietoja rekistereistä seuraavasti:

12) rajaturvallisuuden ylläpitämistä, esitutkintaa, muuta tutkintaa, pelastustehtävää, merenkulun turvatoimilaissa tarkoitettua tehtävää sekä liikenteenharjoittajan seuraamus-

maksun ja öljypäästömaksun määräämistä varten tietoja oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän diaari- ja asianhallintajärjestelmän valtakunnallisesta käsittelyjärjestelmästä syyteharkinnassa olevista tai olleista rikosasioista, tuomioistuimessa vireillä olevista tai olleista rikosasioista sekä oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmästä tietoja syyttäjien ja tuomioistuinten ratkaisuksista ja niiden lainvoimaisuudesta, jos tällainen tieto on saatavissa;

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 _____ .

19.

Laki**tullilain 28 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 29 päivänä joulukuuta 1994 annetun tullilain (1466/1994) 28 §:n 1 momentin 6 kohta seuraavasti:

28 §

Tulliviranomaisella on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada tullilaitokselle kuuluvien tehtävien suorittamiseksi tarpeelli-

sia tietoja, myös teknisen käyttöyhteyden avulla, siten kuin rekisterinpitäjän kanssa sovitaan:

6) oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän diaari- ja asianhallintajärjestelmän valtakunnallisesta käsittelyjärjestelmästä tietoja syyteharkinnassa olevista tai olleista rikosasioista, tuomioistuimessa vireillä olevista rikosasioista sekä ratkais- ja päätösilmoitusjärjestelmästä tietoja tuomioistuinten lainvoimaisista ratkaisuista, joilla syyte on hylätty; sakkorekisteristä tiedot sakkoran-

gaistuksista sekä rikosseuraamusviraston täytäntöönpanorekisteristä tiedot vankeusrangaistusta suorittavista tai suorittaneista henkilöistä;

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

20.

Laki

ilmailulain 48 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 29 päivänä joulukuuta 2005 annetun ilmailulain (1242/2005) 48 §:n 1 momentti seuraavasti:

48 §

Ilmailuhallinnon oikeus tietojen saantiin

Ilmailuhallinnolla on luvan myöntämisen, uusimisen ja peruuttamisen edellytysten arvioimiseksi oikeus salassapitosäännösten esittäjästä saada esitutkintaviranomaiselta tieto asioista, joissa luvan hakijaa tai haltijaa epäillään lentoturvallisuuden vaarantamisesta, huumaavan aineen käyttämisestä ilmailussa tai lentoturvallisuuteen vaikuttavassa tehtävässä maaorganisaatiossa, moottorikäyttöistä ajoneuvoa kuljettaessa todetusta tör-

keästä liikenteen vaarantamisesta ja ratti-juopumuksesta, sekä oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän diaari- ja asianhallintajärjestelmästä tieto mainittuja rikoksia koskevasta syyteharkinnasta tai oikeudenkäynnistä samoin kuin rikosrekisteristä ja sakkorekisteristä tiedot mainituista teoista tuomituista rangaistuksista ja muista seuraamuksista.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

21.

Laki**oikeusrekisterikeskuksesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 17 päivänä marraskuuta 1995 oikeusrekisterikeskuksesta annetun lain
 (1287/1995) nimike ja 1 § seuraavasti:

Laki Oikeusrekisterikeskuksesta

1 §

Asema ja tehtävät

Oikeusministeriön alaisena oikeushallinnon
 valtakunnallisen tietojärjestelmän ja oikeus-
 rekisterien rekisterinpitäjänä toimii Oikeus-
 rekisterikeskus.

Oikeusrekisterikeskuksen tehtävänä on 1
 momentissa säädetyn lisäksi huolehtia sak-
 koihin, menettämisseuraamuksiin, maksuihin

ja saataviin liittyvistä täytäntöönpanotehtä-
 vistä siten kuin erikseen säädetään.

Oikeusrekisterikeskus voi huolehtia oikeus-
 ministeriön hallinnonalaan kuuluvan yksi-
 kön toimeksiannosta tutkimustarkoituksiin
 käytettävien rekisterien ylläpidosta ja niihin
 liittyvistä tehtävistä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
 kuuta 20 _____ .

Helsingissä päivänä _____
 kuuta 200_____

Tasavallan Presidentti**TARJA HALONEN**Oikeusministeri *Tuija Brax*

2.

Laki**viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 21 päivänä toukokuuta 1999 viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 24 §:n 1 momentin 28 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

24 §

Salassa pidettävät viranomaisen asiakirjat

Salassa pidettäviä viranomaisen asiakirjoja ovat, jollei erikseen toisin säädetä:

28) hallintoviranomaisen asiakirjat ja rekisterit, jotka sisältävät tietoja tuomitusta, vangitusta tai muutoin vapautensa menettäneestä henkilöstä, jollei ole ilmeistä, että tiedon antaminen ei vaaranna asianomaisen tulevaa toimeentuloa, yhteiskuntaan sopeutumista tai turvallisuutta, ja jos tiedon antamiseen on perusteltu syy;

Ehdotus

24 §

Salassa pidettävät viranomaisen asiakirjat

Salassa pidettäviä viranomaisen asiakirjoja ovat, jollei erikseen toisin säädetä:

28) hallintoviranomaisen asiakirjat ja rekisterit, jotka sisältävät tietoja tuomitusta, vangitusta tai muutoin vapautensa menettäneestä henkilöstä, jollei ole ilmeistä, että tiedon antaminen ei vaaranna asianomaisen tulevaa toimeentuloa, yhteiskuntaan sopeutumista tai turvallisuutta, ja jos tiedon antamiseen on perusteltu syy; *salassa pidettäviä ovat myös rikosrekisteriin, sakkorekisteriin sekä oikeushallinnon valtakunnalliseen tietojärjestelmään talletetut tiedot;*

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

3.

Laki**sotilasoikeudenkäyntilain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 25 päivänä maaliskuuta 1983 annettuun sotilasoikeudenkäyntilakiin (326/1983) uusi 28 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

28 a §

Tuomioistuimen on tehtävä sotilasoikeudenkäyntiasiassa määräämistään rangaistuksesta ja muusta rikosoikeudellisesta seuraamuksesta sekä valtiolle tuomitusta korvauksesta merkinnät oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään.

Tarkempia säännöksiä merkinnän tekemisestä säädetään oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annetun lain (/20) nojalla annettavassa asetuksessa.

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .*

4.

Laki**sotilaskurinpitolain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 25 päivänä maaliskuuta 1983 annettuun sotilaskurinpitolakiin (331/1983) uusi 50 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

50 a §

Tuomioistuimen on tehtävä määräämistään kurinpitoviranomaistuksesta merkinnät oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään.

Tarkempia säännöksiä merkinnän tekemisestä säädetään oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annetun lain (/20) nojalla annettavassa asetuksessa.

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .*

5.

Laki**rikosrekisterilain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 20 päivänä elokuuta 1993 annettuun rikosrekisterilakiin (770/1993) uusi 2 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 a §

Tuomioistuimen on tehtävä rikosrekisteriin ilmoitettavista tiedoista merkinnät oikeushal-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

linnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään.

Merkinnän tekemisestä säädetään tarkemmin oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annetun lain (/20) nojalla annettavassa asetuksessa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

6.

Laki

tieliikennelain 106 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 3 päivänä huhtikuuta 1981 annetun tieliikennelain (267/1981) 106 §, sellaisena kuin se on laissa 989/1992, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

106 §

106 §

Ilmoitus liikenne rikosta koskevasta päätöksestä

Ilmoitus liikenne rikosta koskevasta päätöksestä

Jos joku tuomitaan rangaistukseen tai tuomioistuimen päätöksellä määrätään ajokielloon moottorikäyttöistä ajoneuvoa kuljettaessa tehdystä liikenne rikoksesta, päätöksestä on ilmoitettava ajokorttirekisterin pitäjälle oikeusministeriön määräämällä tavalla.

Viranomaisen on ilmoitettava moottorikäyttöistä ajoneuvoa kuljettaessa tehdyn liikenne rikoksen johdosta määräämistään rangaistuksesta tai ajokiellosta ajoneuvoliikennerekisterin pitäjälle.

Oikeushallinnon viranomaisen on talletettava mainitut tiedot oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään, jonka kautta tiedot välitetään ajoneuvoliikennerekisterin pitäjälle. Merkinnän tekemisestä säädetään tarkemmin oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annetun lain nojalla annettavassa asetuksessa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

7.

Laki

sakon täytäntöönpanosta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 9 päivänä elokuuta 2002 sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 4 §
seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

Täytäntöönpanoilmoitukset

Täytäntöönpanoilmoitukset

Tässä laissa säädetyssä järjestyksessä täytäntöön pantavia seuraamuksia määrävän viranomaisen on ilmoitettava ratkaisustaan ja Valtiokonttorin rikosvahinkolain nojalla suorittamastaan korvauksesta Oikeusrekisterikeskukselle *siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.*

Tässä laissa säädetyssä järjestyksessä täytäntöön pantavia seuraamuksia määrävän viranomaisen on ilmoitettava ratkaisustaan sekä Valtiokonttorin rikosvahinkolain nojalla suorittamastaan korvauksesta Oikeusrekisterikeskukselle.

Oikeushallinnon viranomainen ilmoittaa ratkaisustaan merkitsemällä sitä koskevat tiedot oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään. Merkinnän tekemisestä säädetään tarkemmin oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annetun lain (/20) nojalla annettavassa asetuksessa.

Muun kuin 2 momentissa tarkoitetun viranomaisen ilmoituksen sisällöstä ja antamisajankohdasta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

8.

Laki**rikesakkomenettelystä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään rikesakkomenettelystä 21 päivänä tammikuuta 1983 annettuun lakiin (66/1983) uusi
18 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

18 a §

Täytäntöönpanoilmoitukset

Tuomioistuimen tulee tallettaa sakkorekisteriin ilmoitettavat tiedot oikeushallinnon ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään.

Merkinnän tekemisestä säädetään tarkemmin oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annetun lain (/20) nojalla annettavassa asetuksessa.

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .*

9.

Laki**yhdyskuntapalvelusta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 12 päivänä joulukuuta 1996 yhdyskuntapalvelusta annetun lain (1055/1996) 13 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 138/2001;
lisätään lakiin uusi 13 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

13 §

13 §

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset

Oikeusministeriö antaa tarkemmat ohjeet yhdyskuntapalvelun täytäntöönpanosta ja vahvistaa kaavat tarvittaville asiakirjoille.

 Kumotaan.

13 a §

Täytäntöönpanoilmoitukset

Tuomioistuimen on talletettava tuomion täytäntöönpanoa varten tarpeelliset tiedot oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään.

Merkinnän tekemisestä säädetään tarkemmin oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annetun lain (/20) nojalla annettavassa asetuksessa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 20 .

10.**Laki****nuorisorangaistuksesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään nuorisorangaistuksesta 21 päivänä joulukuuta 2004 annettuun lakiin (1196/2004)
uusi 2 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 a §

Tuomioistuimen ilmoitus nuorisorangaistuksesta

Tuomioistuimen on ilmoitettava rikosseuraamusvirastolle ratkaisustaan, jolla se on tuominnut nuorisorangaistuksen, tallettamalla tätä koskevat tiedot oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisuja päätösilmoitusjärjestelmään. Merkinnän tekemisestä säädetään tarkemmin oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annetun lain (/20) nojalla annettavassa asetuksessa.

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .*

11.**Laki****vankeuslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 23 päivänä syyskuuta 2005 annetun vankeuslain (767/2005) 2 lukuun uusi 1 a §
seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 luku

Täytäntöönpanon aloittaminen

1 a §

Tuomioistuimen ilmoitus

Tuomioistuimen on talletettava tuomion täytäntöönpanoa varten tarpeelliset tiedot oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään. Merkinnän tekemisestä säädetään tarkemmin oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annetun lain (/20) nojalla annettavassa asetuksessa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 . _____

12.

Laki**tutkintavankeuslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 23 päivänä syyskuuta 2005 annetun tutkintavankeuslain (768/2005) 2 luvun 2 §:n
 1 momenttia seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 luku

Saapuminen vankilaan

2 §

Vankilaan ottaminen

Tutkintavangin ottaminen vankilaan perustuu tuomioistuimen antamaan vangitsemismääräykseen.

2 luku

Saapuminen vankilaan

2 §

Vankilaan ottaminen

Tutkintavangin ottaminen vankilaan perustuu tuomioistuimen antamaan vangitsemismääräykseen. *Tuomioistuimen on tehtävä vangitsemismääräystä koskevat merkinnät oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään. Merkinnän tekemisestä säädetään tarkemmin oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annetun lain (/20) nojalla annettavassa asetuksessa.*

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

13.

Laki**lähestymiskiellosta annetun lain 9 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 4 päivänä joulukuuta 1998 lähestymiskiellosta annetun lain (898/1998) 9 §:n 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

9 §

9 §

Ilmoitukset tuomiosta

Ilmoitukset tuomiosta

Tuomiosta, jolla lähestymiskielto on määrätty, kumottu tai kieltoa muutettu, tuomioistuimen on heti ilmoitettava 15 §:ssä tarkoitettuun rekisteriin. Ilmoituksen tulee sisältää asiaa koskevasta tuomiosta 8 §:n 1 momentin 1—4 kohdassa mainitut seikat sekä ratkaisun sisältö.

Tuomioistuimen on heti talletettava tuomiosta, jolla lähestymiskielto on määrätty, kumottu tai kieltoa muutettu, 8 §:n 1 momentin 1—4 kohdassa mainitut seikat sekä ratkaisun sisältö oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään, josta tiedot välitetään 15 §:ssä tarkoitettuun rekisteriin. Merkinnän tekemisestä säädetään tarkemmin oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annetun lain (/20) nojalla annettavassa asetuksessa.

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .*

14.

Laki**henkilötietojen käsittelystä rangaistusten täytäntöönpanossa annetun lain 19 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 24 päivänä toukokuuta 2002 henkilötietojen käsittelystä rangaistuksen täytäntöönpanossa annetun lain (422/2002) 19 §:n 1 ja 4 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

19 §

19 §

Oikeus tietojen saantiin muilta viranomaisilta

Oikeus tietojen saantiin muilta viranomaisilta

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, rikosseuraamusvirastolla, kriminaalihuoltolaitoksella ja vankeinhoitolaitoksella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada toiselta viranomaiselta tuomittua, vankia, rangaistuslaitokseen otettua tai yhdyskuntaseuraamusta suorittavaa henkilöä koskevia tietoja, jotka ovat tarpeen rangaistuksen täytäntöönpanoa tai tutkintavankeuden toimeenpanoa koskevan tehtävän taikka muun sille kuuluvan tehtävän hoitamista varten, seuraavasti:

1) oikeusrekisterikeskuksen tuomiolausel-
 majärjestelmästä henkilöä koskevasta päätös-
 ilmoituksesta;

4) syyttäjätietojärjestelmästä tieto henkilön
 syyttämisasian vaiheesta;

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, rikosseuraamusvirastolla, kriminaalihuoltolaitoksella ja vankeinhoitolaitoksella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada toiselta viranomaiselta tuomittua, vankia, rangaistuslaitokseen otettua tai yhdyskuntaseuraamusta suorittavaa henkilöä koskevia tietoja, jotka ovat tarpeen rangaistuksen täytäntöönpanoa tai tutkintavankeuden toimeenpanoa koskevan tehtävän taikka muun sille kuuluvan tehtävän hoitamista varten, seuraavasti:

1) oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmästä tiedot henkilöä koskevasta päätösilmoituksesta;

4) oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän diaari- ja asianhallintajärjestelmästä tieto henkilön syyttämisasian vaiheesta;

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
 kuuta 20 .

15.

Laki**ulkomaalaisrekisteristä annetun lain 8 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 19 päivänä joulukuuta 1997 ulkomaalaisrekisteristä annetun lain (1270/1997) 8 §:n 1 momentin 1 kohta sellaisena kuin se on laissa (618/2007) seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 §

8 §

Ulkopuoliset tietolähteet

Ulkopuoliset tietolähteet

Rekisterinpitäjällä on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada ulkomaalaisrekisteriä varten sille laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi välttämättömiä tietoja seuraavasti:

1) oikeushallinnon tietojärjestelmistä tietoja syyteharkinnassa olevista tai olleista ulkomaalaisten tekemiksi epäillyistä rikoksista ja syyttäjän päätöksistä, joiden mukaan asiassa ei ole kyseessä rikos tai näyttöä rikoksesta, annetuista rangaistusmääräyksistä, tuomioistuimissa vireillä olevista rikosasioista sekä tuomioistuinten lainvoimaisista ratkaisuista samoin kuin tiedot hakijan elatusvelvollisuudesta ja sen hoitamisesta sekä tiedot päätöksistä, tiedoksiannoista, lausunnoista ja päätösten lainvoimaisuudesta;

Rekisterinpitäjällä on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada ulkomaalaisrekisteriä varten sille laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi välttämättömiä tietoja seuraavasti:

1) oikeushallinnon *valtakunnallisen tietojärjestelmän diaari- ja asianhallintajärjestelmän valtakunnallisesta käsittelyjärjestelmästä* tiedot syyteharkinnassa olevista tai olleista ulkomaalaisten tekemiksi epäillyistä rikoksista ja tiedot tällaisten asioiden vireilläolosta tuomioistuimissa; oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmästä tiedot syyttäjän päätöksistä, joiden mukaan edellä tarkoitetussa asiassa ei ole kyseessä rikos tai näyttöä rikoksesta, tiedot hakijan elatusvelvollisuudesta ja sen hoitamisesta ja tiedot edellä tarkoitetuissa asioissa annetuista tuomioistuinten ratkaisuista *ja niiden lainvoimaisuudesta, jos tällainen tieto on saatavissa, samoin kuin tiedot sakkorekisteristä siten kuin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002) säädetään;*

 Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
 kuuta 20 . _____

16.

Laki**turvallisuusselvityksistä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 8 päivänä maaliskuuta 2002 turvallisuusselvityksistä annetun lain (177/2002) 8 §:n 1 momentin 3 kohta ja 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 595/2005, sekä 22 § seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

8 §

8 §

*Turvallisuusselvityksen tekeminen**Turvallisuusselvityksen tekeminen*

Turvallisuusselvitys voi perustua vain sellaisiin rekisteritietoihin, jotka sisältyvät:

Turvallisuusselvitys voi perustua vain sellaisiin rekisteritietoihin, jotka sisältyvät:

3) oikeushallinnon *tietojärjestelmiin* syyteharkinnassa olevista tai olleista rikosasioista taikka *tuomiolauselmajärjestelmään*;

3) oikeushallinnon *valtakunnallisen tietojärjestelmän diaari- ja asianhallintajärjestelmän valtakunnalliseen käsittelyjärjestelmään* syyteharkinnassa olevista tai olleista rikosasioista taikka *oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään*;

Poliisiasiain tietojärjestelmään kuuluvaan rikosilmoitushakemistoon sekä rajavartiolaitoksen toiminnallisen tietojärjestelmän tutkinta- ja virka-apurekisteriin kuuluvaan rikosilmoitushakemistoon sisältyvää tietoa saa käyttää vain, jollei rikosilmoitusta ole syytä epäillä perusteettomaksi. Tällaista tietoa käytettäessä on tarkastettava, missä vaiheessa asian käsittely silloin on. *Tuomiolauselmajärjestelmään sisältyvää tietoa ei saa käyttää, jos vastaava tieto on sitä koskevan lainsäädännön mukaan poistettu muusta 1 momentissa tarkoitetusta rekisteristä.*

Poliisiasiain tietojärjestelmään kuuluvaan rikosilmoitushakemistoon sekä rajavartiolaitoksen toiminnallisen tietojärjestelmän tutkinta- ja virka-apurekisteriin kuuluvaan rikosilmoitushakemistoon sisältyvää tietoa saa käyttää vain, jollei rikosilmoitusta ole syytä epäillä perusteettomaksi. Tällaista tietoa käytettäessä on tarkastettava, missä vaiheessa asian käsittely silloin on.

22 §

22 §

*Suppean turvallisuusselvityksen tekeminen**Suppean turvallisuusselvityksen tekeminen*

Voimassa oleva laki

Suppea turvallisuusselvitys voi perustua vain sellaisiin rekisteritietoihin, jotka sisältyvät poliisiasiain tietojärjestelmään, rikosrekisteriin, oikeushallinnon *tietojärjestelmiin* syyteharkinnassa olevista tai olleista rikosasioista, *tuomiolauselmajärjestelmään* taikka pääesikunnan pitämään rikostietorekisteriin tai turvallisuustietorekisteriin.

Ehdotus

Suppea turvallisuusselvitys voi perustua vain sellaisiin rekisteritietoihin, jotka sisältyvät poliisiasiain tietojärjestelmään, rikosrekisteriin, *oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän diaari- ja asianhallintajärjestelmän valtakunnalliseen käsittelyjärjestelmään* syyteharkinnassa olevista tai olleista rikosasioista, *oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään* taikka *sakkorekisteriin* tai pääesikunnan pitämään rikostietorekisteriin tai turvallisuustietorekisteriin.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

17.

Laki**henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan henkilötietojen käsittelystä poliisitoiminnassa 22 päivänä elokuuta 2003 annetun lain (761/2003) 13 §:n 2 momentin 3 kohta ja 21 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

13 §

Poliisin tietojen saanti eräistä rekistereistä

Poliisilla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada, siten kuin asianomaisen rekisterinpitäjän kanssa sovitaan, teknisen käyttöyhteyden avulla tai konekielisessä muodossa:

3) oikeushallinnon *tietojärjestelmistä* tietoja syyteharkinnassa olevista tai olleista rikosasioista, syyttäjien päätöksistä, tuomioistuimessa vireillä olevista tai olleista rikosasioista, tuomioistuinten lainvoimaisista ratkaisuksista, oi-

Ehdotus

13 §

Poliisin tietojen saanti eräistä rekistereistä

Poliisilla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada, siten kuin asianomaisen rekisterinpitäjän kanssa sovitaan, teknisen käyttöyhteyden avulla tai konekielisessä muodossa:

3) oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän diaari- ja asianhallintajärjestelmän valtakunnallisesta käsittelyjärjestelmästä tietoja syyteharkinnassa olevista tai olleista rikosasioista, tuomioistuimessa vireillä ole-

Voimassa oleva laki

keushallintoviranomaisten etsintäkuuluttamista henkilöistä, oikeusrekisterikeskuksen tietojärjestelmästä sakkorangaistuksen täytäntöönpanoa koskevia tietoja sekä tietoja kriminaalihuolto- ja vankeinhoitoviranomaisten tietojärjestelmästä vapauteen kohdistuvaa rangaistusta suorittavista tai suorittaneista henkilöistä; tietojen saamisesta rikosrekisteristä säädetään kuitenkin rikosrekisterilaissa (770/93);

21 §

Turvallisuusselvitykset

Suojelupoliisilla on turvallisuusselvityksistä annetussa laissa tarkoitettua perusmuotoista turvallisuusselvitystä ja laajaa turvallisuusselvitystä tehdessään oikeus käyttää poliisiain tietojärjestelmään, hallintoasiain tietojärjestelmään ja suojelupoliisin toiminnalliseen tietojärjestelmään sisältyviä tietoja sekä oikeus saada oikeushallinnon *tietojärjestelmiin* sisältyviä tietoja syyteharkinnassa olevista tai olleista rikosasioista taikka *tuomiolauselmajärjestelmään* sisältyviä tietoja. Suojelupoliisin oikeudesta saada muita tietoja, joita se voi käyttää perusmuotoista turvallisuusselvitystä tai laajaa turvallisuusselvitystä tehdessään, säädetään erikseen.

Suppeaa turvallisuusselvitystä tehdessään poliisilla on oikeus käyttää poliisiain tietojärjestelmään sisältyviä tietoja sekä oikeus saada oikeushallinnon tietojärjestelmiin sisältyviä tietoja syyteharkinnassa olevista tai olleista rikosasioista taikka *tuomiolauselmajärjestelmään* sisältyviä tietoja samoin kuin niitä muita tietoja, joita poliisilla on oikeus saada muilta viranomaisilta tätä tehtävää varten siten kuin siitä muualla laissa säädetään.

Ehdotus

vista tai olleista rikosasioista; oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmästä tietoja syyttäjien ratkaisuisista ja tuomioistuinten ratkaisuisista ja niiden *lainvoimaisuudesta, jos tällainen tieto on saatavissa; sakkorekisteristä sakkorangaistuksen täytäntöönpanoa koskevia tietoja sekä rikosseuraamusviraston täytäntöönpanorekisteristä tiedot vankeusrangaistusta suorittavista tai suorittaneista henkilöistä;*

21 §

Turvallisuusselvitykset

Suojelupoliisilla on turvallisuusselvityksistä annetussa laissa tarkoitettua perusmuotoista turvallisuusselvitystä ja laajaa turvallisuusselvitystä tehdessään oikeus käyttää poliisiain tietojärjestelmään, hallintoasiain tietojärjestelmään ja suojelupoliisin toiminnalliseen tietojärjestelmään sisältyviä tietoja sekä oikeus saada oikeushallinnon *valtakunnallisen tietojärjestelmän diaari- ja asianhallintajärjestelmän valtakunnalliseen käsittelyjärjestelmään* sisältyviä tietoja syyteharkinnassa olevista tai olleista rikosasioista taikka *oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään* sisältyviä tietoja. Suojelupoliisin oikeudesta saada muita tietoja, joita se voi käyttää perusmuotoista turvallisuusselvitystä tai laajaa turvallisuusselvitystä tehdessään, säädetään erikseen.

Suppeaa turvallisuusselvitystä tehdessään poliisilla on oikeus käyttää poliisiain tietojärjestelmään sisältyviä tietoja sekä oikeus saada *oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän diaari- ja asianhallintajärjestelmän valtakunnalliseen käsittelyjärjestelmään* sisältyviä tietoja syyteharkinnassa olevista tai olleista rikosasioista *sekä oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään* sisältyviä tietoja samoin kuin niitä muita tietoja, joita poliisilla on oikeus saada muilta viranomaisilta tätä tehtävää varten siten kuin siitä

muualla laissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

18.

Laki

henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain 22 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa 15 päivänä heinäkuuta 2005 annetun lain (579/2005) 22 §:n 1 momentin 12 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

22 §

22 §

Rajavartiolaitoksen oikeus saada tietoja eräistä rekistereistä ja tietojärjestelmistä

Rajavartiolaitoksen oikeus saada tietoja eräistä rekistereistä ja tietojärjestelmistä

Rajavartiolaitoksella on sen lisäksi, mitä rajavartiolaissa tai muussa laissa säädetään, oikeus saada tehtäviensä suorittamista ja henkilörekisteriensä ylläpitämistä varten salassapitosäännösten estämättä tarpeellisia tietoja rekistereistä seuraavasti:

Rajavartiolaitoksella on sen lisäksi, mitä rajavartiolaissa tai muussa laissa säädetään, oikeus saada tehtäviensä suorittamista ja henkilörekisteriensä ylläpitämistä varten salassapitosäännösten estämättä tarpeellisia tietoja rekistereistä seuraavasti:

12) oikeushallinnon tietojärjestelmistä syyteharkinnassa olevista tai olleista rikosasioista, syyttäjien päätöksistä, tuomioistuimessa vireillä olevista tai olleista rikosasioista ja tuomioistuinten lainvoimaisista ratkaisuista tarpeellisia tietoja rajaturvallisuuden ylläpitämistä, esitutkintaa, muuta tutkintaa, pelastustehtävää, merenkulun turvatoimilaissa tarkoitettua tehtävää sekä liikenteenharjoittajan seuraamusmaksun määräämistä varten;

12) *rajaturvallisuuden ylläpitämistä, esitutkintaa, muuta tutkintaa, pelastustehtävää, merenkulun turvatoimilaissa tarkoitettua tehtävää sekä liikenteenharjoittajan seuraamusmaksun ja öljypäästömaksun määräämistä varten tietoja oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän diaari- ja asianhallintajärjestelmän valtakunnallisesta käsittelyjärjestelmästä syyteharkinnassa olevista tai olleista rikosasioista, tuomioistuimessa vireillä olevista tai olleista rikosasioista sekä oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmästä tietoja syyttäjien ja tuomioistuinten*

ratkaisuista ja niiden lainvoimaisuudesta, jos tällainen tieto on saatavissa;

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

19.

Laki

tullilain 28 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 29 päivänä joulukuuta 1994 annetun tullilain (1466/1994) 28 §:n 1 momentin 6 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

28 §

Tulliviranomaisella on sen estämättä, mitä tietojen salassapitamisesta säädetään, oikeus saada tullilaitokselle kuuluvien tehtävien suorittamiseksi tarpeellisia tietoja, myös teknisen käyttöyhteyden avulla, siten kuin rekisterinpitäjän kanssa sovitaan:

6) oikeushallinnon tietojärjestelmistä tietoja syyteharkinnassa olevista tai olleista rikosasioista, annetuista rangaistusmääräyksistä, tuomioistuimessa vireillä olevista rikosasioista, tuomituista sakkorangaistuksista, tuomioistuinten lainvoimaisista ratkaisuista, joilla syyte on hylätty, ja vankeusrangaistusta suorittavista tai suorittaneista henkilöistä; tietojen saamisesta rikosrekisteristä säädetään kuitenkin rikosrekisterilaissa (770/93).

Ehdotus

28 §

Tulliviranomaisella on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada tullilaitokselle kuuluvien tehtävien suorittamiseksi tarpeellisia tietoja, myös teknisen käyttöyhteyden avulla, siten kuin rekisterinpitäjän kanssa sovitaan:

6) oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän diaari- ja asianhallintajärjestelmän valtakunnallisesta käsittelyjärjestelmästä tietoja syyteharkinnassa olevista tai olleista rikosasioista, tuomioistuimessa vireillä olevista rikosasioista sekä ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmästä tietoja tuomioistuinten lainvoimaisista ratkaisuista, joilla syyte on hylätty; sakkorekisteristä tiedot sakkorangaistuksista sekä rikosseuraamusviraston täytäntöönpanorekisteristä tiedot vankeusrangaistusta suorittavista tai suorittaneista henkilöistä;

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

20.

Laki

ilmailulain 48 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 29 päivänä joulukuuta 2005 annetun ilmailulain (1242/2005) 48 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

48 §

Ilmailuhallinnon oikeus tietojen saantiin

Ilmailuhallinnolla on luvan myöntämisen, uusimisen ja peruuttamisen edellytysten arvioimiseksi oikeus salassapitosäännösten estämättä saada rikosrekisteristä, sakkorekisteristä, oikeushallinnon tietojärjestelmistä syyteharkinnassa olevista rikosasioista sekä esitutkintaviranomaisilta luvan hakijasta tai haltijasta tieto lentoturvallisuuden vaarantamisesta, huumaavan aineen käyttämisestä ilmailussa tai lentoturvallisuuteen vaikuttavassa tehtävässä maaorganisaatiossa, moottorikäyttöistä ajoneuvoa kuljettaessa todetusta törkeästä liikenteen vaarantamisesta ja rattijuopumuksesta sekä niitä koskevasta käynnissä olevasta esitutkinnasta, syyteharkinnasta tai oikeudenkäynnistä samoin kuin mainituista teoista tuomituista rangaistuksista ja muista seuraamuksista.

Ehdotus

48 §

Ilmailuhallinnon oikeus tietojen saantiin

Ilmailuhallinnolla on luvan myöntämisen, uusimisen ja peruuttamisen edellytysten arvioimiseksi oikeus salassapitosäännösten estämättä saada *esitutkintaviranomaiselta tieto asioista, joissa luvan hakijaa tai haltijaa epäillään lentoturvallisuuden vaarantamisesta, huumaavan aineen käyttämisestä ilmailussa tai lentoturvallisuuteen vaikuttavassa tehtävässä maaorganisaatiossa, moottorikäyttöistä ajoneuvoa kuljettaessa todetusta törkeästä liikenteen vaarantamisesta ja rattijuopumuksesta, sekä oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän diaari- ja asianhallintajärjestelmästä tieto mainittuja rikoksia koskevasta syyteharkinnasta tai oikeudenkäynnistä samoin kuin rikosrekisteristä ja sakkorekisteristä tiedot mainituista teoista tuomituista rangaistuksista ja muista seuraamuksista.*

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

21.

Laki**oikeusrekisterikeskuksesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 17 päivänä marraskuuta 1995 oikeusrekisterikeskuksesta annetun lain
 (1287/1995) nimike ja 1 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Laki oikeusrekisterikeskuskes-
ta**Laki Oikeusrekisterikeskuksesta**

1 §

1 §

*Asema ja tehtävät**Asema ja tehtävät*

Oikeusministeriön alaisena on oikeusrekisterikeskus.

Oikeusministeriön alaisena *oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ja oikeusrekisterien rekisterinpitäjänä* toimii *Oikeusrekisterikeskus*.

Oikeusrekisterikeskuksen tehtävänä on huolehtia niistä sakkoihin, menettämisseuraamuksiin, maksuihin ja saamisiin liittyvistä täytäntöönpanotehtävistä sekä oikeusrekisterien ylläpitotehtävistä, jotka säädetään sen tehtäväksi muussa laissa tai asetuksessa taikka määrätään sen nojalla annetussa päätöksessä.

Oikeusrekisterikeskuksen tehtävänä on *1 momentissa säädetyn lisäksi huolehtia* sakkoihin, menettämisseuraamuksiin, maksuihin ja *saataviin* liittyvistä täytäntöönpanotehtävistä siten kuin *erikseen* säädetään.

Oikeusrekisterikeskus luovuttaa ylläpitämiensä rekistereiden tietoja muille viranomaisille, yksityisille henkilöille ja yhteisöille.

Oikeusrekisterikeskus voi huolehtia oikeusministeriön hallinnonalaan kuuluvan yksikön toimeksiannosta tutkimustarkoituksiin käytettävien rekisterien ylläpidosta ja niihin liittyvistä tehtävistä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
 kuuta 20 . _____

1.

Lag
om ett riksomfattande datasystem för justitieförvaltningen

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.
Allmänna bestämmelser

1 §
Lagens tillämpningsområde

I denna lag finns bestämmelser om det riksomfattande datasystem som hänför sig till verkställandet av rättskipningsärenden och som tjänar forskningen och planeringen, bestämmelser om de uppgifter som ska registreras i systemet och bestämmelser om utlämnande och annan behandling av de registrerade uppgifterna.

2 §
Förhållande till annan lagstiftning

Om inte något annat bestäms i denna lag, gäller lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) i fråga om offentligheten hos och utlämnandet av uppgifter som registrerats i det riksomfattande datasystemet för justitieförvaltningen, och personuppgiftslagen (523/1999) i fråga om annan behandling av personuppgifter som registrerats i datasystemet.

Det föreskrivs separat om det riksomfattande straffregistret, skuldsaneringsregistret, konkurs- och företagssaneringsregistret, kungörelsregistret, näringsförbudsregistret och om datasystemet för utsökning och de register som är kopplade till verkställandet av bötesstraff samt om behandlingen av personuppgifter vid verkställandet av straff vid brottspåföljdsverket, inom kriminalvårdsväsendet och fängvårdsväsendet.

3 §
Definitioner

I denna lag avses med

- 1) domstol allmänna domstolar, allmänna förvaltningsdomstolar och specialdomstolar,
- 2) åklagarmyndighet allmänna åklagare enligt lagen om allmänna åklagare (199/1997),
- 3) justitieförvaltningsmyndighet domstolar, åklagarmyndigheter och rättshjälpsbyråer.

2 kap.
Datasystemets användningsändamål och informationsinnehåll

4 §

Datasytemets struktur och användningsändamål

Det riksomfattande datasytemet för justitieförvaltningen består av ett system för avgöranden och meddelande om utslag, ett riksomfattande system för hantering av myndighetspecifika diarie- och ärendehanteringssystem samt ett rapporterings-, statistik- och arkivsystem.

Följande användningsändamål gäller för justitieförvaltningens datasytem:

- 1) användningsändamålet för systemet för avgöranden och meddelande om utslag är att förmedla uppgifter om justitieförvaltningsmyndigheternas avgöranden för att verkställa dessa, för att göra en anteckning i en myndighets register eller för att betala arvoden och ersättningar som omfattas av rättshjälpen.
- 2) användningsändamålet för det riksomfattande systemet för hantering av diarie- och ärendehanteringssystem är att till justitieförvaltningsmyndigheterna förmedla uppgifter för att organisera, utreda och avgöra behandlingen av ärenden som väckts, för att utföra tillsyns- eller utvecklingsuppgifter samt för att förmedla uppgifter till allmänheten om ärenden som domstolarna behandlar. (tarkistettava)
- 3) användningsändamålet med rapporterings-, statistik- och arkivsystemet är att ta fram statistik och andra datamaterial om rättsväsendet så att justitieministeriet och justitieförvaltningsmyndigheterna kan använda dessa i sin planering och uppföljning av verksamheten och så att också de enheter inom förvaltningsområdet som utför forsknings- och utredningsuppgifter ska kunna använda informationen.

5 §

Uppgifter som ska registreras i datasytemet

I systemet för avgöranden och meddelande om utslag registreras rättshjälpsbyråers eller åklagares avgöranden, domstolsavgöranden eller domslut samt uppgifter som dessa myndigheter har meddelat eller registrerat i systemet för att fullgöra den lagstadgade anmälningsskyldigheten.

I diarie- och ärendehanteringssystemet registreras uppgifter om de ärenden som väckts hos justitieförvaltningsmyndigheterna, om behandlingen av ärendena och om avgöranden som träffats.

I rapporterings-, statistik- och arkivsystemet får det registreras uppgifter om domstolarnas, åklagarmyndigheternas, rättshjälpsbyråernas, utökningsmyndigheternas, brottspåföljdsverkets och kriminalvårdsväsendets ärendehanteringssystem samt uppgifter om andra ärenden som dessa instanser behandlar och om behandlingen av ärendena. Detsamma gäller uppgifter som har avlägsnats ur systemet för avgöranden och meddelande om utslag eller ur det riksomfattande systemet för hantering av diarie- och ärendehanteringssystem samt uppgifter ur andra register som rättsregistercentralen upprätthåller.

I systemet för avgöranden och meddelande om utslag får i fråga om en fysisk person som är part i ett ärende endast registreras sådana känsliga uppgifter enligt 11 § i personuppgiftslagen som ska registreras i domstolens diarieregister eller i ett annat register över handlingar eller som framgår av justitieförvaltningsmyndighetens avgörande och som

är nödvändiga för att domen ska kunna verkställas, för att en anteckning ska kunna föras in i myndighetens register eller för att andra justitieförvaltningsmyndigheters uppgifter ska kunna skötas på det sätt som föreskrivs i lagen.

6 §

Skyldighet att ansluta sig till datasystemet samt införande av uppgifter i systemet

En justitieförvaltningsmyndighet är skyldig att ansluta sig till det riksomfattande datasystemet för justitieförvaltningen och via systemet förmedla meddelanden och uppgifter till andra myndigheter på det sätt som föreskrivs i denna lag, någon annanstans i lag eller med stöd dessa lagar.

En domstol måste registrera ett avgörande som den träffat eller ett domslut i ärendet i systemet för avgöranden och meddelande om utslag samt i systemet göra de anteckningar om det avgjorda ärendet som är nödvändiga för att den anmälningsskyldighet som fastställs i lagen om verkställighet av böter (672/2002), lagen om ordningsbotsförfarande (66/1983), vägtrafiklagen (267/1981), befolkningsdatalagen (507/1993), straffregisterlagen (770/1993), militära rättegångslagen (326/1983), militära disciplinlagen (331/1983), lagen om samhällstjänst (1055/1996) (1055/1996), fängelselagen (767/2005), lagen om ungdomsstraff (1196/2004), häktningsslagen (768/2005) och lagen om besöksförbud (898/1998) ska fullgöras. Genom förordning av justitieministeriet kan det föreskrivas att domstolar kan fullgöra en annan anmälningsskyldighet än den som fastställs i ovan nämnda lagar genom att föra in uppgifterna i systemet för avgöranden och meddelande om utslag.

Åklagare och rättshjälpsbyråer ska registrera sina avgöranden eller därtill kopplade uppgifter i systemet för avgöranden och meddelande om utslag.

Genom förordning av justitieministeriet kan det utfärdas närmare bestämmelser om tidpunkterna för när anteckningar ska föras in i systemet, om formen på anteckningarna och om andra tekniska detaljer som ska beaktas när anteckningar förs in.

7 §

Ansvar i anslutning till upprätthållandet av datasystemet

Rättsregistercentralen är registeransvarig för systemet för avgöranden och meddelande om utslag, för det riksomfattande systemet för hantering av diarie- och ärendehanteringssystem samt för rapporterings-, statistik- och arkivsystemet, vilka alla ingår i det riksomfattande datasystemet för justitieförvaltningen. Justitieministeriet sörjer för att datasystemet utvecklas och för att det ordnas användartjänster.

En myndighet som registrerat uppgifter i det riksomfattande datasystemet för justitieförvaltningen svarar för att de registrerade uppgifterna är korrekta.

3 kap.

Användning och utlämnande av uppgifter

8 §

En myndighets rätt att inom ramen för verksamheten använda uppgifter som den registrerat

En justitieförvaltningsmyndighet får när den utför sina uppgifter använda de uppgifter som den registrerat i det riksomfattande datasystemet för justitieförvaltningen, och detta ska ske i enlighet med användningsändamålet för uppgifterna.

9 §

En myndighets rätt att använda uppgifter som en annan justitieförvaltningsmyndighet registrerat

Justitieförvaltningsmyndigheterna kan, utan hinder av sekretessbestämmelserna, med hjälp av en teknisk anslutning som de beviljats hämta och använda uppgifter som andra justitieförvaltningsmyndigheter har registrerat i systemet för avgöranden och meddelande om utslag eller i diarie- och ärendehanteringssystemet, om

- 1) myndigheten enligt lag måste ta sådana uppgifter i beaktande när den utreder och avgör ett ärende,
- 2) uppgifterna är nödvändiga för att det ska kunna göras diarieanteckningar om ett ärende eller för att ett väckt ärende i övrigt ska kunna behandlas,
- 3) uppgifterna utlämnas till Riksåklagarämbetet för att ämbetet ska kunna utföra en tillsyns- och utvecklingsuppgift som det ålagts.

Högsta domstolen, högsta förvaltningsdomstolen och Riksåklagarämbetet kan med tanke på planeringen och uppföljningen av domstolarnas och åklagarnas verksamhet, med hjälp av en teknisk anslutning som de beviljats, hämta och använda uppgifter som åklagarmyndigheterna eller domstolarna har registrerat i rapporterings-, statistik- och arkivsystemet.

10 §

Rättsregistercentralens rätt att använda uppgifter som överförts till rapporterings-, statistik- och arkivsystemet

Rättsregistercentralen får använda sådana uppgifter som avlägsnats ur systemet för avgöranden och meddelande om utslag eller ur diarie- och ärendehanteringssystemet, som överförts till rapporterings-, statistik- och arkivsystemet och som i enstaka fall är nödvändiga för att de förmedlade eller registrerade uppgifternas riktighet ska kunna fastställas eller för att de ärenden som rättsregistercentralen har ålagts ska kunna avgöras, om det i lag finns bestämmelser om användning av sådana uppgifter som grund för avgöranden.

11 §

Beslut om att lämna ut uppgifter

Rättsregistercentralen beslutar om utlämnandet av uppgifter ur det riksomfattande datasystemet för justitieförvaltningen om inte något annat följer av 2 och 3 mom.

Om begäran att få uppgifter gäller ett ärende som är eller har varit väckt vid en viss justitieförvaltningsmyndighet, behandlas och avgörs begäran om uppgifter av den justitieförvaltningsmyndighet som behandlar eller har avgjort ärendet.

En förvaltningsdomstol kan utgående från den allmänna rätten att få uppgifter begränsa utlämnandet av en uppgift ur det riksomfattande systemet för hantering av diarie- och ärendehanteringssystem när uppgiften gäller en sakägare eller en annan part i ärendet som har registrerats i systemet. En allmän domstol kan på motsvarande sätt begränsa utlämnandet av en uppgift ur det riksomfattande systemet när uppgiften gäller en i systemet registrerad målsägande i ett brottmål.

12 §

Utlämnande av uppgifter

Utöver det som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet får ur det system för avgöranden och meddelande om utslag som ingår i det riksomfattande datasystemet för justitieförvaltningen, utan hinder av sekretessbestämmelserna, till den som bedriver kreditupplysningsverksamhet, till kreditinstitut och försäkringsanstalter och till andra som behöver uppgifterna för att kunna bevilja kredit samt för tillsynsändamål utlämnas sådana uppgifter om försummelse av en betalning som kommer att användas som kredituppgifter och som enligt lagen får registreras i kreditupplysningsregistret.

Sådana personuppgifter om brottsliga gärningar och om straff som registrerats i systemet för avgöranden och meddelande om utslag och i det riksomfattande systemet för hantering av diarie- och ärendehanteringssystem får utlämnas endast om den som begär uppgifterna har rätt att ta del av sådana uppgifter ur straffregistret och om inte något annat uttryckligen föreskrivs i lag.

Utän hinder av det som föreskrivs om sekretessbelagda uppgifter i 24 § 1 mom. 28 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet får ur det riksomfattande systemet för hantering av diarie- och ärendehanteringssystem till allmänheten utlämnas grundläggande uppgifter eller andra diarieuppgifter vid en domstol, om kriteriet för sökning inte är namnet på en person eller andra identifikationsuppgifter om personen, om de uppgifter som domstolen besitter och som ska utlämnas är offentliga enligt författningar om offentligheten vid rättegångar och om domstolen inte på det sätt som föreskrivs i 11 § 3 mom. har begränsat tillgången till uppgifter.

Rättsregistercentralen kan utan hinder av sekretessbestämmelserna sammanställa datamaterial ur justitieförvaltningens datasystem på det sätt som föreskrivs i 21 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

13 §

Utlämnande av uppgifter i elektronisk form

Utöver det som föreskrivs någon annanstans i lag kan rättsregistercentralen med en teknisk anslutning eller annars på elektronisk väg lämna ut uppgifter ur systemet för avgöranden och meddelande om utslag till en justitiemyndighet för att myndighetens avgörande ska kunna verkställas eller en anteckning göras i myndighetens register, samt i de fall som avses

i 12 § 1 mom. till dem som enligt lag behöver uppgifter med tanke på beviljandet av kredit och tillsynen och som bedriver kreditupplysningsverksamhet.

Rättsregistercentralen kan till medierna för redaktionella ändamål lämna ut sådana grundläggande uppgifter om en rättegång och andra diarieuppgifter ur justitieförvaltningens riksomfattande system för hantering av diarie- och ärendehanteringssystem som är offentliga i en domstol och i fråga om vilka domstolen inte har begränsat ett utlämnande på det sätt som föreskrivs i 11 § 3 mom. Uppgifterna kan utlämnas i form av en kopia, elektronisk upptagning eller med en teknisk anslutning. Uppgifter kan lämnas ut på ovan nämnda sätt när det är fråga om ärenden som kommer till muntlig behandling inom en månad efter det att uppgifterna lämnades ut eller när det är fråga om ärenden som väcktes månaden innan uppgifterna lämnades eller där det via en anteckning som ett medium gjort i datasystemet visat sig att mediet följer ett ärendes olika behandlingsskeden.

4 kap. Särskilda bestämmelser

14 § Avlägsnande av uppgifter

Rättsregistercentralen ska avlägsna personuppgifter ur det riksomfattande datasystemet för justitieförvaltningen enligt följande:

- 1) när det gäller uppgifter ur systemet för avgöranden och meddelande om utslag inom ett år efter att de meddelanden som ska förmedlas till en annan myndighet för införande av registeranteckningar har levererats till myndigheten och i fråga om anteckningar om domslut eller domar inom tre år efter att ett avgörande har träffats i ärendet, om inte myndigheten av skäl som hänför sig till verkställandet har bett att anmälan, domslutet eller domen ska bevaras,
- 2) när det gäller uppgifter ur det riksomfattande systemet för hantering av diarie- och ärendehanteringssystem inom ett år efter att ett avgörande har träffats i ärendet.

I fråga om avlägsnande av uppgifter som registrerats i rapporterings-, statistik- och arkivsystemet tillämpas personuppgiftslagen eller det som beslutas med stöd av den.

I fråga om arkiveringen av uppgifter som avlägsnats ur datasystemet gäller arkivlagen (831/1994) eller det som föreskrivs med stöd av den.

15 § Att förverkliga rätten till insyn samt rättelse av fel

En justitieförvaltningsmyndighet behandlar och avgör en sådan registrerad begäran om rätt till insyn och rättelse av fel som uteslutande gäller ett ärende som behandlas och avgörs av den behöriga myndigheten och som den behöriga myndigheten har registrerat uppgifter om i det riksomfattande datasystemet för justitieförvaltningen.

När det gäller en registrerad persons begäran som har framlagts för rättsregistercentralen och som gäller förverkligande av rätten till insyn eller rättelse av personuppgifter kan centralen överföra begäran till den justitieförvaltningsmyndighet som har registrerat

uppgifterna om den registrerade i det riksomfattande systemet för avgöranden och meddelande om utslag eller i det riksomfattande systemet för hantering av diarie- och ärendehanteringssystem.

I fråga om rätten till insyn i de uppgifter som har registrerats i rapporterings-, statistik- och arkivsystemet och rättelse av fel i dessa uppgifter tillämpas personuppgiftslagens bestämmelser om rätten till insyn i uppgifter i register som förs med tanke på forskning och statistikföring och om rättelse av dessa uppgifter, om inget annat följer av 10 §. I fråga om förverkligandet av den registrerades rätt till insyn tillämpas i övrigt personuppgiftslagen.

5 kap.
Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

16 §
Ikraftträdandebestämmelser

Denna lag träder i kraft den 20 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

17 §
Övergångsbestämmelser

Det datasystem som avses i denna lag och registreringen av uppgifter i datasystemet samt annat utlämnande av uppgifter som avses i denna lag och annan behandling ska överensstämja med lagen inom tre år efter det att denna lag har trätt i kraft.

Justitieministeriet kan utan hinder av det som föreskrivs någon annanstans i lag besluta att en justitieförvaltningsmyndighet på det sätt som avses i 6 § 1 mom. kan ansluta sig till justitieförvaltningens datasystem senare än vad som föreskrivs i 1 mom., dock senast inom fem år efter att denna lag har trätt i kraft.

2.

Lag
om ändring av 24 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 21 maj 1999 om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999)
24 § 1 mom. 28 punkten som följer:

24 §
Sekretessbelagda myndighetshandlingar

Om inte något annat föreskrivs särskilt, är följande myndighetshandlingar sekretessbelagda:

28) en förvaltningsmyndighets handlingar och register med uppgifter om en dömd, en häktad eller en person som annars berövats sin frihet, om det inte är uppenbart att utlämnandet av uppgifter inte äventyrar personens framtida utkomst, anpassning i samhället eller säkerhet, och om det finns grundad anledning att lämna ut uppgiften, samt uppgifter som registrerats i straffregistret, bötesregistret och det riksomfattande datasystemet för justitieförvaltningen,

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag
om ändring av militära rättegångslagen

I enlighet med riksdagens beslut fogas till militära rättegångslagen av den 25 mars 1983 (326/1983) en ny 28 a § som följer:

28 a §

Domstolen ska i det system för avgöranden och meddelande om utslag som ingår i det riksomfattande datasystemet för justitieförvaltningen föra in anteckningar om de straff som dömts ut i ett militärt rättegångsärende och om andra straffrättsliga påföljder samt om de ersättningar som tilldömts staten.

Närmare bestämmelser om införandet av anteckningar utfärdas genom förordning som utfärdas med stöd av lagen om ett riksomfattande datasystem för justitieförvaltningen (/20).

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag
om ändring av militära disciplinlagen

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till militära disciplinlagen av den 25 mars 1983 (331/1983) en ny 50 a § som följer:
50 a §

En domstol ska i det system för avgöranden och meddelande om utslag som ingår i det riksomfattande datasystemet för justitieförvaltningen föra in anteckningar om de disciplinstraff som dömts ut.

Närmare bestämmelser om införandet av anteckningar utfärdas genom förordning som utfärdas med stöd av lagen om ett riksomfattande datasystem för justitieförvaltningen (/20).

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag
om ändring av straffregisterlagen

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till straffregisterlagen av den 20 augusti 1993 (770/1993) en ny 2 a § som följer:

2 a §

En domstol ska i det system för avgöranden och meddelande om utslag som ingår i det riksomfattande datasystemet för justitieförvaltningen föra in anteckningar om de uppgifter som meddelas till straffregistret.

Närmare bestämmelser om införandet av anteckningar utfärdas genom förordning som utfärdas med stöd av lagen om ett riksomfattande datasystem för justitieförvaltningen (/20).

Denna lag träder i kraft den 20 .

6.

Lag
om ändring av 106 § i vägtrafiklagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i vägtrafiklagen av den 3 april 1981 (267/1981) 106 §, sådan den lyder i lag
989/1992, som följer:

106 §
Anmälan om utslag som gäller trafikbrott

En myndighet ska till den som för körkortsregistret meddela om avgöranden som myndigheten träffat med anledning av trafikbrott som har begåtts vid förande av ett motordrivet fordon eller om beslut om körförbud som myndigheten meddelat. En justitieförvaltningsmyndighet ska registrera nämnda uppgifter i det system för avgöranden och meddelande om utslag som ingår i det riksomfattande datasystemet för justitieförvaltningen, via vilket uppgifterna förmedlas till den som för fordonstrafikregistret. Närmare bestämmelser om införandet av anteckningar utfärdas genom förordning som utfärdas med stöd av lagen om ett riksomfattande datasystem för justitieförvaltningen (/20).

Denna lag träder i kraft den 20 .

7.

Lag
om ändring av 4 § i lagen om verkställighet av böter

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 9 augusti 2002 om verkställighet av böter (672/2002) 4 § som följer:

4 §
Meddelanden om verkställighet

Den myndighet som bestämmer påföljder som verkställs i den ordning som föreskrivs i denna lag ska meddela sitt avgörande genom att registrera uppgifter om ärendet i det system för avgöranden och meddelande om utslag som ingår i det riksomfattande datasystemet för justitieförvaltningen. Närmare bestämmelser om införandet av anteckningar utfärdas genom förordning som utfärdas med stöd av lagen om ett riksomfattande datasystem för justitieförvaltningen (/20).

Statskontoret ska lämna Rättsregistercentralen meddelande om sådana ersättningar som kontoret betalat med stöd av brottsskadelagen, enligt vad som närmare bestäms genom förordning av statsrådet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

8.

Lag
om ändring av lagen om ordningsbotsförfarande

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till lagen av den 21 januari 1983 om ordningsbotsförfarande (66/1983) en ny 18 a §
som följer:

18 a §
Meddelanden om verkställighet

En domstol ska registrera de uppgifter som meddelas till bötesregistret i
justitieförvaltningens system för avgöranden och meddelande om utslag.

Närmare bestämmelser om införandet av anteckningar utfärdas genom förordning som
utfärdas med stöd av lagen om ett riksomfattande datasystem för justitieförvaltningen (/20
).

Denna lag träder i kraft den 20 .

9.

Lag
om ändring av lagen om samhällstjänst

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen av den 12 december 1996 om samhällstjänst (1055/1996) 13 § 2 mom.,
samt
fogas till lagen en ny 13 a § som följer:

13 a §
Anmälningsskyldighet för domstolarna

En domstol ska i det system för avgöranden och meddelande om utslag som ingår i det
riksomfattande datasystemet för justitieförvaltningen registrera de uppgifter som behövs för
att en dom ska kunna verkställas.

Närmare bestämmelser om införandet av anteckningar utfärdas genom förordning som utfärdas med stöd av lagen om ett riksomfattande datasystem för justitieförvaltningen (/20).

Denna lag träder i kraft den 20 .

10.

Lag
om ändring av lagen om ungdomsstraff

I enlighet med riksdagens beslut fogas till lagen av den 21 december 2004 om ungdomsstraff (1196/2004) en ny 2 a § som följer:

2 a §
En domstols meddelande om ungdomsstraff

En domstol ska meddela brottspåföljdsverket om avgöranden som innebär att domstolen har dömt ut ungdomsstraff. Domstolen ska göra detta genom att i det system för avgöranden och meddelande om utslag som ingår i datasystemet för justitieförvaltningen registrera de uppgifter som rör ärendet. Närmare bestämmelser om införandet av anteckningar utfärdas genom förordning som utfärdas med stöd av lagen om ett riksomfattande datasystem för justitieförvaltningen (/20).

Denna lag träder i kraft den 20 .

11.

Lag
om ändring av fängelselagen

I enlighet med riksdagens beslut fogas till 2 kap. i fängelselagen av den 23 september 2005 (767/2005) en ny 1 a § som följer:

2 kap.
Inledande av verkställighet

1 a §
Meddelande av en domstol

En domstol ska i det system för avgöranden och meddelande om utslag som ingår i det riksomfattande datasystemet för justitieförvaltningen registrera de uppgifter som behövs för att en dom ska kunna verkställas. Närmare bestämmelser om införandet av anteckningar utfärdas genom förordning som utfärdas med stöd av lagen om ett riksomfattande datasystem för justitieförvaltningen (/20).

Denna lag träder i kraft den 20 .

12.

Lag
om ändring av häktninglagen

I enlighet med riksdagens beslut fogas till 2 kap. i häktninglagen av den 23 september 2005 (768/2005) en ny 1 a § som följer:

2 kap.
Ankomst till ett fängelse

1 a §
Meddelande av en domstol

En domstol ska i det system för avgöranden och meddelande om utslag som ingår i det riksomfattande datasystemet för justitieförvaltningen registrera de uppgifter som behövs för att en dom ska kunna verkställas. Närmare bestämmelser om införandet av anteckningar utfärdas genom förordning som utfärdas med stöd av lagen om ett riksomfattande datasystem för justitieförvaltningen (/20).

Denna lag träder i kraft den 20 .

13.

Lag
om ändring av 9 § i lagen om besöksförbud

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 4 december 1998 om besöksförbud (898/1998) 9 § 3 mom. som följer:

9 §
Meddelanden om domen

I fråga om en dom genom vilken besöksförbud har meddelats, upphävts eller ändrats ska domstolen omedelbart registrera den information som nämns i 8 § 1 mom. 1–4 punkten liksom även avgörandets innehåll i det system för avgöranden och meddelande om utslag som ingår i det riksomfattande datasystemet för justitieförvaltningen, därifrån informationen överförs till det register som avses i 15 §. Närmare bestämmelser om införandet av anteckningar utfärdas genom förordning som utfärdas med stöd av lagen om ett riksomfattande datasystem för justitieförvaltningen (/20).

Denna lag träder i kraft den 20 .

14.

Lag
om ändring av 19 § i lagen om behandling av personuppgifter vid verkställighet av straff

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 24 maj 2002 om behandling av personuppgifter vid verkställighet av straff (422/2002) 19 § 1 och 4 punkten som följer:

19 §
Rätt att få uppgifter av andra myndigheter

Utöver vad som bestäms någon annanstans i lag och utan hinder av bestämmelserna om sekretess har brottspåföljdsverket, kriminalvårdsväsendet och fängvårdsväsendet rätt att av andra myndigheter erhålla uppgifter vilka gäller en dömd, en fånge, den som intagits i en straffanstalt eller den som avtjänar samhällspåföljd och vilka behövs för verkställighet av straff, förvaring i rannsakningsfängelse eller för skötseln av någon annan uppgift enligt följande:

1) ur det system för avgöranden och meddelande om utslag som ingår i det riksomfattande datasystemet för justitieförvaltningen uppgifter om meddelande om utslag som gäller personen i fråga,

4) ur det riksomfattande system för hantering av diarie- och ärendehanteringssystem som ingår i det riksomfattande datasystemet för justitieförvaltningen uppgifter om i vilket skede ett åtalsärende som gäller personen är,

Denna lag träder i kraft den 20 .

15.

Lag
om ändring av 8 § i lagen om utlänningsregistret

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 19 december 1997 om utlänningsregistret (1270/1997) 8 § 1 mom. 1
punkten, sådan den lyder i lag 618/2007, som följer:

8 §
Externa datakällor

Den registeransvarige har utan hinder av sekretessbestämmelserna rätt att för
utlänningsregistret få sådan information som är nödvändig för utförande av de uppgifter
som föreskrivs för den i lag enligt följande:

1) ur det riksomfattande system för hantering av diarie- och ärendehanteringssystem som
ingår i det riksomfattande datasystemet för justitieförvaltningen uppgifter om brott som
utlänningar misstänks ha begått och som är eller har varit föremål för åtalsprövning och
uppgifter om att sådana ärenden varit väckta vid domstol, ur det system för avgöranden och
meddelande om utslag som ingår i det riksomfattande datasystemet för justitieförvaltningen
uppgifter om åklagares beslut enligt vilka det i ett ärende som avses ovan inte är fråga om
ett brott eller inte finns bevis för brott, uppgifter om sökandens underhållsskyldighet och
fullgörandet av den och uppgifter om domstolsavgöranden i ovan nämnda ärenden och
deras laga kraft, förutsatt att sådana uppgifter finns att tillgå, liksom även uppgifter ur
bötesregistret på det sätt som föreskrivs i lagen om verkställighet av böter (672/2002),

Denna lag träder i kraft den 20 .

16.

Lag
om ändring av lagen om säkerhetsutredningar

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 8 mars 2002 om säkerhetsutredningar (177/2002) 8 § 1 mom. 3
punkten och 2 mom. samt 22 § som följer:

8 §

Genomförande av en säkerhetsutredning

En säkerhetsutredning kan enbart bygga på registeruppgifter i

3) det riksomfattande system för hantering av diarie- och ärendehanteringssystem som ingår i det riksomfattande datasystemet för justitieförvaltningen när det är fråga om brottmål som är eller har varit föremål för åtalsprövning, eller registeruppgifter i det system för avgöranden och meddelande om utslag som ingår i det riksomfattande datasystemet för justitieförvaltningen,

Uppgifter i brottsanmälningssystem i informationssystemet för polisärenden och i brottsanmälningssystem i undersöknings- och handräckningsregistret i gränsbevakningsväsendets funktionella informationssystem får användas bara om det inte finns skäl att misstänka att brottsanmälan är ogrundad. När uppgifter av detta slag används ska det kontrolleras i vilken fas av behandlingen ärendet befinner sig.

22 §

Genomförande av en begränsad säkerhetsutredning

En begränsad säkerhetsutredning kan bygga enbart på registeruppgifter i datasystemet för polisärenden, straffregistret, det riksomfattande systemet för hantering av diarie- och ärendehanteringssystem inom justitieförvaltningen när det gäller brottmål som är eller har varit föremål för åtalsprövning, det system för avgöranden och meddelande om utslag som ingår i det riksomfattande datasystemet för justitieförvaltningen, bötesregistret eller det straffdataregister och säkerhetsdataregister som förs av huvudstaben.

Denna lag träder i kraft den 20 .

17.

Lag

om ändring av lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet

I enlighet med riksdagens beslut ändras i lagen av den 22 augusti 2003 om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (761/2003) 13 § 2 mom. 3 punkten, sådan den lyder i lag 770/1993, och 21 § som följer:

13 §

Polisens rätt att få uppgifter ur vissa register

Utan hinder av sekretessbestämmelserna har polisen rätt att enligt avtal med den registeransvarige genom teknisk anslutning eller i maskinläsbar form få följande uppgifter:

— — — — —

3) ur det riksomfattande system för hantering av diarie- och ärendehanteringssystem som ingår i det riksomfattande datasystemet för justitieförvaltningen uppgifter om brottmål som är eller har varit föremål för åtalsprövning, brottmål som är eller har varit väckta vid domstol, ur det system för avgöranden och meddelande om utslag som ingår i det riksomfattande datasystemet för justitieförvaltningen uppgifter om åklagares avgöranden och domstolsavgöranden och om deras laga kraft, förutsatt att sådana uppgifter finns att tillgå, ur bötesregistret uppgifter om verkställigheten av bötesstraff och ur brottspåföljdsverkets verkställighetsregister uppgifter om personer som avtjänar eller har avtjänat fängelsestraff,

— — — — —

21 § Säkerhetsutredningar

När skyddspolisen gör i lagen om säkerhetsutredningar avsedda normala säkerhetsutredningar och omfattande säkerhetsutredningar har den rätt att använda uppgifter ur informationssystemet för polisärenden, informationssystemet för förvaltningsärenden och skyddspolisens funktionella informationssystem eller rätt att få uppgifter ur det riksomfattande system för hantering av diarie- och ärendehanteringssystem som ingår i det riksomfattande datasystemet för justitieförvaltningen när det gäller brottmål som är eller har varit föremål för åtalsprövning eller få uppgifter ur det system för avgöranden och meddelande om utslag som ingår i det riksomfattande datasystemet för justitieförvaltningen. Om skyddspolisens rätt att få andra uppgifter som den kan använda vid normala säkerhetsutredningar och omfattande säkerhetsutredningar bestäms särskilt.

När polisen gör en begränsad säkerhetsutredning har den rätt att använda uppgifter som finns i informationssystemet för polisärenden samt rätt att få uppgifter ur det riksomfattande system för hantering av diarie- och ärendehanteringssystem som ingår i det riksomfattande datasystemet för justitieförvaltningen när det gäller brottmål som är eller har varit föremål för åtalsprövning eller uppgifter ur det system för avgöranden och meddelande om utslag som ingår i det riksomfattande datasystemet för justitieförvaltningen, liksom även andra uppgifter som polisen har rätt att få för detta ändamål av andra myndigheter enligt vad som bestäms någon annanstans i lag.

—————

Denna lag träder i kraft den 20 .

—————

18.

Lag

om ändring av 22 § i lagen om behandling av personuppgifter vid gränsbevakningsväsendet

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 15 juli 2005 om behandling av personuppgifter vid gränsbevakningsväsendet (579/2005) 22 § 1 mom. 12 punkten som följer:

22 §

Gränsbevakningsväsendets rätt att få uppgifter ur vissa register och informationssystem

Utöver vad som föreskrivs i gränsbevakningslagen eller i någon annan lag har gränsbevakningsväsendet utan hinder av sekretessbestämmelserna rätt att för att utföra sina uppdrag och föra sina personregister ur vissa register få nödvändiga uppgifter enligt följande:

12) för upprätthållande av gränssäkerheten, förundersökning, annan undersökning, räddningsuppdrag, uppdrag som avses i lagen om sjöfartsskydd eller för påförande av påföljdsavgift och oljeutsläppsavgift för transportörer, ur det riksomfattande system för hantering av diarie- och ärendehanteringssystem som ingår i det riksomfattande datasystemet för justitieförvaltningen uppgifter om brottmål som är eller har varit föremål för åtalsprövning och brottmål som är eller har varit väckta vid domstol, och ur det system för avgöranden och meddelande om utslag som ingår i det riksomfattande datasystemet för justitieförvaltningen uppgifter om åklagares avgöranden och domstolsavgöranden och om deras laga kraft, förutsatt att sådana uppgifter finns att tillgå,

Denna lag träder i kraft den 20 .

19.

Lag
om ändring av 28 § i tullagen

I enlighet med riksdagens beslut ändras i tullagen av den 29 december 1994 (1466/1994) 28 § 1 mom. 6 punkten som följer:

28 §

Utän hinder av sekretessbestämmelserna har tullmyndigheten rätt att, även med hjälp av en teknisk anslutning, få uppgifter som behövs för skötseln av tullverkets åligganden enligt överenskommelse med den registeransvarige

6) ur det riksomfattande system för hantering av diarie- och ärendehanteringssystem som ingår i det riksomfattande datasystemet för justitieförvaltningen uppgifter om brottmål som är eller har varit föremål för åtalsprövning och brottmål som väckts vid domstol och ur systemet för avgöranden och meddelande om utslag uppgifter om lagakraftvunna domstolsavgöranden som innebär att åtal har förkastats, ur bötesregistret uppgifter om

bötesstraff och ur brottspåföljdsverkets verkställighetsregister uppgifter om personer som avtjänar eller har avtjänat fängelsestraff,

Denna lag träder i kraft den 20 .

20.

Lag
om ändring av 48 § i luftfartslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i luftfartslagen av den 29 december 2005 (1242/2005) 48 § 1 mom. som följer:

48 §
Luftfartsförvaltningens rätt att få upplysningar

För bedömning av förutsättningarna att bevilja, förnya och återkalla ett tillstånd har Luftfartsförvaltningen utan hinder av sekretessbestämmelserna rätt att av förundersökningsmyndigheterna få upplysningar i frågor där en tillståndssökande eller tillståndshavare misstänks för äventyrande av flygsäkerheten, användning av berusningsmedel vid luftfart eller i sådana uppgifter inom markorganisationen som påverkar flygsäkerheten och för konstaterat grovt äventyrande av trafiksäkerheten eller rattfylleri vid framförande av ett motordrivet fordon samt rätt att ur det diarie- och ärendehanteringssystem som ingår i det riksomfattande datasystemet för justitieförvaltningen få upplysningar om åtalsprövning eller rättegång avseende sådana brott, och ur straffregistret och bötesregistret upplysningar om straff som dömts ut för nämnda gärningar och andra påföljder för dem.

Denna lag träder i kraft den 20 .

21.

Lag
om ändring av lagen om rättsregistercentralen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 17 november 1995 om rättsregistercentralen (1287/1995) lagens rubrik samt 1 § som följer:

Lagen om Rättsregistercentralen

1 §
Ställning och uppgifter

Rättsregistercentralen, som är underställd justitieministeriet, är registeransvarig för det riksomfattande datasystemet för justitieförvaltningen och för rättsregistren.

Rättsregistercentralen har utöver det som föreskrivs i 1 mom. till uppgift att sköta de verkställighetsuppgifter som har samband med böter, förverkandepåföljder, avgifter och fordringar på det sätt som föreskrivs särskilt.

Rättsregistercentralen kan på uppdrag av en enhet inom justitieministeriets förvaltningsområde föra de register som används för forskningsändamål och sköta uppgifter i anslutning till registren.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 200

Republikens President
TARJA HALONEN

Justitieminister Tuija Brax